

¶ Summe parens. Ab inuocatōe fit exordiū hoc in hymno (vbi diximus) multoꝝ exēplo. parentis autē noie vsi sumus, qm̄ pater, filius & spiritus sanctus, rez̄ q̄ creatæ sunt, ita parens vnus, sicuti vnus est deus, firmū q̄ppe theologoꝝ dogma sacrosanctæ Catholicæ ecclesiæ legibus confirmatū. Trinitatis opa indiuisa esse (ut eoꝝ vtar vobis) ad extra, hoc est, q̄q̄ pater, filius & sp̄s sanctus distinguunt̄ inter se, tñ cū essentia diuina ip̄e p̄sonæ vnū re ip̄a sunt, & opa quæ p̄ducunt̄ ab ip̄o deo, vno & trino indiuisæ p̄cedunt. Præterea deus ip̄e rez̄ etiā

Ioannes Francisci Pici Mirand. dñi. Concor
dieꝝ Com. Hymnus ad Sanctiss. Trinitatem.

Vmme parēs rez̄ q̄ vastas flectis hēnas
Orbis, & eterno dispensas omnia nutu,
Da p̄cor optatas edēda in carmīa vires.
Non tamē auratam pellem de Phasidis ora

inanimataꝝ pater in sacris li
teris q̄nq; appellat̄, sed magis
pprie intellectilis nature q̄ ad
eius imaginē & similitudinē fa
cta, fit autē inuocatio ad ip̄um
deū, sic suadente & p̄pe impel
lētē natura, ut in ope quod ha
bemus adhuc in manibus de
puidētia dei cōtra philosopha
stros apte ut arbitror, manife
stabit̄. ¶ Aeterno nutu, quod
additū nē puidere deū rebus

inferioribus, & curare humana mortaliū ritu suspicari q̄spiam posset, Ab eoꝝ petimus scri
bere posse q̄ optamus carmina, quæ si cōcedat ut scribant̄, æterno scribēda nouit, & ijs ip̄s
aut alioꝝ p̄cibus cōcedenda, ex q̄bus duo colligunt̄, vnū a deo hæc ip̄a p̄stari p̄cibus, vnde
Aplius. Nō possumus cogitare aliqd a nobis quasi ex nobis, sed sufficiētia nostra ex deo est.
& alibi quoq; p̄nunciat neminē dicere posse, dñm Iesum, nisi in spiritu sancto. alterꝝ p̄uisa ab
eo, & p̄ordinata hæc esse æterna volūtate ut impetrarent̄. Magni quoq; Gregorij Inia est im
petrari nequaq; posse q̄ p̄destinata non sunt, sed q̄ bonoꝝ p̄cibus impetrata fuerint, ita esse
p̄destinata, ut eoꝝ p̄cibus ip̄etrent̄. ¶ Non tñ, q̄ at̄ petamus carmina subnexuimus, excludē
tes primo q̄ a gētibus celebrata sunt, & postulātes q̄ viuus dei cultores, diuino acti sp̄i, ceci
nerūt̄ inter alia vero gētes eximīæ curarūt̄ argonautas canere, q̄ cū Iasone i Colchos ad vel
lus aureū nauigarūt̄. Primus q̄ de illis scripserit, Orpheus phibeī. nō ille Thracius (ut vulgo
doctis etiā p̄sum) sed Crotoniata ille Orpheus, q̄ tpe Pisistrati Atheniensīū tyranni floruit
auctore Asclepiade, quod & notat Suidas i collectaneis. in q̄bus plures Orphei citant̄ ut a no
bis alias, q̄ aut̄ opus illud argonauticū Orphei Threicij nō fuerit, hinc maxime constat, quā
do illū Troiana tpa vndecim gñatōnibus p̄cessisse græcis monumētis relatū. In eo aut̄ ip̄so
ope quo canunt̄ Argonautæ, multa referunt̄ q̄ post excidiū Troianū pacta sunt, & Alcinoi
regis mētio fit & alioꝝ, q̄ in Odyssea celebrant̄, q̄ omnia facile declarāt se desumpta esse ab
Homero, q̄ tñ multis seculis Orpheo posterior, quicq; Orphicā poesim, ut Iustinus philoso
phus & martyr in ope, quod e græco cōuertimus in latinū, p̄bat, imitari conatus est. p̄ter eū
Apollonius Alexandrinus, q̄ se Rhodiū dici maluit, græco sermone scripsit Argonautica,
latino v̄o Atacinus, Varrō & Valerius Flaccus. ¶ Auratā, hoc vocabulo vsus Catullus t̄, &
si aurea pot̄ dicēda esset, ita em̄ fabulabāt̄. ¶ De phasidis ora. Phasis fluuius in insula Tapro
bane authore Stephano. eiusdemq; noīs vrbs & fluuius in Colchis: de quo nūc loq̄mur. flu
uius ip̄e in Armeno monte orit̄ Eustathio authore. is aut̄ nōs authore Stephano, est in Hyr
caniæ principio. Alij eum Tauri p̄tem faciūt̄, eo aut̄ deuolutus violenter & impetuose mittit̄
in Euxinū mare. Illū ip̄m nostra etiā tempestate incolæ Phasum appellāt, affirmātq; in insu
la q̄ p̄pe fluminis Hostiū sita est, regnasse Aetem Medæ veneficæ patrē. Vrbem aut̄ fluuii
cognominā a Milesijs ædificatā, p̄dit Stephanus, populis vrbs Phasiatis & phasiaticus &
phasianus dicit̄. Aristophanes phasiane fœmineo genere p̄nūciauit, phasianamq; regionē ci
tat Eustathius, Diodorus, alij, vñ & Phasiani volucres dicti, qm̄ eoꝝ ibi maxima copia. in flu
unt aut̄ Glaucus & Hippusin Phasidem, ita nomē sortitū a Phasi, cuius filius Colchus, q̄ &
Colchis nomē dedit, ut Strabo, Eustathius, alij, ferūt̄ aut̄ ea in regione torrentes auri ramēta,
q̄ pellibus ouīū colligunt̄, vñ fabula aurati velleris conersit, authore Eustathio, q̄q; p̄pter pe
cidiū (ut Varronis vtar v̄bo) caritatē multi aureas pelles habuisse dicunt̄, Aetes Atreus
Hercules, q̄ ex Aphrica in Græciā aurea mala, id ē l̄c d̄m antiquā cōsuetudinē capras & oues
exportauit, ¶ Minyæꝝ, populi Minyæ sunt, q̄ cum Iasone p̄duntur nauigasse. A Minya vr
B

Orpheus
Crotoni
ata.

argonau
tica poet̄
Phasis

Aurivell
leris alle
goria.
Minyæ

HYMNVS

be Theſſaliae, q̄ prius Almonia dicebat, authore Stephano. Minya ꝑo a mynio quodā ap-
pellata, eſt & alia euſdem noīſ in Phrygia, ſunt & Minnæi populi ad littus maris Eriſthri, q̄ſ
Manyeos apud Euſtathiū legi, ſi tamē incorruptū eſt exemplar. Pindarus in Iſtmiaco hym-
no quopiam canit *μινυατε μινυα* q̄ loco eius enarrator orchomenū dicit ſignificari, q̄ ha-
bitarit Minyas. hunc autē Minyā q̄dam ex orchomeno deducit, ut Pherecydes. Alij orchom-
menū a Minya, nōnulli ab Etheocle, ābos deriuari volūt. a Minyæ filia deduxit Argonau-
tas Apolloniꝑ. Dionyſ. Mar

ti Minyam adſcribit Ariſtode-
mus minyam Alei. atq; argo-
nautas minyas appellatos, ꝑ-
nunciat. ¶ Auertere, auferre q̄
in ſignificato vñt Cauillus, au-
ratam Colchis auertere pellē,
auertere item ꝑhibere & elon-
gare. Virgili. Nec poſſe Italia
Teucroꝝ auertere regē. & Va-

Auertere

Poscimus antiqua Minyarū auertere puppi,
Non Laertiaden, Pelidę aut geſta ferocis
Nō thebas, ꝑfugūq; ducē, phrygioſq; nepotes
Tollere mendaci ſuprema ad ſydera cantu,
Neciam Threicio libamina dicta poetæ,

ler. Flaccus. Caroq; dolos auertere fratri. ¶ Non laertiaden. Viſſem Laerte genitū, quē viginti
quattuor libris ex ꝑpoſito celebravit Homerus. ¶ Pelidę aut geſta. Achillem Pelei quē toti-
dem quoq; libris decantauit. ¶ Non Thebas, poemata de bello Thebano, q̄ Anumachꝑ po-
eta Clarius, & Ponticus & Papinius edidere. ¶ Profugūq; ducē, Aeneā, de quo Verg. celebra-
tiſſimū opus cōdidit. ¶ Phrygioſq; nepotes. res. Ro. oēs inuūit de q̄bus Lucanus, Silius, Se-
uerus, Claud. alij cecinerunt. ¶ Mendaci cantu, qm̄ & rem auxere & intermiſcuere mendacia.
¶ Sed nec threicio. Ad eos q̄s canere hymnos curæ fuit enarrādos & pellēdos deuentū, & in-
primis ad Orpheū ex Thracia, cuius ferunt hymni, q̄q; eos ip̄os in Brōtiniū apud Sudā refe-
rant. & apud eūdem hymni quoq; citant Ciconeſi ſeu Arcadij Orphei, q̄ troica ꝑceſſerit, Ho-
mero duabus ḡnatōibus antiqor. cuius nam vero Orphei ſint hymni, quos celebrat Græcia
& habemus ipſi ꝑrius incertū. rettulimus tñ in Thraciū ut in antiqorem & celebratiōrē, de q̄
in hymni ad Chriſtū interꝑtamētis longe plura dicturi ſumus. ¶ Libamina, in eis autē orphi-
cis hymnis libamina & ſuffimēta varia deis genitū ꝑferunt, more ſacrificatiū, q̄ libamina fa-
ciebāt. Pap. in ſexto. Rapitūq; ſuis libamen ab armis q̄ſq; iacit. & in. xij. Mæſtariūq; ſup libami-
na ſerta comar. ¶ Poetæ. poetæ nomē apud antiquas natōes celeberrimū fuit. idem em̄ po-
etæ & theologij & religionis magiſtri. ſic Orpheus, Linus, alij, quos poetæ dicimus theologos
appellabāt. & orphice quoq; theologię apud Platonicos crebra mētio. & apud Ariſtotelem.
ſub theologi nomē clatura citata eorꝝ teſtimonia leges, poſtea factū (ita & carminis auctori-
tas & vſus obtinuit, ut n̄ q̄ ſapiētes dicebant, nec ceremonias deorꝝ, nec oracula canebāt, ſed
reꝝ indagabāt cauſas, & de natura etiā ſublunari diſſerebāt, vigilias ſuas, & monumēta exa-
ctis carminibus memoriæ poſteritatis cōmendarēt. in hoc numero Empedocles, Parmeni-
des alij, vbi ꝑo philoſophi genitū ꝑſa orōne ſunt vſi, poetæ nomē cōcepit vileſcere, qm̄ n̄ qu-
carmina cudebant, relictis naturæ ſtudijs, fabulas amplexi ſunt, Homereꝝ ea ex ꝑte ſecuti, qu-
vulgi aurā captās, ſuis poematis vana ꝑmiſcuit. eidem alia ex ꝑte aduerſati, qua vel de natu-
rali, vel de morali philoſophia dulciſſime cecinit. & ꝑterea ſe ſolos poetæ appellarūt, obſcu-
rarūtq; ꝑfeſſionē alio qm̄ ſuapte natura fulgentē, ſic & Magi olim & Mathematici quoq; fece-
re, quod late a nobis in ope de reꝝ ꝑnotōe monſtratū. Deductū autē nomē ip̄m poetæ a faci-
endo. *ἵαπο τὸν ποιῆν ποιῆσις* quod tantū abeſt ut malū indicet, ut etiā deo tributū ſit. in
ꝑrimo em̄ Genetiſ capite ubi habemus, creauit cœlū & terrā, ſepuaginta interꝑtes ſcripſere
ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, & in magno ſymbolo, qd̄ in ſacrificio canit, vbi latini ha-
bemus, factorē cœli & terræ, loco factoris græca lingua *ποίητην* canit, ſed vñā ꝑeius Ho-
mero nō cōmiſiſſent poſteriores poetæ, q̄ de oibus vitijs carmine diſſeruerūt, Adeo ut ꝑfeſ-
ſionis nomē infamarūt, quo ḡne Græci multi, latiniq; ꝑccarūt, vixq; obtētū apud ꝑhōs Pla-
tone & Ariſtotele intercedētib; q̄ & plura poetæꝝ teſtimonia duxerūt in mediū. & ip̄i quo-
q; Carmina cecinerūt, qm̄ ip̄m nomē poetæ tanq; ab eorꝝ ſtudijs abhorrēs exploderēt. apud
nos quoq; multis ſibilis eiectū fuiſſet, ni tot ꝑclari viri, q̄ſ & alias meminimus, & mox paulo-
citabimus, deſertæ quali artis patrociniū ſuſcepſiſſent. & re ip̄a monſtraſſent poetę nomē ea eē
natura, non mō cū fabulis, vaniſq; cōmētis, nō cū libidinibus & anilib; nugis amicitūā inear,

Poetæ

sed cū rōne mōrū cū veris historijs, cū naturę decretis, cū diuinis placitis cōmerctū, & arctissi-
mū qdem atq; cognatū habeat. Rectiusq; appellari theologū q de diuinis carmina cudit q̄
poetā. & eū q de natura differit carmine, phūm naturę secreta rōne vestigantē, q̄ poetā, adsti-
pulate Aristotele inter artis poetice inītia his ip̄is ὁμοίον ἐστὶν ὁμηροῦ καὶ ἐμπε-
δοκλεῖ πλὴν τοῦ μετρεῖν αὐτὸν μὲν ποιητὴν αἰκαίων καλεῖν τὸν δὲ φυσιολόγον καλ-
λοῦν ἢ ποιητὴν. q̄ ita latine rñdēt, nihil autē cōe est Homero & Empedocli p̄ter metz. quare po-

etā illū qdem vocari iustū est,
physiologon ὄνομα magis hūc q̄
poetā. ¶ Nec cyreneo. innuēt
hymni Callimachi cyreni. q̄
rū ps extat. Cyrene autē plures,
vnaī Libya a Cyrene Ipseos si

Nec cyreneo laudes effundere plectro,
Nec Salaminiaci numerosa precamina vatis,

liæ nomē sorte, vel a fonte cui nomē Cyre. ut placuit Stephano. ut Eustathio cyrene. Et alia
in Iberia, alia in Massilia eiusdē nois vrbs, illa autē Libyca a poetis celebrata, & a Pindaro ma-
xime & Dionysio. q̄ ἐπιστολῶν appellat. Cyreneū Remigius in cōmētarijs in euāgelii Matthei
heredē interpretat, exponēs illud. Hoiem cyreneū noie Siryon, vñ & nomē vrbs ab heredita-
te deduci posse vidēt. Colonia laconū phibēt. Pindar⁹ multis ὄσibus canit ex Thera insula Bat-
tū oraculi autoritate ad cōdendā Cyrenē p̄fectū. q̄ desolata fert sub regibus Persarū, & ab
Alexandro restituta. cuius habitatores, si Herodoto credit, clari olim medicinæ arte fuere, Bat-
tus ip̄e vrbs cōditor Polymnistū filius fuit, ut Pindari enarratores pdūt, is Archelaū successo-
rem habuit, ex quo principatū suscepit Battus cognomenio Felix, ex quo alius Archesila⁹.
& deniq; Batti q̄ tuor, totidēq; Archesilai. Alij quoq; Archesilaū Pheretimos filiū legimus,
quē memorat Hesiodus. Vltimus eius nois fuitis, quē Pythio hymno celebravit Pindarus, q̄
dolo a Cyrenis interfectus, Battiadis regibus finē imposuit, p̄ducēt s annos rerum potitis.
Scribit Herodotus primo illi Batto Pythiā nomen indidisse, qm̄ prius Aristoteles dicerēt. Li-
byci em̄ sua lingua reges Battos appellabāt. Alij ex difficultate p̄mendæ vocis battū a Pythia
vocatū malūt, qm̄ eos q̄ impeditiois linguæ sunt βαττιεῖς ἐῖν græci dicūt. nōnulli Battū ip̄
sum κοκκιγγῶν nūcuparūt, qm̄ ad loquēdū minime aptus fuerat, quod viuiū casu, nō natura
cōtractū Acesander voluit. Nōnulli recupandæ vocis gratia petisse illū Delphos voluerē.
Alij ob ciuilē seditōem maluerūt. Meneches rōni cōsentaneā magis cōsuetudinis cām. erat em̄
inqt alterius ptis princeps, qua ex Thera pulsa, oraculū adiit, a quo Libyā missus, relicta cura
Theræ repetēdæ, quā sacrā nūcupavit Pindarus. q̄ ei Cadmus appulsus Neptuno & Palla-
di, sacz̄ erexit, qd̄ & Theophrastus scripsit. ¶ Nec Salaminiaci. Homeri hymnos innuit car-
men, qbus pollute, i. sup̄stitione & mala religione inq̄ natæ p̄ces fundebant. hi extant q̄ q̄ nō
adeo extra cōtrouersia in Homere relati, quē admodū Rapsodiæ celebratissimæ, qbus Pin-
darus inter alios ei⁹ laudatores oēm ὄντιν erectā canit ἄλλα ὁμηροστοίτε τιμεικείων ὄσ
αὐτοῦ πασσων ὄρθωσ ἀρετῶν κατὰ βαβλῶν ἐφρασε cui⁹ enarrator Iliada Rapsodiā magis
esse decernit q̄ Odysseam & hanc qdem vnus dūtaxat, illā ὄνο multoz̄ esse laudatōem. Rha-
psodoz̄ autē nomē ab Homero deriuatū. cū em̄ prius Homericæ dicerent ij q̄ essent ex gene-
re Homeri, quicq; eius poesim fideliter quadā quasi successione p̄cepissent, mox & Rapsodi q̄
Homericō generi accepti nō ferebantur. Conspicui ὄνο inter hos tēp̄state Cenethi floruerūt
& in Homeri poesim multa cōtulerūt. Erat autē Cenethus Chius q̄ Syraculis in rapsodias Ho-
mericas ὄsus cōcinnauit, circa. lx. olympiadē, ut Hipposstratus memoriæ cōmēdauit, raps-
odiā autē quasi rhabdodiā nōnulli ethymologia deducūt, qm̄ cū βαβλῶν, hoc est baculo ho-
mericos ὄsus enarrabāt. vñ Callimach⁹ καὶ τῶν ἐπι βαβλῶν μῦθων ὄφαινομενος. dicūt alij
Homericō poesim nō fuisse in vnū a primordio cōflatā, sed sparsim editā, & in vnū postea q̄si
corpus cōsūtā, vñ rhapsodię nomē a cōsūtis cātibus emerfit. qd̄ & Philochorus & alij testan-
tur. & Pindarus innuit in principio cuiusdā hymni Nemiei. In Pylistratū hoc munus qdam
retulerūt Homericæ poesim cōponēdæ accito Aristarcho & alijs q̄ critici, hoc est iudices dicti.
quoz̄ iudicio cōgesta in vnū carmina, vel admittebant p̄ legitimis, vel p̄ suppositicis exclu-
debant. Verz̄ Dionysius Argiū cōmēdauit l̄r̄z̄. Nonumētis rhapsodos ἀγῶδους, hoc
est, agnos dos appellatos, qm̄ allatis in mediū poematū p̄tulis, & p̄posito certamine victori
agnus erat p̄miū. Nicocles autē scribit Hesiodū primo fecisse rhapsodias. ip̄e autē canit ἐνακλῶ
τὸτε πρῶτον ἐγὼ καὶ ὄμηρος αἰοίσοι. alij ὄνο id muneri Orpheo tribuerūt. Menechin⁹ mā

Cyrene

Batti q̄e
tuor.

Hymni
Homeri
Rhapso-
diæ.

Cenethi

HYMNVS

Homeri
octo.
Salamis

daunt historię rhapsodos etiã $\sigma\tau\iota\chi\delta\lambda\omicron\upsilon\sigma$, hoc est, stichodos vocari, qm̄ stichi rhabdi, hoc est, baculi dicerent. & lingua etiã $\psi\eta\alpha\kappa\lambda\alpha$ Itali stichum p̄ bacillo sumimus. ¶ Salaminia: ci. ex Salamina Homeri esse eius vr̄bis ciues cōtendebāt, sic & multæ aliæ vr̄bes, quod adeo notū ut repetendū nō sit. id aut̄ euenit, q̄ plures Homeri diuersar̄ vr̄biū ciues, hic aut̄ eor̄ vltimus. octo q̄ppe eius nōis celebres a q̄dam Xenophonte numerant̄. Est aut̄ Salamis insula & vr̄bs ad Atticā. sunt & Salami Arabū populi, & Salamina vr̄bs Cypri. ¶ Rustica musa. Theocritus exprimit, q̄ & ad deos cecinit carmina, q̄ a q̄busdā edilia, a q̄busdam hymni nūcupāt, inter quos Aristophanis interpret̄. Cuius Theocriti musam appellauit Fabius Quintilianus rusticā, utpote rebus pastoralibus deditā. sup̄ hoc nōie musa, i sequētis hymni q̄ ad Christi dictus ē interpret̄amētis plurima dicent̄. Musam alij Iouis & Mnemosynes dicūt, Aristarchus Cœli filiā suscipit, auctorib̄ Minnerco & Alcmane. cœlum $\psi\omicron$ Eumoniū Creūtē vocauit, qm̄ priusq̄ Saturnus regnasset, ip̄e rex potiebat̄. & hunc in modū veteres illi Nemiaci hymni exposuerūt $\alpha\epsilon\chi\epsilon\lambda\omicron\upsilon\epsilon\nu\omega\ \pi\omicron\lambda\lambda\upsilon\epsilon\phi\epsilon\chi\ \kappa\epsilon\epsilon\omicron\nu\tau\epsilon\omicron\varsigma\ \theta\upsilon\gamma\alpha\tau\epsilon\varsigma\ \lambda\omicron\kappa\iota\mu\omicron\nu\ \upsilon\mu\upsilon\nu\omicron\nu$. ¶ Trinacrie ex tribus summitatibus seu p̄montorijs, ut multi volūt. Ita Sicania a sicano. & Sicilia a Sicelo regibus, Thucidides eam primo Trinacriā dictā voluit, mox Sicania a Sicanis cultoribus, q̄ & Iberi fuissent oriūdi a flumine Sicano. sed postq̄ Siculi ex Italia in eam insulā iuere, victis Sicanis, Sicilia nōiatam, vñ & triquetra ex figura d̄r. Sicania $\psi\omicron$ Acrhagantinoꝝ regionē esse voluit Stephanus. & Sicanus itē fluius est, ut decreuit Apollodorus. Sicilia q̄dem ex habitatore & duce dictā consensit Stephanus, q̄ q̄ & aliā esse Sicilia circa Peloponnesum decernit. Trinacriā $\psi\omicron$ nō solū a trib̄ p̄montorijs dictam, sed a similitudine q̄dam, idem auctor prodit. Sibyllæ quoq̄ auctoritas nomē insulæ a Trinacro heroe Neptuni filio deduxit, trinemiā quoq̄ ip̄am vocauit Callimachus, triglochīnā Orpheus Crotoniata. Eam ab Italia terremoto diuulsam vetustas pdidit, magna olim Græcia simul cū Leucania dicebat̄. idē euenisse notat Eustathius ob frequētes græcor̄ colonias. ¶ Quinquēnia, qm̄ q̄nto quoq̄ anno ludī illi olympici repetebant̄. vñ & olympias spaciū q̄nq̄ annoꝝ designauit in poster̄ apud Ouidiū, & Senecā in Hercule furēte. q̄ q̄ & græci & Latini auctores multi, q̄tuor annis terminum olympiadi faciūt. eandē $\psi\omicron$ lustra, quod spaciū est q̄nq̄ annoꝝ, vocauit Papinius. non aliter cū piseo sua lustra tonanti cum redeūt. Ioui em̄ sacra erāt certamina illa olympia ab Hercule ut Pindaro placuit, magno fauore celebrata. sicut & Nemea quoq̄ Ioui instituta, ut scripsit Pindari cōmentator, quē ad modū Isthmia Neptuno, Pythia Apollini. sed Archias eor̄ certaminū, duo mortalibus, duo immortalibus adscripsit, quē Plinius hac in re secutus videt̄. Alij tñ alia, ut a nobis alias mentōem olympiæ p̄ cæteris fecimus, qm̄ Pindarus ip̄e canit eum agonē religis p̄stitisse. ¶ Chelys. Pindarica chelys, lyræ instrumentum p̄ pyra sumptū, qm̄ & Pindarus poeta lyricus, & lyricorum nouem q̄ celebrātur, ut Fabius inq̄, longe princeps. Hæc di-

Sicilię no
mina.
Sicanus.
Trinacria

Olimpi
ci ludi.
Lustrum

Chelis.
Pyndar

Non quæ Trinacriæ cantauit rustica musa,
Non quæ ad olympiacæ quinquēnia p̄mia palmę
Concinuit dircæa chelys defensa per ignes.
Sed petimus superæ præcella volumina laudis
Pangere Iessei quondam modulaminis instar,

etio chelys p̄ brachijs, item cancri scorpionisue sumi potest, sed dandi & auferendi casu plurali, & prima p̄ducta. ¶ Dircea. thebana, ex fonte Thebis p̄p̄inquo. ¶ Defensa per ignes. qm̄ Alexander Macedo tanti Pindarę fecisse d̄r, ut dum eius copiæ Thebas popularent̄ & ignem iniicerent, domui & posteritati Pindari parci iusserit, quod & Lacedæmonios antea fecisse memorix pditum est. ¶ Sed petimus. eorum quæ optātur fit postulatio. nam sacris auctoribus consona canere in animo est. quæ nisi diuinitus suppetiæ ferātur, frustra conabimur. ¶ Iessei modulaminis. Dauidis ex Iesse progeniti, & Solomonis. ille psalmos cecinit more græci Pindari. & latini Horati, ut diuus Hieronymus scribit in præfatione in translationem Eusebii de temporibus. hic cantica metro cecinit. idem docet Hieronymus multos ex sacris libris metro compositos. & ne quis miraret̄, nō retinuisse volumina illa nūeros p̄p̄rios in trāslatōe latina, subdit, experiri vnumquemq̄ posse quo pacto sonent Homeri carmina latine transposita, vel sua ipsius lingua prosa oratione deducta, videbit inquit poetam eloquentissimum vix loquentem. ¶ Aut iusti regis. Iobi, de quo scribitur, vir erat in terra Hus, nomnie Iob, vir bonus, iustus, Rex autem fuit, ut cum alij, tum ip̄e Hieronymus testatur, qui & docet eius libꝛ

multis hexametris decurrere. ¶ Dissecti canticū inuimus Esaię pphete q̄ ferra est dissectus in partes. ¶ Quod erythreo canticū exprimit Mosis q̄ non solū antiquor omnibus gentiū scriptoribus, ut Iosephus cōtra Appionē pbat, sed ip̄o etiā Cadmo (cui figuras gręcarū literarū acceptas antiquissimi auctores retulerūt) longe vetustior, ut Iustus martyr deducit. In hęc sententiam non Clemens solū, Tacianus, Aphricanus, alij, verum etiā Porphyrius descendit, qui cum bello Troiano priorē fecit. Eusebius quoq̄ dñs etiā ip̄is gentiū Saturno Ioue, Mercurio ceteris anteriorem mōstrauit, idemq̄ asseruit Canticū ip̄sum Mosis, quod Pharaone demerso cōcinnuit, mox & eius soror Maria repetijt, præcians mulieribus omnibus, ut in Exodi libro legere dat̄, hexametro fuisse vsu compositiū, tumq̄ generis eiusdē carmina principium habuisse in ip̄so erythreo littore, ita vela regis noię, vel a colore nūcupato, ut in hymni sequentis commentario late dicemus, inter enarrandū illa v̄ba, erytheiq̄ vndas horrere pfundi. ¶ Seu quæp̄ latium, summam re-

Aut iusti regis dissecti aut more prophetæ,
Seu quod erythreo procudit littore carmen
Legifer, atq̄ soror recinit pmixta choreæ
Fœminæ, postq̄ demersa Aegyptia pubes.
Seu quæper Latium, doctæq̄ p̄ Helladis oras
Fuderunt vario sacri spiramine vates.
En noua lux, iam mente feror sup̄ ardua cœli
Culmina, & empyreos tractus foelicibus alis
Transcendisse iuuat superumq̄ assistere regi,
Qui pater & genitus & spiritus inclytus almū

consent Græci & latini religionis nostrę theologi, q̄ res diuinas cecinerūt, nam si forte arrogans videret optare, q̄ sanctissima illa & inculcata ingenia a primo æuo decantarūt, cōsonū subinde putari posset ea petere, q̄ posteriorib̄ seculis effusa sunt p̄ Hellada & Latū, gręcā linguam & latinā intelligi volumus. Hellas aut̄ gręcā ab Hellino, ut Solinus & Plini. Alij Thessaliam Hellada a ciuitatis nomine, & Apollodor⁹ Hellines Thessalię incolas voluit esse. Helenen aut̄ Deucaliōis filiam, Strabo retulit. Latium a latente Saturno dictū volūt plurimi, sed de hoc in sequētis hymni interpretamētis plura. Fuere aut̄ multi q̄ res diuinas carmine p̄secuti sunt ex gręcis p̄ter hymnos Dionysij, quos ab eo editos scimus, sed quo nam genere, minime nouimus, sunt Gręgorius Nazianzenus, cuius & p̄sa & carmine multa eius opa legunt̄. Nōnus Panopolitanus q̄ paraphrasim in euāgeliū Ioannis carmine cōposuit heroico. Amphilo- chius iambo. Apollinaris Iuliani tempibus, gesta Hebręorū heroico vsu in Iuliani inuidiā quattuor & viginti libris complexus est, auctore Sozomeno, & p̄terea comædias Menædri, & Iyram Pindari foelicissime d̄ æmulatus. Stephanus item de Christi cruciatu tragœdiā. Ambrosius p̄terea Alexandrinus, Sophronius, Ioan. Damascenus, Christodorus Thebanus. Aegnatius Cōstantinopolitanus, Methodius, q̄ Porphyrij errores metro redarguit, & alij nō parum multi in om̄i carminū gnē celebres, latine aut̄ cecinerūt, Iuencus, Sedulius, Arator, Prudentius, Lactantius, Paulinus, quorū libri notissimi. Hieronymus etiā epitaphia q̄dam & de psalterio hexametros quoq̄ vsus concinuit. Hilarius Pictaviensis hymnorū librum, auctore Hieronymo, & Magnus Ambrosius hymnos quoq̄ lyricos ædidit. Seuerinus item Boetius in consolatōe philosophiæ varia carmina cecinit, p̄terea Damasus, Licentiū, Bedam, Rhabanum, Hydalbertū Cenomanensem, & alios non parum multos, ne catalogū cōficiam, q̄ om̄nes vario spiramine, i. varij carminis gratia, de religione Christi cecinerūt. ¶ En noua lux, maior gratia post ordē & inuocatōem. ¶ Iam mente feror, alius gradus eleuatōis ostendit, q̄ppe paulatim ad diuina p̄cibus cōscendimus. ¶ Empyreos tractus, vltimi cœli spatia. ¶ Foelicibus alis, amoris scilicet & fidei. ¶ Superumq̄ assistere regi, mente ip̄a & pio desiderio, is autem rex æternus, & cœli terræq̄ creator, tres p̄sonæ, & vna essentia, pater, filius, & spiritus sanctus, vnus deus, vna diuinitas, & vna q̄q̄ p̄sona dicit̄ deus, asserimus em̄ patrem esse deum, & filium esse deum, & spiritū sanctum esse deum, nō tamē tres deos, sed tres p̄sonas vnū esse deum, vna em̄ dei est & indiuidua essentia, quam qlibet p̄sonæ habet, & ita cum Athanasio & ceteris theologis vnitatē in trinitate, & trinitatē in vnitate veneramur. ¶ Numen, a nouo numen Varro & Priscianus in quarto deduxit, significabat aut̄ id nomen gentibus, dei nutū,

Hellas
Latium

Numen

HYMNVS

dei potentiam, & ipm deum & imperiū. nobis hoc loco dei essentiā & ipam diuinitatē. sic & apud Sedulū numen p diuina potestate sumptū, cum cecinit, Salue sancta parens enixa puerpera regem, Qui cœlum terramq; regit p sæcula. cuius Numen & æterno complectēs oīa gyro, Imperiū sine fine dedit. ¶ Personis distinctū, viribus vnum. p vires intelligimus æternitatem, omnipotentā, & q̄ tribus psonis & cuilibet earū æque insunt respectu ad res creatas habito, nec p̄pterea vna distinguit ab alia, sed p̄ relatōes originis, ut cum veteres theologi multi, tum ex recētoribus Thomas,

Almum.

Scotus, aliq̄ decreuerūt, tam & Bonauenturæ & alijs placuit, psonas ipas p̄ absoluta constitui. ¶ Almum. numen ꝑ̄o al-
mum diximus, qm̄ diuinitatis beneficio, vniuersa & sunt & conseruant. qd̄ aut̄ psonæ nomen apud gentes significet, tibi notū puto, vñ psonati in scœnis introducebant, & apud Seruū in Bucolicis, diuinarū

Essentia

Spiritus

Natura

**Pontus
Aer.**

psōnæ mentio. apud nos ꝑ̄o, rōnalis naturæ indiuidua substantia. de hac re plurima Boetio, Augustino, Thomæ, Scoto alijs disputata. ¶ Essentia. hoc nomen maxime vsui est theologis nostratibus. Multi barbaræ putāt, quod tñ auctoribus latinæ linguæ vsurpatū cum alibi, tum in ꝑ̄o libro nostrorū de ꝑ̄notione rez ostendimus. ¶ O genitor. pater, q̄ a nullo est, a nullo dependet. ¶ Patris o genite. Filius q̄ a patre est. ¶ O spiritus alme. spūs sanctus, q̄ a patre filioq; ꝑ̄cedit, hoc aut̄ diu in suam ꝑ̄niciem Græca natio negauit, quem aduersus errorem in Theorematis de fide nōnulla cōscripsi. Spūs nomen plura significat. nam de aere, ventoq; d̄r. de mente item, de ꝑ̄tute imaginaria, de animis beatorū, & de eorū quocq; corporibus, & de ip̄o deo multip̄r. nam ut subilitatē naturæ indicat, cōmune est tribus psonis, auctore Thoma, atq; in vi duarū dictiōnū tribus etiā num psonis cōmune. In vnius aut̄ vi, ꝑ̄p̄tūm est tertiæ psonæ nomen, ex vsu eccl̄e, qua damnati Arrius & Macedonius, q̄ spūm sc̄m & creaturā esse, & patre filioq; minorē asseuerarūt. ¶ Amboꝝ nexus. dicit̄ a theologis amor, & nexus, & summi amoris inter patrē & filiū copula, utriq; em̄ spirat̄ spūm sc̄m, & spiritu sancto se diligūt, quod quomodo intelligi debeat (nam & Augustini, & aliorū sunt op̄iniones diuersæ) potes a Thoma ꝑ̄cellētissimo doceri, maxime in prima ꝑ̄te theologicæ summæ, secūdo articulo q̄stionis trigēsimæ septimæ, vbi decreuit hoc ip̄m diligere si notionabilr (ut eius vtar ꝑ̄bo) summat̄ nihil aliud esse q̄ spirare amorē, patrēq; & filiū spiritu sancto, vel amore ꝑ̄cedente se & nos diligere. Ab eodem quocq; in primo cōmentario sententiarū theologicarū statutū est, patrē & filiū vniri spū sancto formār, q̄ est nexus & vnio, & vinculū patris & filij ex modo suæ ꝑ̄cessionis, summi itaq; & æterni amoris est copula. indeq; omnis amor, q̄ virtutē ꝑ̄ditus est deriuat̄, nam multi sunt diuersiq; & aduersi amores, ut in sequētis hymni interpretamentis patebit. ¶ Te colo. ex cognitōe sequit̄ adoratio, non solū via fidei, sed naturæ. sic & Simplicius fatet̄ Aristotelē coluisse deū, postq; eum cognouit, multiplici motu vestigarū. ¶ Te genitrix natura colit. Naturam aliq̄ deum intellexere, aliq̄ vniuersi vim, quam eius animam dixerē, aliq̄ omne id quod agit sc̄m ꝑ̄p̄riaturę inclinātōem. nos hoc loco accipimus res oēs naturales quas sub vno nomine creatæ naturæ cōcludimus. inuitat̄ em̄ natura ip̄a vniuersi genus humanū ad vnum dei cultū, nam ex ordine, magnitudine, pulchritudine rotius orbis creator ip̄ius deꝑ̄hendit, qua de re multa scribimus in libro de ꝑ̄uidentiā cōtra philosophastros. genitrix aut̄ d̄r̄ antiqua scribētū consuetudine. ¶ Te pontus & aer. pontus a spū tractū nōmē eo q̄ ventis exagitat̄ πνεῦμα græce spiro. aer item ab αἰρ spiro, nam tracto & refuso aere, terrestria viuunt aialia. explicamus aut̄ ip̄ius corporeæ naturæ ꝑ̄tes insignio res exorsia natura corporea, quoniā primo sub sensu cadit, atq; uti Aristoteles, & post eum Parisienses theologi statuunt, oīs nostra cognitio ortū habet a sensu, de ea loquit̄ q̄ ꝑ̄ naturæ vestigia ꝑ̄cedit, tam & si apud Platonicos alia est naturalis cognitio innata, & prior sensili, quorū opinio aliq̄bus antiqs theologis nō displicuit, q̄ res late a nobis tractat̄ in cōmentarijs libroꝝ Aristotelis de aīa, q̄s paulo añ noua animi ꝑ̄p̄sione aggressi sum⁹, inter ꝑ̄tes aut̄ sensibilis natu-

rae aqua, & aer media sunt, terra & ignis extrema. ¶ Nimio pondere, imam sedem sortita, quae
 quae grauiora sunt, nisi impediant & remorent suapte natura, ppinquā centro regionē petunt,
 quae grauiissima, inum centri iusta pportōe, terra itaq; oīm elementorū grauiissima, multum
 em materiae, parum formae, possidet. inum locū, hoc est totius orbis medullū obtinuit. q̄
 ni id loci possideret suae relicta naturae, necessario moueret & ascenderet, qm̄ & reliqs elemētis
 circūdata & caelo ynde quaq; vallata si moueret, ad aliam vtiq; situs differentiā collocaret, &

Terra parēs, citimo & feruēs plaga, pxia caelo
 Errantes varijs te obseruant sedibus ignes.
 Quorum sydereae deflectit lora choreae
 Flammiferi Solis non recto semita cursu,
 Te colit octauae sphaerae creberrima lampas,
 Et nutum seruat superum qui sedibus orbis
 Proximus & reliquos spacijs ingētibz ambit.

vni caeli cōuexo ppinqua ma
 gis fieret, & quod est sequens,
 ascenderet. ¶ Feruens plaga, ig
 nis. ¶ Proxima citimo caelo.
 pxima & contigua orbi lunae
 citimo, nam citra alios oēs no
 bis primus est si fiat ascensus,
 vltimus si descendat. ¶ Erran
 tes ignes, septem planetarū or
 bes indicant. Errantes ꝑ o qm̄
 planetae a graecis, a latinis erro
 nes dicti, ut in hymno sequēti

Planetarū

declarabit, sup hoc ꝑ su, Cui vario erroneo cursu cui sydera parēt. Ignēs autē more veterū dixi
 mus, q̄ a similitudine ignes dixerūt, nec solū poetarū, sed multi philosophorū. Aristoteles vero
 nihil elemētū in ipsis orbibus esse decreuit, sed q̄nti corpis naturam, quae elemēta ꝑcelleret, &
 stellas eiusdem esse naturae cū caelo, sed densiores, & ob id exuberantiori lumine cōspicias.

¶ Varijs sedibus, qm̄ semp varia sui caeli indefesso motu ꝑūcta indipiscunt, dimentunturq;
 varia semp spacia superioris ambitus. ¶ Quorū sydereae deflectit lora choreae, inter stellas, astra
 & sydera qd sit discriminis in cōmentarijs hymni sequētis discēs. Mouent planetarum sphae
 ra ex aduerso superioris motus, q̄ firmamentū dī a iunioribus. Solis ꝑ o motū reliq planetarū
 plurimū sequunt, & ꝑsertim inferiores, Veneris, Mercurij, Lunae, q̄ q̄ superior, q̄ inferior pla
 neta non cōstat, tot varię pugnantescq; sententię ꝑdunt, ut in cōmento hymni sequētis, receptū
 autē & vulgatū, solem astroꝝ esse ducem, quod ab usq; tpe Homeri (ni fallor) putabat, vñ ip
 se in hymno in Apollinē, q̄ & sol dicebat, cecinit, reliquos deos illi ipi assurgere, deos autem
 astra illa errantia vetustas autumauit, ut ab alijs, & a nobis alias, ita autem Homerus

μηκο
 και ουδε λαομακαι απολλωνος εκατοιο ουτε θεοι κατὰ δωμολιος τρομερονσιν ιοντα
 καιρε καναισσοουσιν επισηελον ερχομενοιο παντες αφελεραων οτεφαιλιμα το?ατιτα
 wei. ¶ Non recto cursu, sol ꝑ obliquū circulū, q̄ & zodiacus dī ab animalū simulacris, q̄ ibi
 confinxit vetustas ꝑprio motu cum suo orbe rotat, raptat autē ab octauo in quo fixa sunt sy
 dera, raptat in q̄ singulis diebus ab oriente in occidentē, annuo tñ spatio ꝑmeat suo illo mo
 tu signa zodiaci, quos ordines a deo cōstitutos, q̄a nunq; ꝑtergrediunt stellas, ideo dicte deū
 colere, q̄ vero animatos orbes opinarent, earū animas dicerent deū colere, & orbes flectere,
 quo flectendo, ille ꝑciperet. Sed & q̄ non credūt animatos caelos, id ipm̄ faterent, ea de causa
 qua & affirmant ab intelligentijs caelū moueri, nam tam & si intellectus illi animae & formae
 caeloꝝ non sint, nihilo minus extra controuersia assistunt orbibus, atq; in eis mouendis deo
 famulant. Fuit em̄ antiqua controuersia, essent ne orbes animalia, an rōne carerent, seu ab in
 telligentijs incorporeis mouerent, varia quoq; fuit opinio & lis, qd Aristoteles senserit, ex no
 stris Hieronymus in cōmentarijs in ecclesiasten Solomonis, videt opinionē de aīa caeloꝝ li
 bētius amplecti, & inter iuniores theologos Petrus Aureoli eo maxime inclinauit. Thomas
 nullo pacto aiatos esse voluit, sic & aliꝝ nō parū multi. ¶ Te colit octauae, octauus notatur or
 bis, in qbus innumerabiliū est multitudo stellarū non errantiū, sed harentiū & aequali semper
 spatio distantū, & qm̄ eoꝝ ꝑs numerosa supra hemisphaeriū nostrū conspicua est, ideo lam
 padarū noīe significāt. Planetarū ꝑ o multi qn̄q; & semp eoꝝ maximus Sol sub finitorē no
 ste delitescit. ¶ Super q̄ sedibus oīm opinabant. Noūs postea introductus de ꝑhenso motu
 xae stellae corruscant, supremū oīm opinabant. Noūs postea introductus de ꝑhenso motu
 q̄ octauū orbis motu aduersabat, putarūt em̄ nec sine rōne, idem corpus ꝑ seu aq; natura cō
 trarijs motibus moueri nō debere, quare alium & superiorē inuenerūt caelū, a quo noni mot
 orbis ita penderet, ut ab octauū caeli motu planetarū motus deriuari cōptū erat. de in tpe ꝑ

Sol

B iij

HYMNVS

cedente, decimū nōnulli statuerunt, repto motu aduerso motui cœli nōni. Itaq; veteres & noui Astrologi sup numero orbū aptissime dissentiunt, quod Ioan. Picus patruus in nono aduersus astrologos adnotauit, & nos cum alibi, tum qnto de reꝝ p̄notōe. nostri ꝑo theologi & p̄sertim Thomas, supra sydereū cœlū, q̄ & octauus in ordine ponit, si ascendamus aqueū, q̄ & crySTALLINUS d̄r & nonus, & empyreū, q̄ & decimus habet, quē & corporea quoq; esse natura & materiā habere voluit, & sine motu influere, statuerūt. ¶ Extimus, nunc mentio fit spi-

ritalis naturæ & incorporeæ illius, quæ deo semp pia volūtate famulat. Tres aut hierarchiæ a Dionysio Areopagita referunt, quar; quæq; tres habet choros, & qlibet chor; tribus ordinib; absoluit, in priō seraphini, cherubini & throni. In secūdo dñatōes, virtutes

Extimus incenso te spiritus igneus ore.

Ardet in exhausta summi dulcedine amoris,

Et semp saturo semp foelicioꝝ ore.

Te quoq; concipiunt cherubini, & lucida sedes

Suscepit iusta & de maiestate pependit.

& potestates. In tertio, principatus, archangeli & angeli, quor; noia in sacris quoq; literis, sed sparsim conspicies, in Esaia Seraphini. In Ezechiele Cherubini. In epistola Pauli ad Col. Throni. In ea q̄ ad Ephesios Dominationū, Virtutū, & Potestatū, & Principatū. In ep̄la Iudæ Archangeli & Angeli vbiq; vt ea q̄ in lege sunt posita p̄teream. Retulit aut hūc eorū ordinē ip̄e Dionysius edoctus a Paulo Apostolo & alijs. Ipse em̄ Dionysius, q̄q; Paulū magistrū fatet, Hierotheo tñ postea vsus est p̄ceptore, & varias qnq; opiniones de diuinis citauit, tanta autē tamq; sup̄eminenti locutōe Dionysius hæc p̄tulit, ut sexto cœlestis ip̄ius Hierarchiæ capite p̄nunciauerit, eos ip̄os angelicos sp̄s nescire quales eorū sint ornatus, & quō ip̄æ Hierarchiæ p̄ficerent, eumq; secutus Hugo cōmentator idem asseruit, tam & si Magnus Albertus septem aduersus hanc sententiā argumēta p̄ferens, eademq; dissoluens affirmarit, non p̄fecte q̄dem quæ ad se p̄tinerent spirituales substantias nosse, quæ soli deo p̄spiciunt, sed imp̄fectæ suq; naturæ cōgruēt & consentaneæ p̄cipe, verū opa Dionysij iam vsq; a primordio crescentis ecclesiæ occultata fuere ab hæreticis, adeo ut sæculis multis euamida, p̄sus crederent, quod philosophus Constantinus q̄ ea oia memoriter tenebat, q̄rit, existimās omnes hæreses q̄ ab initio vexarūt ecc̄lam libris Dionysij, citius infringi & labefactari potuisse, ut alias meminimus in opusculo quo librum Ioan. pici patru de vno & ente defendimus, neq; eī veterem vllum theologū reperies, q̄ Dionysij sentētiās citet, aut libros enumeret, adeo ut eos legisse dep̄hendant, Martinus pontifex hoiem plurimū extulit, & Agatho & Gregorius q̄ semel nō nihil asserit Dionysij, sed fama forte nō libris excerptū, nā & ip̄e de angelorū ordine euariat a Dionysiacis dogmatis, q̄nquidē principatū inter Dñatōes & potestates collocat, Virtutes vero inter potestates & Archangelos repositas voluit, sed & postq; Dionysij monumenta repta (id autē euenit Charoli regis tempestate, qua & Ioan. Scotus, non q̄ ex Minorū ordine multis posteriori or̄ sæculis, sed monachus e græco illa ꝑtit in latinū, & Anastasius Bibliothecæ p̄fectus scolia maximi monachi, & Ioan. Scythopolitani episcopi sup addit) Guilielmus Ocham de actibus Hierarchicis ab eo dissensit, Thomas ꝑo p̄ alijs maxime Dionysij secutus est, a quo de ip̄s angelor; ordinib; potestatib; officijs, copiosissime potes erudiri, neq; em̄ hoc loco recēseri oia & p̄sertim q̄ notissima cōuenit, deo aut p̄ximi in prima hierarchia, seraphini, cherubini, & throni, Seraphini priō explicant, extimi ei sunt, i. extra oēs angelicos sp̄s. ¶ Incenso ore, nō in ip̄m saraph, nostra lingua interpretamur incēdiū, & pingunt a nostris (q̄q; sp̄s pingi, p̄prie neq̄ant) vultu rubro, q̄ propter ore ip̄os incēso canimus, & igneū sp̄m dicimus, singulari p̄ plurali numero vsi, nā in vno quoq; ordine est magna spiritū multitudō, sp̄e distinctorū, ut Thomæ decretū. ¶ Ardet, amat em̄ eximie deū Seraphini, tā & si oēs amat oim hierarchiar; sp̄s. ¶ Et p̄ saturo, sp̄ em̄ satur, q̄a bt̄s & foelix, sed & sp̄ foelicioꝝ, q̄a tātū cōsequit q̄tū optat, dici aut foelicioꝝ posse videt, qm̄ angelici sp̄s illuminari dicunt purgari & p̄fici, quæ de re multa Dionysius, & post eū Thomas inter iuniores theologos p̄cellēter disseruit, posuntq; angelis multa a deo manifestari, ut accñtale gaudiū p̄tereā, de q̄ hymno sequēti ageť. ¶ Cherubini secūdos choros primæ hierarchiæ cherubinoꝝ est in q̄bus excellit sc̄ia, & deo cōtemplādo inherēt, ideo dictū cherubinos deū cōcipe intelligēdo, nō tñ absolute, integreq; nā infinitus est deus, & a seip̄o tñ plene cōcipi & cōphēdi p̄t. ¶ Et lucida sedes, Throni q̄ &

Dionysij
libri.

Sedes latine tercij chori, primę hierarchiæ spūs sunt, in eisq; se timere deum iudicij firmitate a nonnullis scribit. vñ & pendere a iustis dei iudicijs dicunt. & Gregorius voluit Thronos dici eos, p quos deus sua iudicia exercet, ad primā hierarchiā cōsideratio finis ptinet. Ad secūdā eorū quæ agi debeant dispositio, ad tertiam operis executio, quod late a Thoma cum in prima pte theologicæ summæ, tum in tertio cōtra gentes, tum in compēdio theologiæ declaratum. ¶ Hinc dominus virtus in hierarchia chorus est spiritus, qbus nomē dominationū in-

Hinc dominus, virtus atq; hic tremet alta ptās,
 Principis inde chorus cælo tibi paret olympo.
 Quiq; regunt orbem, nec nō qbus ifima tellus
 Flectit, Angelicæ seruāt tua iusta cateruæ.
 Te dominū, regem, moderatoremq; fatent
 Omnia, te summis affectant viribus omnes
 Cœlicolæ, affectant terrestres, tartara nomen

ditum est, q & deo sub stare dicunt, non q alij non sub stent, sed ut & dñi subditiq; noim repugnātia, maiestas dei clari us cōphendat, cui. f. dñi sub ijciant dictum est, dñs & virtus singulariter, vtutes & dominationes angelicas innuendo, pillas (ut Gregorius credit) & miraculoꝝ vtutes fiunt, & eis cetera agmina ad obediē dū subiecta sūt, ut nonnulli dixe-

re atq;. ¶ Hinc tremet alta ptās, ptātes tremere subdidim⁹, nā & alia potestātē dicūt tremē. ipe vero potestates deli tremūt, quod & in ipa p̄fatione canit ab ecclesiæ sacerdotibus, adorāt dominatōes, tremūt potestates, qbus (ut Gregorius voluit) aduersæ potestates arcenē vel repel lunt. ¶ Principis atq; chorus, principatū chorus in tertia hierarchia repositus est, q & seruiūt deo, cum tamē principibus alij supplices deseruiant, & q subsidunt archāgeli in tertia hierar chia scđm chori ordinē tenent, cui exequendæ diuinæ volūtatis officiū incūbit (uti diximus), angeli vero vltima possidēt, q auctore Grægorio, nunciant infima, sicut archangeli summa & principatus bonis spiritibus p̄sunt. Gentes autē quo quomō a p̄phetis plerq; de angelorū erga nos cura, & de gubernatōe regnoꝝ didicerūt, sed puerterunt. Hinc apud Platonicos le ges spūs quos deos locales putabāt, ipi vrbib; et regnis p̄positos, quorū quoq; meminit sub eisdem noibus Aristoteles, ut Alexandrinus Clemēs, & Isidorus antiquor testati sunt. a Iambli co vero uti archangelorū & angelorū, ita aliorū quorūdam ordinū quos citauimus, mentio facta est. Cæterū miratus sum, cū. f. Thom. tertiæ hierarchiæ choros opis executiōi demanda tos affirmari in prima pte, & in tertio cōtra gentes, mox vtutum ordinē supremū eorū esse, q mittunt ad exequenda ministeria, in eodem contra vtutes libro & secūdo sniæ; cōmenta rio dixerit & in eodē tertio cōtra gentes, & in quarto sniæ; mouere orbis decreuerit vtutum ordinē, cum tñ mediū sit chorus secūde hierarchiæ, & Dionysij & ipiusmet auctoritate, quā secūdam hierarchiā nō executiōi, sed vniuersæ dispositiōi itentā affirmauit. Cui dubitatōi inta cte (ut mihi videt) a Thomæ sectatoribus, quo pacto satisfieri possit nō video, nisi dixerim⁹ vtutū ordinē ab eo interdū sumi p angelis vltimæ hierarchiæ, auctoritate Dionysij, qui docet uti angelorū nomen ita & cœlestiū vtutum nomen cœlestibus spiritibus esse cōe, quoniam manifestant diuinas illuminatōes, sed nō nihil scrupuli restare adhuc videret, qm men tōem fecit ordinis vtutū, q noie viderent ipē vtutes ab aliorū choris, ordibusq; distingui, q propter addendū dixisse eundem Thomā in prima quoq; summæ pte, & in secūdo sniæ; quinq; ordinibus inferioribus cōuenire ut mittant, qnto autē in ordine vtutes reponuntur. ¶ Quiq; regunt orbem, archangeli notant, q secūdo ordine p̄sunt terrestribus imperijs gu bernādīs, vñ illud princeps Persarū in Daniele p̄pheta, & Michael archangelus, q curabat he braeos, suntq; ipi, quasi principes angelorū, q priuata curāt, & singulis hoibus regendis ab or tu vniuscuiusq; tribuunt, ut Hieronymus, Thomas, & alij decernūt, moti potissimū euāgelica illa dñi sentētia, angeli eorum semp vident faciem patris mei, q in cœlis est. ¶ Omnia, q dixi mus te deū & regem vniuersitestant, nam quæ mente pollent, id faciunt apte, q in anima sunt p̄prijs motibus & ordine, quē nō p̄tereunt idipm apte confirmant. ¶ Affectant cœlicolæ, qui mente p̄diti & te beati sunt. ¶ Affectant terrestres, utpote quo & ipi beant hoies rōne p̄diti, af fectant & terrestres res inanimæ, idq; Aristoteles fatei in primo ad Nicomachū libro scribēs, recte esse definitū bonum, quod appeterēt omnia, quo loco peripateticis qbusdā græcis pla uit p bonū, deū omniū primū significari, atq; idipm celsū Alexander Aphrodisæus in cō

Bonum,

HYMNVS

mentarijs primæ philosophiæ. ¶ Tartara nomen. p̄ tartara malignos spūs intelligimtis de-
tractos, ut Petrus inq̄t ap̄tus, in tartar̄, quo uocabulo ut poetas taceam, & Plato & Aristote-
les vsi sunt, qua de re in interpretamentis hymni sequētis, multa cōspicies, demones itaq; nomē
formidāt. ¶ Et celeri fuga mandata capeffunt. cum a corpibus maxime obsessis diuina ȳtute
pellunt. ¶ Dic mihi sacratis. solebāt antiq; vates inuocare ea q̄ ip̄i putabant numina, nō mo-
do in initijs op̄m, sed & cum grande aliqd̄, aut nouum essent narraturi, tum ut ostenderent
que admirabilia erant se p̄ me

re sine super̄ ope nō posse, tū
ut auditorē, lectorēve carmi-
nis attentū redderēt hauriende
rei vel nouæ vel ingenti. Nos
aut̄ p̄pterea Mosē citamus,
q̄ de mundi genesi dicturi ab
ip̄o edocemur, q̄ eam diuina
reuelatiōe literar̄ monumētis
commendauit. ip̄m vero Ge-
nesim duplici causa ptulim⁹,
nā deo vno & trino hymnū
canenti, admirabilia eius ope-

Formidant, celeri q; fuga mandata capeffunt.

Dic mihi sacratis radiat us tempora Moses

Cornibus, vnde vni famulāt & infimus orbis

Et sumus? (tibi nāq; patet) quē fumida nubes

Conclusit, postq; turba comitante fideli

Disiiciens virga fluctus rubri æquoris altos,

Duxisti solido vestigia sicca, pfundo,

Inde per arentes arabum tentoria campos

ra ducenda sunt in medium, quibus in ipsius veri dei laudem excitamur, parte alia cum
supra dixerimus, omnia deum pro modo naturæ suæ, & colere & venerari, causam sub
inde nexuisse videbimur, cum effectus oēs causam eorū & principiū uel inuiti fateant. In ip̄-
sa vero Genesi describenda ordinē a Mosē traditū seq̄mur. In cōmētandis vero carminibus
si omnia vel plurima quæ Græci & Latini & Hebræi theologi, aut q̄ Ioannes Patruus ex se
promptis, asferre vellemus, in immensum volumen excresceret, & sup̄fluo q̄q; laborarem⁹
qm̄ ex te postea ip̄o r̄ libros adire poteris. Delibabimus ea quæ & huic loco & ætati cōueni-
re videbuntur. ¶ Radiatus tempa cornibus. qm̄ ut a sacris literis habet, ex vultus splendore
diuina cōtemplatiōe contracto, cū in montem secessit, ad deū splendebat eius facies, & postea
ex radijs p̄mi cornua videbant, vnde & velata facie loquebat ad populū, quod mysterio q̄
q; non caruit, eo em̄ significabat ȳboꝝ eius pfundiorē haberi intelligentiā qua vulgus non
polleret, velataq; illis esse & vmbri obiecta secretiora mysteria, quæ postea Christus & apo-
stoli reuelarūt. ¶ Infimus orbis & summus. mūdum inferiorē & sup̄iorem intelligimus, hoc ē
spiritalē & corpalem. Variē aut̄ & mūdus & cœlum & orbis sumi solet, interdū orbem p̄ to-
ta machina oculis exposita nōnulli accipiūt, interdū p̄ orbe terrar̄, sed & vnūquodq; cœlū
orbem nomināt a figura, ita & mūdum ab ornatu dictū partiunt, extenduntq; nomen ad o-
mne muliebre ornamentū, vnde & muliebris mūdus apud Pliniū & alios, cœlū quoq; mo-
do extimū illum quod omnia complectit̄ dici volūt, modo octauā spherā eius nomine di-
gnant, modo & planetar̄ orbibus id nominis tribuunt, modo aeri, quæadmodū antiq; nō-
nullis græcis visum, q̄ plures mūdōs statuere. Latinis aut̄ aerem cœli nomine significare sæ-
penumero placuit, q̄ de re Plinius disseruit, obseruauimusq; ip̄i apud multos Romanę lingue
auctores, & in sequētis hymni cōmentarijs aliqua p̄feremus. ¶ Quem fumida nubes, dum ei
montē Syne in Arabia cōscensurus esset Moses, ad legem accipiendā, discessit a populo, qui
postea vidit fumantē montē & densissima nube cooptum, & coruscates, & quæ narrant de
cipronono & xx. capite Exodi. In. xx. quoq; scribit̄, stetitq; populus de longe, Moses aut̄ acces-
sit ad caliginē, in qua erat deus, quod eo etiā spectat, ut mosaicæ legis velamenta & ob̄bratiū
literæ corticē indicet reuelatū vero postq; idem Moses Christo affuit cū Helia in monte p̄cel-
so, vbi in euāgelio scribit̄, & nubes lucida obumbravit eos. ¶ Postq; turba comitāte, nam le-
gem accepit post transitū maris rubri, de quo plura in hymni sequētis enarratiōe dicturi su-
mus. ¶ Per arentes Arabi campos, post trāmissum diuino miraculo rubrū mare, morat⁹
est diu Moses in desertis Arabiæ, de qua regione & q̄bus nominibus appellet, & quo pacto
scribi debeat, ab̄ de lecurus es in sequētis hymni cōmentario, quo oīa libentius cōgessimus,
q̄ ad humanitatis studiā p̄tinent, locus em̄ & spatij maioris & magis idoneus eiusmodi disci-
plinæ, quare si qua & hic & ibi tractari possent, ibi refundēda seruauimus, & maxime quæ ad
cosmographiā p̄tinent, qm̄ agit̄ inter alia eo in hymno de peregrinatōibus Apostolor̄, &

Mūdus

Cœlum.

de puincijs diuersis, quas in euāgelij p̄dicatōe sortiti sunt, & pariter astrologorū deliramenta
 refellunt, q̄bus asseuerabāt diuersos planetas diuersis regionibus impitare. ¶ Aerio v̄tice Sy
 nae. Succinimus ecclesie p̄cibus illis, deus q̄ dedisti legem Mosi in summitate mōtis Synai, q̄d
 sumptū est ex decimo nono Exodi capite, quo scribit̄. descendit̄ d̄ns supra montē Synai in
 ip̄o montis v̄tice, & vocauit Mosē in cacumen eius. Syna aut̄ mons in Arabia, cōiunctus
 ei q̄ est Hierusalem, ut inquit Ap̄ls in cap. iij. epistolæ ad Galathas. quo in loco putarūt aliq̄

Liquisti aerio confidens vertice Synæ,
 Colloquioq̄ fruens metuēdi principis, illo
 Contentus gustu ieiunia longa tulisti,
 Et Christo assidens p̄cellsi montis amæno
 Vertice de liquida potas mysteria nube.

non ita accipiendū sensum, ut
 v̄ba sonant, sed ad intellectus
 mysticos recurrēdū esse. q̄nq̄
 dē itinere viginti dieꝝ Hiero-
 solymæ a monte ip̄o Arabiae
 distarent. Nihil ut arbitror re-
 cordati Tauꝝ mōtē m̄lto ma-
 iori extēditractu si cosmogra-
 phis stat̄, nec aduertētes si eius

Principio omnipotens coelū terrāq̄ creauit,

modi auctores nō legerūt. Apeninū montē paucioribꝝ diebus mēsurari nō posse. q̄re (ut mi-
 hi videt̄) Athanasius & Thomas rectius Ap̄li v̄ba declarauere, Synai montē Arabiae Hiero-
 solymis cōiunctum vicinū & contiguū decernentes. is aut̄ ip̄e mons noīe Agar lingua Ara-
 bum significat̄, auctore Athanasio. ¶ Ieiunia longa. q̄m quadraginta diebus a cibo & potu
 abstinuisse dicit̄. ¶ Præcellsi montis. q̄m vt̄ in. xvij. capite euangeliij Mathæi scribit̄. Assumpsit
 Iesus Petꝝ, Jacobū & Ioannē frat̄e eius, & duxit illos in montē excelsum seorsum, & transfi-
 guratus est añ eos, & resplenduit facies eius sicut sol. vestimēta aut̄ eꝝ facta sunt alba sicut nix.
 & ecce apparuerūt illis Moses & Helias, cū eo loquētes. ¶ Amæno, suauī cōtemplatōis dulce-
 dine, vnde & in eodē euangelio subdit̄, dixisse Petꝝ. Domine bonū est nos hic esse, faciamus
 hic tria tabernacula, tibi vnū, Mosi vnū, & Heliae vnū. ¶ De lucida nube. nam & eodem lo-
 co subnectit̄, nubem lucidam illos obumbrasse. ¶ Potas mysteria. q̄m cum Christo locutus
 est, quāadmodū & Helias. ¶ Principio omnipotens. nunc & rerꝝ creatio canit̄, & dies ip̄i in q̄-
 bus condita vniuersa referunt̄. ita Moses sacrae Genesim libꝝ exorsus. In principio creauit de-
 us coelum & terram. p̄ principium vero & tempis & rerꝝ p̄ductōis initiū sumit̄, & secūda q̄q̄
 trinitatis p̄sona, nam & in euangelio dixit eadem. ego principitū q̄ & loquor vobis, qua Mo-
 sis sententiā hæreticoꝝ quorūdam error explodit̄, q̄bus affirmabat̄ ea quæ vident̄ a malo
 dæmone principitū habuisse, errorēq̄ ip̄m fulcire ip̄i conati sunt auctoritate Pauli Ap̄li, q̄ in
 secūda ad Corinthios ep̄la scripserit. Deus huius sæculi excæcauit mentes infidelitū, nō aduer-
 tentes malū dæmonē dici ab Ap̄lo, eo modo deum eorū esse, q̄ deo posthabito illi adhærēt,
 & seruiūt, quo modo ad Philippenses de ijs q̄ corporeis voluptatibus dediti, hæc v̄ba p̄nun-
 ciauit. quorū deus v̄ter est. iij. q̄ ip̄i conuinci auctoritate Psalmographi possunt, apud quem
 scribit̄ de deo, q̄ fecit̄ coelū & terram. mare & oīa quæ in eis sunt, sed & indubia quoq̄ rōne
 cuius & meminit Thomas, refelli possunt. nā quarūcūq̄ rerꝝ diuersarū, quæ inter se conueni-
 unt, vniūturq̄, vniōnis causam aliquam esse necesse est, alioq̄n sp̄ diuersa, nec vnq̄ ad vnū
 coeuntia. Hoc aut̄ quod dicimus esse & existere, in q̄buscūq̄ rebus etiam diuersis dissepatis,
 atq̄ aduersis inuenit̄, quo fit & extra oēm controuersiam colligit̄, vt res ip̄e sint ab vna causa
 pendere, quæ illis hoc ip̄m quod dicimus esse imp̄tat. Hanc aut̄ causam primā, rerumq̄ omni-
 um principitū appellamus deum, q̄ bonitate sua infinita ex nihilo creauit vniuersum, atq̄ ita
 Plato etiam affirmauit. quod & aī subsignauimus, quærens em̄ a se, cur deus mūdum cōdi-
 disse, sibi ip̄si responsum dedit, q̄m bonus erat. quam sententiā fortassis a Solomone desum-
 psit, affirmante deum vniuersa p̄pter seip̄m operatū esse. Vt hinc etiam reuinci queant, q̄ asse-
 ruerunt corporeā naturā hoc ip̄m quod esse dicimus, sortitā esse in p̄nam spiritualis nature,
 quæ peccauerūt, nam Moses bonū in causa esse ut crearent̄, asseruit. nō aut̄ calus ut illos ip̄os
 cōsequenter fateri oporteret, si p̄stare in dictis vellent, hac item Mosi assertionē confutant̄, iij
 q̄ contenderūt ea q̄ inferiora sunt, creasse secundas causas, nō primā, sed ab ea ordine quodā
 cætera deriuata, eam vero difficultatem an creare solus dei munus est, mittimus ad p̄sens, q̄
 niam cum alijs, tum ip̄i tractauimus in opere de rerum p̄notōe. p̄ coelum aut̄ empyreum intel-
 ligi debere Strabus voluit, quem affirmauit statim angelis esse repletum, quod & Beda puta-
 uit, magnus vterq̄ coeli illius assertor, cuius etiam meminerat Basilus in libro exahemeron.

HYMNVS

sub nomine domicilij extra mundanae lucis, eundemq; non ab ardore sed a splendore appellari. Thomas decreuit, eundem coelum decimum esse, asseruit Isaacus phisus, & mathematicus Abraam, pro coelum vero naturam spiritalem accipi debere putauit Augustinus, & pro terram primam materiam, unde omnia corpora sublunaria extra controuersiam ducunt. Damasceno placuit coelo significari non orbem, sic varij varie Mosem exposuerunt, ad unam omnes sacri contextus indubiam veritatem respicientes, sed & Chrysostomus proposuisse Mosem voluit, pro illa verba. In principio creauit deus coelum & terram, totius conditae naturae summam, quam postea sub distinctis diebus explicauerit. Augustinus omnia opera quae sex diebus particulatim Moses exequitur, simul condita voluit, referens diuersos dies ad angelos, quae res ipsas, & in deo, & in propria intelligentia, preceperint. Alij ordine quodam & successu, condita vniuersa confirmant, quae ut relatum supra, maluerit Chrysostomus Mosem in primis totius rei capita vno veluti puncto collecta, sub oculos legentium apposuisse, diximus de antiquis. Non peribimus autem Io. Picum patruum, quae propter ea quae ante scripserunt alij septem vnicuique diei nouas expositiones attulit, & de mundo quidem corruptibili differens, pro coelum & terram transmutantem siue agentem causam & materiale intellexit, ad stipulatum stoicis & Varrone, de coelesti vero mundo consequenti ordine disputans, pro coelum primum illum & extremum, cui nomen empyreo fecere, dedit intelligendum, per terram octo postremas sphaeras intelligi docuit Pythagoreis, Platonis, Peripateticis, & suo ipse ingenio fretus, vbi vero ad angelicum mundum ascendit, terrae loco essentiam angeli, coeli vero appellatorem eius actum essentiae summum, dum longe profatorem monuit, postea vero ad hominis naturam declarandam conuersus, coeli nomine subindicari animum, Platone, Plotino, & Aristotele nixus affirmauit, terrae vero appellatorem, corpus humanum ex terrea, grauique substantia, sub oculos mentis poni monstrauit, quanta & sexta expositionis locos non attingimus, quam in altera de mundis ipsis diuisum egit & ordine consequenti, adeo ut de oibus disputarit. In altera de eorum inter se mundoque cognatione. In septima vero de felicitate differuit, & nomine coeli, angelos, terrae homines intellexit, quam angeli coelum, nos terram inhabitamus. ¶ At terrae facies. In Genesi habet terram fuisse inanem & vacuam, velut quodam transulere, inuisibilem & incompositam, nos deformem diximus, signantes vacuam, squallidamque eam loco incompositam, & opacam loco inuisibilem cecinimus, nam nec lux adhuc producta fuerat, significari autem illis Moscos verbis, varia dixerunt interpretes, pro terra itaque nonnulli ipsum elementum exprimi voluerunt, quod nec adhuc formam suscepisset. Augustinus primam materiam indicari voluit, informem, non quidem ut omnino sine forma consisteret, sed ut informe illud referret ad ipsam materiae naturam, quae ex se nullam habet formam, & hanc origine duntaxat praedit, non autem tempore, origine inquam quo pacto & potestate actu, & partes toto priores affirmamus. Ita Thomas Augustini sensum interpretatur, absurdum putans, & omni ex parte abhorrens a vero, ut ante formam per aliquod tempus spacium materia fuerit, aut esse possit. Scotus autem aduersatur, sed quo Thomae roem effugiat, optima connectione deducens eos, quae contra sentiunt, fateri oportere, ut id quod est actu, sine actu sit, multifariam summi actum posse decreuit, & actum quandam commentus est, quo pollere materia possit, ex se, eamque propterea sicuti entis appellatorem non effugit, ita actus prius non effugere, illud pro constanti affirmans, omne quod prius est pro se posse existere, & ab eo remoueri, quod illi aduenit, Sectatoribus autem Thomae id negandum est, in his quae origine duntaxat & natura praerunt, hoc est, quae coniuncta perpetuo, naturalique nexu habeant, separare tamen alterum ab altero mens potest, aduertens aliam naturam ab alia diuersam, & illi suppositam, quae tamen indiuiduae & inseparabiles re ipsa sunt, sed pro Augustini opinione haec sint satis ad praesens, ex graecis Basilio, & Ioanni Chrysostomo, ex latinis, Ambrosio, terrae nomine signari placuit materiam, eamque tempe formam praecessisse decernunt, verum ut Thomas voluit formam, non pro eo quod rem ipsam in sua substantia constituit, sed pro decore, pulchritudineque sumpsit, nam prius & lucis indiga, unde scriptum in sacra Genesi, tenebras fuisse super faciem abyssi & aquis opta, unde pariter scriptum eam inanem fuisse, siue inuisibilem erat & sine plantis, fructibus & herbis, unde & scriptum quoque legimus, fuisse vacuam & incompositam, quae omnia possunt ad ornatum referri. ¶ Atque spiritus super volitabat. In Mose habet, & spiritus domini ferebatur super aquas. Effren Syrus incubabat transulit, hoc est spiritus domini, & Rabbi Moses, & antea Plato intelligit aera, quae & spiritus dei voluere, sensus tamen prophetae est, ut docet di-

Terra

vinus Thomas spm̄ sc̄m̄ aquis supferri instar artificis mentis, quæ operi formando supferri, p̄ aquā vero significari quoq; materiā primā. & Augustinus & Thomas putauere, nam nec ignis, nec aeris meminit, vulgo locutus, q̄bus magis notum, aquā & terrā corpora esse, q̄ ignem & aerē, q̄ ut diximus, aerē Plato sub nomine sp̄s intellexit. Idem quoq; cœli appellatōe significatū ignē autumauit, eundēq; p̄ tenebras exprimi Rabbi Moses accepit, non p̄teritū dum aut̄ & vsum fuisse Ausoniū hac dictōe nō litare, vt carmine illud supferri exprimeret, ca-

**Vtq; diem voluit noctis pulsare tenebras,
Momento emicuit præclaræ copia lucis.
Hinc & aquas coelo superas discreuit ab imis,
Quis vna adstrictis cōspecta est arida tellus,
Quæ frutices, plantas, virgulta emisit, & almo
Semine deprōpsit florē, & de murice fructus.
Mox cœlo oīpotens, quæ lucida sydera noctem
Secernunt luci, quæ tempa sæcula motu
Conficiunt, vicibusq; diem noctisq; tenebras
Illustrant supero actutū confixit in orbe.**

lucem id quod erat tenebrarum informe, formare. Picus Patruus in prima expositōe, de corruptibili mūdo vti cœlum & terrā agentē & materialē causam, ita & tenebras quas fuisse sup̄ faciem abyssi Moses affirmat, priuatōem materiæ annexam interpretatus est, & aquæ loco, accidentes materiæ qualitates & affectōes indicari docuit, & spiritu dñi, vim efficientis causæ subsignauit, cuius actōe oriat̄ lux, i. formæ sp̄s & decor, atq; ita fieri diem vnū voce dei imperantis, quoniā (ut inq̄t) nihil agūt naturales causæ, quod non diuinæ artis ordo p̄ceperit. In secunda v̄o, quā de mūdo cœlesti vocauit enarratōe, vti octo sphæras terrā appellauit, ita inanem eam & vacuā, luce nondū illis ab empyreo cœlo ppagata, pnunciavit, abyssum interpretans tam vastā tot orbū altitudinē, a cuius facie tenebras empyreus orbis expulerit, p̄ aquas v̄o cristallinū, quē vocat̄ nonū orbem, significauit, cui sp̄s dñi, i. spiritalis olympus sedes spirititū dñi, vel ferebat̄, vel incubabat, fouens eum, & abūdantē adeo lucem largiens, ut inde in reliquos orbis ppagaret̄, quo fieri diem vnū docuit, q̄a fœderarent̄ primis inferiores cœli, beneficio supnæ lucis. Ad angelos v̄o v̄ba ip̄a relata, in hūc modū exposuit, ut sicuti eorū essentiam & actū essentiæ p̄ cœlū & terram accepit, ita p̄ abyssum intellectuāle pprietatē, p̄ spm̄ domini spm̄ amoris, p̄ lucem sp̄s intelligibiles, ignorantie tenebris oppositas, moneat intelligē dū. Postea de hoīe differens, cuius corpus terrā vocauit, cuius animū cœli nuncupatiōe dignatus est. ¶ Lucis, i. spiritalis corpusculi beneficio fieri docuit, ut ex corpis nocturna, & matutina animi natura, vnus sit homo, spiritalis inq; corpusculi, quod a philosophis & medicis nūcupat̄ sp̄s, natura (ut Aristoteles voluit) diuiniore, q̄ elementa & cœlo pportōe respondēs, q̄ q; medicis, philosophisq; consentiētib; substantia est maxime lucida, nec vlla re alia magis, q̄ luce fouet̄, & recreat̄. p̄ aquas aut̄ significatū voluit intellectū hoīs, maxime p̄uū, supnæ illuminationi diuini sp̄s, q̄ sup̄ eis ferit̄, de quo q̄dem sp̄s illustrante, multa disseruit, & ip̄i quoq; in cōmentarijs de aīa, de hac ip̄a re latissime differemus. Demū vbi de fœlicitate v̄ba fœcit, & naturā humanā comparatōe angelorū terrā vocauit, inanem eam & vacuā originali iusticia monstrauit, & peccati tenebris faciē eius, i. rōnem obductā, sp̄s v̄o dñi, i. lumē diuini vultus, fouebat eas, & tandē orta est lux, i. Abram fundator primus diuinę religionis, q̄ vnus dei cultum, aduersus idola & gentes, hoībus psuasit, primus q̄ sup̄stitōes dæmonū a vera vnus dei religione, secreuit, & hæc p̄ expositōe primæ diei, ex multiplicibus interpretū sententijs tibi attulimus, ad eorū te studia puocātes, in reliq; parciore primus & res subsignabimus potius, q̄ explicabimus. ¶ Hinc & aquas, die secūdo factū esse firmamētū, vocatū cœlū Moses ait, q̄ sup̄ ab iferis aq̄ dirēpt̄ sūt. ¶ Quis vna adstrictis, tertio v̄o diedocuit nos cōgregatas eē aq̄s i locū vnū, ut terra appareret, q̄ virētē herbā germinauit, & ligna pomifera, & eorū semia. ¶ Mox

nens in orōne matutina, Qui sup̄ æquoreas volitabat sp̄s v̄ndas. ¶ Vtq; diē voluit, scriptū em̄ ab eodē ppheta Mose dixisse deū, fiat lux, & facta est lux, eamq; a tenebris diuisisse, & ita factū esse diē vnū. Augustinus p̄ lucē intellexit formationem spiritalis naturæ, quam cœli noīe significatā putauit, sed informē. Basilii v̄o & Ioan. Chrysostomus, q̄bus placuit de corporea natura mentōem a Mose factā, de formatōe eiusdē naturæ intelligenda ip̄a Mosis v̄ba voluerūt, vt p̄

HYMNVS

Tempus

caelo omnipotens. Quarto item die facta luminaria docuit & stellas in firmamento caeli, ut di-
 uideret diem ac nocte & essent in signa & tempora, & dies, & annus. ¶ Longinquo primū. Tem-
 pus quā mensura motus dicitur, ab Aristotele, secundum prius & posterius, si id quod dicimus, primū
 mobile ante firmamentū factū esset, posset ab eo tempus deduci, ideo diximus, Ex motu flui-
 tans nunquā cessantis olympi, quod de empyreo intelligendū esset, si ei motus cōpeteret, certe
 de nouo orbe etiā lucido summi potest, quā natura est maxime puia, & apūissima empyree lu-
 ci recipiendae. diximus autē, tū cū luminariibus ip̄is fluxisse tēpus, consentientes Mosi, qui sub-
 didit, facta ea in signa & tēpa.
 fluxit autē ab æuo, non quod quā
 ps temp̄is sit, illo em̄ mensurā
 tur, ea quā principitū habent, & si
 ne carent, & p̄pterea Angelis
 tributū, & rebus oībus p̄ma-
 nentibus, tribui quoque debere
 nōnullis placuit. Tempe ȳo
 mensurant ea p̄prie, quā gene-
 ratōis sunt & corruptōis obno-
 xia, liceat transferat aliquā, sed
 ab æuo fluere dicimus, quā cū
 tres sint mensuræ, æternitas,
 æuum & tempus, hoc vltimo
 loco & postremo statutū est,
 atque ita intelligi etiam illud Bo-
 etiū potest, qui tempus ab æuo
 Ire iubet. ¶ Hinc vndis pisces,
 quinto die ex aquis Moses p̄-
 ducta reptilia asseruit, & vola-
 tilia sup̄ terram, sub firmamē-
 to caeli, & cæte grādia, & om̄e
 volatile. ¶ Sua munia tractat
 Quodque genus. Cōsonū est,
 ut vnūquodque, quod formā aliquam assecutū est, operet̄ secundum eius inclinātiōem formæ, fa-
 cti autē ad natādum pisces, ad volandū aues, quapropter nō nihil eorū meminimus opatio-
 nū. ¶ Quæ terrā, pontū, & liquidū & c. subdidit em̄ Moses dictū fuisse, Crescite & multiplica-
 mini, & replete aquas maris, auesque multiplicent̄ sup̄ terram, quas diximus suscare aerem cre-
 bro volatu, & pisces p̄ æquora meare, quorū delphini meminimus, tanquā velocissimi, qui &
 aquæ summa vellicans saltu, quāque vndas p̄labit, vñ & futuræ tempestatis habet signū, qua
 de re in tertio de rebus p̄notōe libro disseruimus, meminimus & p̄ocare vti inertū, & som-
 no deditare, & cū terram petunt, tardissime gradiētū, vtpote quā paruissimis pedibus, & velut
 detruncatis inambulent. vnde ab Aristotele in primo de animalibus scriptum est. καὶ τῆ φωνῆ
 κεκολοβιομενοι ποσειδῶν Sic facti sunt ȳba pigri, simul & velocissimi animantis, quibus vtpo-
 te extremis facilius media possent intelligi. ¶ Quin etiam sexta. Die sexta, p̄ducta dicit Moses
 ex terra fuisse & reptilia & bestias terræ, mox & hominem a deo creatum asseruit. Hec summam
 a secūdo ad vltimū diem descendentes, disseruimus, sed quā in ope prime diei exponēdo, diu
 morati sumus, quāque autē sequētes dies p̄perantes nimis exegimus, conuenire videt̄ ut aliqua
 subiiciamus, quibus instrui possis, & eorū quos supra citauimus authorū, hac etiam parte gusta-
 re sententias. Igitur p̄ firmamentū secunda die factum, id cælum in quo sunt sydera, multi sum-
 pserunt, p̄ aquas sup̄ cælum spiritales substantias Origenes accepit, vnde illud psalmi. Aquæ
 quæ sup̄ cælos sunt laudent nomen domini, & in Daniele, Benedicite aquæ omnes, quæ sup̄
 caelo sunt domino, cui Origeni cōtradixit Basilius, & Thomas, qui corpales eas aquas intel-
 ligūt. Cæterū firmamenti nomine, intelligendā docuit Augustinus formæ cœlestis imp̄ssio-
 nem, in informi materia, & p̄ cōgregatiōem aquarū, & p̄ apparitiōem aridæ, exposuit materiæ
 ip̄i, & terræ formā, & formā aquæ fuisse inditā, p̄ plantas vero p̄ductas, plurimi veterū theo-
 logorū ita intellexerūt, ut videt̄ significare Mosaicæ literæ cōtextus, Augustino autē vñ ideo

Firma-
mentum

plantarū eductōem accipi debere. ac si diceret terrā ip̄am pducēdi accepisse v̄tutē. pducta v̄o
 luminaria actu ip̄o, nō v̄tute tm̄ pducēdi cœlo cōicata censuit Augustinus alijs cōsentiens, a
 gbus item dissentit de quibus & piscibꝫ, quos alij tm̄ pductos affirmāt. ip̄e eorū pducendorū
 naturā, tributā aquis voluit, inter primos v̄o sunt q̄ affirmēt. q̄ ita pductos ex aqua, ut nō
 ex oibus elemētis cōditi existiment, sed qm̄ humor piscibus apprime cōueniat, auibꝫ vapor,
 q̄ & ip̄e petit alta, quo & ip̄e cōscendūt aues volatu. sicut ima petit humor, in quo & ip̄i pisces
 alunt & viuūt. Terrestria quo
 q̄ aīalia actu pducta de terra,
 p̄imi theologorū veterū uolu
 ere, scribēte tm̄ Augustio, vim
 eorū pducendorū terrā obtinu
 isse, illis ip̄is Moseos v̄bis intel
 ligi debere. Illud aut̄ obseruā
 dū eodē Augustino auctore,
 quē & Thom. & alij secuti sūt.
 In primis sacri cōtextus, & di
 uinorū eloqꝫ v̄itatē cōstan
 tissime tenendā. mox si ea ip̄a
 eloqa nō vno tm̄, sed multū
 plici sensu exponi, declarariqꝫ
 possint, eorū alicui ita hærēdū
 nō esse, ut si falsum esse cōstite
 rit, p̄sumat asserere illū esse sa
 cri sensum eloqui, ne ex illo i
 fideles ea deriderēt, & credēdi
 sibi ip̄is viā p̄cluderēt. has de
 antiqꝫ theologis sentētias cita
 uimus. nūc & Pici Patruī sug
 gerēda q̄dam, quēadmodum
 supra in primæ diei enarratio
 ne fecimus. Hic materiales for

Currebant lepores, frondentia cornua ceruus
 Componēs tergo cursus captabat inanes,
 Explicuitqꝫ solo sinuosa volumina serpens
 Sibila congeminās trifidæ vibramine linguæ,
 Mugibat taurus, surdisqꝫ hinnitibus oras
 Oppebat sonipes celeri qꝫ p̄ auiā cursu
 Circūerrabat ouans patulis de naribus auras .
 Calfactas spirans. sic cætera turba animantum
 Distento spacians campo, cœloqꝫ salubri
 Degebat placida, plem meditata quiete.
 Nondū flexilibus colla obluētantia loris
 Quadrupedis dorso residens frenauerat alte
 Incola Thessaliæ domitor, nec bellica Martis
 Munera tractanti iam tum excussere soporē
 Classica, nec peditem buxus cōciuit ad arma,
 Et duro nondū segnes inuerterat agros
 Vomere callosis manibus discinctus arator.

mas, aquarū appellatōe, dixit intelligi posse. cū in sphæra gnabiliū & corruptibiliū, sint varij
 accedētū, recedētūqꝫ formarū fluxus, instar maris, ut hinc Heraclitus sensibiliū rerū substantiā
 vocarit mare, & p̄ Neptuno, quē maris deū fabulabāt, a Platonicis ea v̄tus accepta sit, q̄ gnā
 tōibus p̄est. Firmamētū v̄o accepit mediā illā regionē, in q̄ sublimes imp̄ssiones fiūt, q̄ regio
 puriora elemēta aquarū no mēclatura subsignata, dirimit ab elemētis oīno mixtis, terrā vero
 cōspici cōgregatis aqꝫ, eo spectare decernit, ut intelligamus materiā cōspici nō posse, nisi sp̄m
 formarū induta fuerit, q̄ & si elemētū simplicis sp̄m nacta fuerit, nō cernit, q̄re misceri elemē
 ta cōuenit, atqꝫ coire in vnā formā. ab ea v̄o mistionis forma. vegetabilē aiā deriuari, q̄ fie
 ri, ut ex illa aquarū cōgregatōe, iducta sit terra herbarū, fruticū, arborūqꝫ fœcūda. atqꝫ in hūc
 modū, reliqꝫ de mūdo corruptibili differēs, ad hoīem deuenit, q̄ iferiorū oīm est cōsumatio. si
 cuti oīm hoīm absoluta est cōsumatio Christus, de q̄ septio qꝫ cuiuscūqꝫ expositōnis, capite
 differuit. ita & reliqꝫ septē expositōibꝫ, cōsequēter ad ea q̄ supra de pria die ptulimus, scriptā
 a Mose Genesim interpretatōe septēplici declarauit, cæterū excursiōes illas de motu aīaliū nō ex
 ponimus, tibi iā ut arbitror, notas. De Thessalia nō nihil afferimus, cuius & in secūdi quoqꝫ
 hymni interpretamētis, mentōem factā inuenies. De Arcto nihil, nā multa cōspicies in. ij. hym
 no, & Riphæorū mōtiū meminisse nos repies. q̄re nec Arcton, quā Riphæa noīauimus, expo
 suisse necessariū fuit, tm̄ devnda decima q̄piā afferemus suo loco. ¶ Incola Theff. Thessalis ac
 cepta referē inuētio domādoꝫ e qꝫ, & Peletronijs (Peletroniū ei oppidū Thessalię) id mun
 Verg. tribuit. Frena Peletroniū Lapithę gyrosqꝫ dedere, Impositi dorso, atqꝫ eq̄tē docuere sub
 armis. Est at̄ Thessalia circa Peneū & Thermopylas, uo inqt̄ Eustathi. hæc eadē & Pelasgia, de
 q̄ ip̄e auctor multa, q̄p̄ & alia sit Pelasgia, q̄ & Arcadia, Stephano, Eustathio, alijs, eadē & the
 talia & Aemonia & Pyrra & Pyrrodia a Pyrrha Deucalionis, ut Thianus poeta cecinit. Aemo
 nia v̄o ab Aemone Pelasgij filio, ex q̄ Thessalus, vñ Thessalia, hūc at̄ authorē secuti sūt interp̄

Theffalia

HYMNVS

res Apollonij, quibus fuerunt a Thessalo pre Phidippi nuncupata. Diuiditur ea in partes quatuor, pelagiotin, thessalioin, iolchitin, & phthiotin, authore Apollodoro, infames autem latrocinij fuerunt Thessali graeco puerbio notati, ΘΕΤΤΑΛΟΙ ΛΑΤΡΟΙ, haec de Thessalia, quae vulgata sunt ptereo, & Lucani descriptioem missam facio, quae illam montibus cinxit a septentrionibus Ossa, ab oriente Pelio, Othry a meridie, Pindo ab occidente. Latissima tergora ponti. Fit allusio ad illud, quod frequenter Homerus canit, quod Graeci alij quocumque vsurparunt ΕΠΕΥΞΕΑ ΨΑΤΑ ΘΑΛΑΣΣΗΣ. ¶ Decima contempserat vnda, exprimit decumanus fluctus, quae & maximus dicitur, quare & oua decumana, & scuta decumana, quae essent amplissima. Sic & decumana porta in castris, ab hostibus auersa, & decumanus agrorum limes ab oriente ad occasum. Decimi vero fluctus siue vnda, poete multi meminerunt, Ouidius, Silius, V. Flaccus, Lucanus, Seneca, quorum testimonia pterea, a Politiano citata in Miscellaneis. Illud addam, numerus quae decem dicitur, ab antiquis maxime laudatum, eumque Platonem commendauit, quoniam ex rebus singularibus, quae monades a graecis dicuntur, perficitur decussis, plurimum eius rei legere potes apud Vitruuium in Tertio, Factumque ex decussis verbum decussare, apud eundem auctorem, & apud Columellam, & alios, sed & apud Martianum, decussatim aduerbium, & decussantes participium, quae omnia ab solutum quiddam & perfectum notant, ut hinc quoque decima vnda, eam qua nulla sit maior, intelligere possimus. ¶ Namque neque hominem. Post elementa, & quae ex eis consistant aiantia, factum hominem de primo terrae a deo, & inspirata aiam sacre litterae producit, nec ullum vnde sane mentis, dubitauit id ipsum de homine, quod de aiantibus caeteris, a quibusdam traditum est, intelligendum, ut terra illum seu alia elementa produxerit, quemadmodum ea ipsa elementa putauit Augustus, vim obtinuisse, produci ea, quae actu ipso a deo producta plerique putauerunt, simulque obicit consutari Moseos verbum bis in ipso videtur, quibus placuit hominem non solum coniunctione maris & foeminae, sed ut nonnulla aialia sine semine solent generari posse, quae diximus, nec coelum, aut elementa, aut quocumque aliud hominem produxisse, quem ultimo deus ad imaginem & similitudinem suam constituit, de qua imagine in hymni huius sine plura conspicias. Caeterum nec mireris quarta carminis syllabam a nobis productam, namque h. vim consonantis quocumque apud Verg. obtinuit, & de caesuris differes grammaticus Seruius, a nobis iure factum, alia ratione defendit, sed tibi ad praesens de alterutro, exempla haec ex Verg. sint satis. Terga fatigamus hasta, nec tarda sonectus, in nono Aenei, & in x. Per medium quae spina dedit, hastaque receptat, & in eodem, Morte tua iuuenis heu nunc misero mihi demum. De caesura vero, licet vltima syllaba dictio sit principium pedis, ex Vergilio etiam nunc exempla proferimus, quibus posse non syllabam produci, clare conspicias, in secundo ei pede, uti nos hoc loco, Ioga posuisti syllabam, quae alioquin bre-

Thessali
latrones

decimus
fluctus

Decussis.

Decussat
decussati.
decussan
tes.

Nec dum spirantis latissima tergora ponti
 Dimensus decimam preceps contempserat vnda
 Nauita in aërios fixurus lumina tractus,
 Nuncq; & Rhiphaea vultu flexurus ab arcto,
 Anceps subblata quotiens de nube pependit.
 Deerat adhuc animal mentis sublimius altae,
 Namq; nequit hominem tellus, nec lympa nec aër,
 Nec coelum, aut aliud dias in luminis oras
 Promere maiorem mundo regemq; animantum.
 Huc siquidem oipotēs post coelum, elementa, ferasq;
 De solo iussu productas finxit Adamum,
 Quicq; sui similis propriaq; ab imagine lumē
 Diuinum mentis gereret ratione sagaci,
 Qui totum lustraret opus, qui tramite recto
 Scanderet ad summi sublimia regna tonantis,
 Praeforet alitibus, iumentis, piscibus, omni
 Terrenae stirpi, foelix traduceret aëuum.
 Mox specie similis sexus variata figuram
 lungit huic mulier, sunt haec primordia mundi,
 Quis facilis puri pandetur semita recti,
 Quo freti causam tulimus, cur singula regem
 Mirent, stupeant, metuant, venerent, adorent.
 Nam cuncta ex nihilo in nihilum casura tremenda
 Brachia ni semp metuendi principis, illi
 Quam struxit moli iugem, aspirare vigorem

uis esse deberet. ita ille in. viij. Mirat interq; manus & brachia yfat. in. vij. in tertio pede ita. Et Bellona manet & p nuba nec face tm. In eodē q; pede, antea i Bucu. Oia vincit amor, & nos cædamus amor. in q̄rto y o pede Lucretius lib. ij. Nec domus argcto fulget, auroq; renidet. ¶ Rōne sagaci. Sagax prima lōga posuit Lucret. Ordine quæq; suo sagaci mēte locarūt. Alij y o & Ouid. p̄cipue breuē, Lichnobatesq; sagax. ¶ Nam cūcta ex nihilo in nihilū casura. Post Sagax q; de rez creatōe disseruimus, mox ordine cōsequēti de earz cōseruatōe quæpiā subnectimus.

Decernant, primā sed foemina vana salutem
Immemor abruptit. cum iactabunda veneno
Serpentis delusa cibi dulcedine capta,
Gustauit vetitos malefana obliuia fructus,
In facinusq; virum pellexit, quo ruit omne
Humana de stirpe genus, sed crimine maior
Principis excelsi maior clementia fultit.
Qua te iterum supplex cœli terræq; creator
Porrectis veneror supplex ad sydera palmis.
Nanq; ferunt sacra præcella volumina legis
Aeterna te mente simul vidisse medelam
Pestis, & actutum terrenas mittere ad oras

primū aut q; pacto illa creatio debeat intelligi, subindicam⁹, hoc est ex nihilo, q; bus y bis et antiq; philosophi, q; secutus Lucreti. & ip̄e etiā Aristot. hac i pte abijcit illi em̄ ex nihilo fieri aliqd nō posse crediderunt. hic p̄ter id p̄ motū quoq; fieri oia, positis tribus, q; rez principia voluit esse, materia forma, & priuatio p̄sus asseruit, vnde mūdi sequebat̄ eternitas. Nos mūdiū principiū habuisse, & ex nihilo factū, nec p̄ motū affirmamus, quē & i nihilo q; casuz fatemur, ni diuina volūtas, potestasq; quas brachij noie, more sacrae lra

rum significamus, illi sp̄ assisteret. Nā quēadmodū ex voluntate dei p̄det, ut res sint, ita ab eadē p̄det volūtatē & potestate, ut cōseruent̄. nec aliter (ut y bis vtar Thomē) eas deus in esse cōseruat, q; semp̄ eis esse dādo, vñ si suā actōem eis subtraheret, oia in nihilū redigerent̄, & Io. Scotus decernit p̄ cōseruatōem, ita res ip̄as esse a deo habere post esse, quēadmodū ip̄m eē habuerūt post nō esse, ac eoz prior Augustin. scribit eo mō quo in ptate dei erat, ut res eēnt añ q; eēnt in se ip̄is, ita in eiusdē ptate esse, ut nō sint postq; in se ip̄is fuerūt. ¶ Primā sed foemina vana salutē. Postq; deus formauit hoīem de limo terræ, ut in Genesi Moseos est narratū. ædificauit costā quā tulerat de Adamo in mulierē, q; vbi formata, intellexit dei volūtatē nō esse, ut de ligno sciētiae boni & mali vescerent̄, suasu dæmonis, q; serpētis formā p̄tēdebat, delusa, fructū ligni vetiti comedit, suggessitq; viro idip̄m qd̄ ppetrauerat facinoris admittēdū, q; admisso genus humanū q; eo in vno ita cōclusum fuerat, ut ab eo ip̄imis, ppagaret̄, & pctō ruit in p̄ceps, & mortē corpis, & aīe p̄cēnā sempiternā incurrit. ¶ Sed crimie maior. Ip̄ius at̄ pcti originis, tā & si in veteri lege & antea in lege naturę instituta eēnt remedia, nihilominus non dabat̄ aditus i cœlū, priusq; Christus sua illud morte referaret, q; crimie maior atq; etiā maior fultit clemētia, adeo ut Gregorius exclamauerit. O foelix culpa, q; talē meruit h̄re redēptorem. ¶ Qua te iterum supplex. at hinc alia colēdi dei rō cōsurgit, nō em̄ ut creatorē solū, sed ut redēptorē colimus, & imensih⁹ b̄ficij memoria in amorē excitamur. ¶ Porrectis palmis. Vetus adorādi mos exprimit̄, q; etiā ad p̄ns fungimur, sic & Moses sublatiis manibus, orabat̄ deū, cū eius pp̄s aduersus Amalech dep̄liaret̄, q; eo gestu data sunt alia mysteria intelligi, de q; b̄ alijs, & nos in hymno sequēti. ¶ Namq; ferūt sac. dei p̄destinatio innuit̄, q; ip̄a trinitas sc̄tissima sp̄ vidit filiū naturā humanā assumptur̄, & redemptur̄ genus hūanū. ¶ Aeterna te mēte. q; qd̄ em̄ videt nouit ve. æterne videt & nouit, ut oēs decernūt theologi, & cōfirmat rō. q; n̄qdē si in tpe nō sset aliqd noui, cōsequēs esset ut acq̄reret aliquā qua prius nō polleret, p̄fectōem, q; extra cōtrouersiā colligi posset, ip̄m nō esse p̄fectissimū, quē. s. aduēticiæ notæ p̄ficerēt. Atq; ita in reliqs, sapia, ptate, cura rez inferiorz, pariter decernēdū. oia em̄ p̄uidet, p̄destinat, curat vni co & æterno actu. q; idē ip̄e est deus simplicissimus & ynus. ¶ Actutū. nō solū post Adæ peccatū, sed añq; peccaret. nā & peccaturz obprauā volūtatē p̄uiderat, & genus humanū casurz, & redimēdū, ac bona multo maiora de pctō Adæ se penitus eliciturz, q; optimus est, nec deli q; sineret quēpiā, ni maiora inde bona depromeret, sed & hæc ip̄a & alia innumera vidit æternitate, qua & vniuersa, tam præsentia quam præterita & futura, vnicō intuitu contuetur.

HYMNVS

¶ Hominē ne: deū ne: an ne vtrūq; magis: de Christo dici p̄t, q̄ est hō, q̄ est deus, q̄ est deus & hō, p̄pter vnitatē suppositi in duabus naturis. est em̄ diuinū suppositū. i. p̄sona filij in diuina humanaq; natura. hāc de Maria y gine sumpsit, ut oēs orbis plage iā ab initio p̄dicatōis ap̄o rū audierūt. ¶ Quis pariter q̄ sint. adeo em̄ oīa etiā anteq; sint, necesse est deū p̄cognoscere, ut nihil oīno esset, nisi illud ip̄m & p̄nouisset & mādasset futurū. Nouit aut̄ nō p̄ sp̄m vllam, sed p̄ essentiā suā, & vnico (ut diximus) & aeterno actu, q̄ sua ip̄ius substātia est, seip̄m cogno- scit & oīa simul. ¶ Quicqd̄ ei p̄ te cōsurgit, de ideis subijc̄im? q̄ sunt principales q̄dā forme & aeternē, q̄ diuina intelligētia cōtinent, ut August. ait in lib. octoginta triū q̄stionū. q̄ cū ip̄e nec oriant̄, neq; intereāt, se cū dū eas tñ formari d̄r, oē qd̄ oriri & interire p̄t, & oīe qd̄ orit̄ & interit. Sunt at̄ hē in mē te diuina, & exēplaria dici p̄nt, auctore Thoma, qua (ut inqt) rer; factōis principia sunt, rō- nes v̄o habent q̄ dicunt̄ prin- cipia cognoscēdi, q̄nq; dē ipse deus eēntiā suā oī q̄ cognosci p̄t mō p̄fecte cognoscit, & nō solū q̄ in se est, sed q̄ p̄cipari similitudine q̄dā a rebus creatis p̄t, q̄cunq; v̄o creata sunt, p̄- pria hnt̄ sp̄m, q̄ similitudinē eēn- tiē diuinē p̄cipiāt, q̄ fit, ut q̄ de- us cognoscit essentiā suā, ut q̄- quo imitabilē ab ijs q̄ cōdidit eā, ut p̄pria rer; ear; ideā & rō- nē intelligat, atq; ita viuere in deo d̄r oīa, priusq; exterius i p̄pria forma p̄manēt. vñ illd̄ in Ioan. euāgelio a Platonicis, & ab Amelio maxie q̄dā indi- gnatōe celebratū, qd̄ factū est in ip̄o vita erat, quē ad modū artificis mētī similitudines adherēt rer;. ¶ facturus ē, resq; ip̄e intelli- gibiles illi anq; visiles sunt, q̄ nō conderent̄ ab artifice, ni ad id exēplar qd̄ mētī prius i sedit, af- formarent̄. ¶ Ergo & ter ternis, seq̄t̄ hoc ex p̄cedētibus, ut id qd̄ p̄ticulare ē, ex cōi qd̄ singula- re, ex eo qd̄ ḡnatim dictū est, p̄nt̄, dictū ei oīm rer; q̄ cōdita sunt, exēplar in mēte diuina fuisse q̄ fit ut ea oīa q̄ sex illis dieb; recēsuimus, in ip̄o deo p̄fuerint, q̄ re ter terni. i. nouē cœli, eorūq; flexus & figura orbicularis, & inferior; rer; tegmina. ambiūt em̄ & claudūt ima corpa, puia et p̄specta erāt deo anq; fierēt. ¶ Mox, p̄p̄riū, vbi v̄o ea formā sumere & re ip̄a esse & p̄mane- re voluit & dixit, subito cōdita sunt instar pellis v̄ fatilis, scd̄m illud Psalmi, q̄ extēdis cœlū si- cut pellē. ¶ Ter terni superūq; chori, & nō solū corpa, sed spiritales substātiē in ip̄a diuina mēte priusq; crearent̄, cōtinebant̄. vbi v̄o in p̄pria eas forma, seu maui eēntia, & eē & sibi assistere & mīstrari voluit, subito fuere & exercitus. Nā & in euāg. hī. multitudo cœlestis exercitus fa- mulādo cōplerūt, quē exercitū noīe phalāgis exp̄ssimus, de q̄ in cōmētarijs hymni sequentis nōnulla dicturi sumus. ¶ Quor; p̄petuū, angelor; v̄o ps peccauit sup̄bia primū, & mox iui- dia, appetijt at̄ sup̄bia similit̄ eē altissimo, ut hī in Esaia p̄pheta, & dici deū voluit, elatōe infla- tus, auctore August. Cōfirmat Thomas āgelū peccasse, eo q̄ appetierit eē ut deus, nō tñ ut q̄- res ei, & in ip̄ius naturā v̄teret̄, qd̄ naturali desiderio repugnat, q̄ cōseruari vnaq; res cupit, sed vt silis eēt, nō eo qd̄ mō, q̄ natura id ip̄m asseq̄ nata ē, sed qm̄ finē vltimū b̄iudis in sua

Idea.

facultate posuit, auersus a dei gr̃a. qua b̃tudo cōdonat. Aut si dei similitudinē, quā deus sua gr̃a largit appetierit, eā suā naturæ vi, nō ex ip̃a dei gr̃a, voluit adipisci. Scotus ꝑo luxuriam ꝑctm̃ āgeloꝝ statuit, nō eā qd̃ q̃ libido carnis d̃r, & qd̃ significet, i hymni sequētis iterꝑtamēto, cōspicies, sed qua sibiꝑlis cōplacuerūt, nimis in semet amore ꝑprio reuoluti, nec in deū relati. ruit aut̃ ꝑctōr angelus ad inferna loca, q̃ chaos d̃nr, qm̃ cōfusio ibi est & chasma, ut in alio hymno diceſ. ¶ Et solū cup. sc̃dm̃ illud ꝑph. Ponā sedē meā ab aglone, & ero s̃p̃is altissimo.

**Et solium cupiens sibi met placitura rebellis
Tartareæ subijt claustræ irremeabile sedis,
Quattuor atq; tibi semp̃ p̃sentia captant
Mox elementa suas cyclo reuoluta figuras
Temporis & fluxu motuq; impulsa biformi.
Nam quæ materies leuis est, conſurgit in altū,
Quæ grauis, ad mediū ꝑiceps delapsa refer̃.
Protinus hinc centrū petiit, subito illa resultat
Atq; hinc cognati discrimina nota vaporis**

¶ Subijt claustræ sedis tartareæ Inferni loci, eoꝝ & maloꝝ ꝑ ho minū deputati supplicio. qd̃ ꝑ tartarū designat, de q̃ plura i hymno sequēti. Missam faciā difficultatē de morā q̃ iter creatōnem & lapsum fuisse d̃r. & an in ꝑrio instāti creatōis mali eē potuerint, qd̃ negat Thomas, Scotus affirmat, & an ꝑ primū instās (ut Tho. voluit) peccarint, an post primā morulā (ut Scoto placuit), seorsū

eū discutiēda, nec tibi adhuc ꝑ ætatē ꝑceptu facilia. ¶ Quattuor atq; tibi. Post naturā intellectuā & corporeā, q̃ corruptōi minime obnoxia est, de corruptili natura differimus, quā in mēte diuina fuisse pariter cāimus, eā aut̃ sunt q̃tuor elemēta & q̃ ex eis cōflant, & coalescūt i mistione imperfecta, q̃lia ea q̃ g̃nant̃ in sublimi meteora nūcupata, de q̃bus & mox dicemus, q̃ eū ꝑfecta mixtura cōsistūt hōi, subſunt magis, cuius ingrati animi & ꝑctm̃ & ꝑcēnā describimus, nā & si reliq̃ (ut diximus) a deo & creata sint, & in eꝑm̃ mēte ꝑfuerint, hōis tñ ut ꝑximi eoꝝ finis, gr̃a cōdita sunt, q̃ solus dei mādatū irritū foreit, a q̃ illa nūcꝑ euariāt. ¶ Tempis & fluxu. itaq; elemētoꝝ sphaerę, q̃ in diuina itelligētia æternę fuerāt, mox & figurā corporeā orbicularemꝑ deo create, nata sunt, & impulsa postea, subiectaq; ꝑꝑi & motui, nā & mēsurant̃ tpe, & eoꝝ q̃ rumꝑ aliq̃ ꝑtes rotant̃ a sphaera superiori, cui sunt cōtigue, mouent̃ ꝑo sua natura bifariā, nā alia leuia, ut ignis & aer, alia grauia, terra, s̃ & aqua, illa sursum mouent̃, hęc deorsum. eoꝝ eū motus a medio, & ad mediū, ut scribit Aristot. cꝑ motus cām Thomas Aristoteli, ut mihi videt̃, cōsentēs ei ipsi q̃ g̃nant̃ & impedimētū remouet accepta retulit, Scot. i ꝑprias eoꝝ formas referri debere maluit. ¶ Protinus hinc centrū. miscēt̃ ei inuicē & varie g̃nant̃ elemēta, adeo ut apud nos nullū eoꝝ ꝑꝑꝑ imp̃mixtūꝑ sentiat, q̃ ꝑo miscēt̃ ex illis, & in vnā formā coalescunt, eius imitant̃ motū elemēti, cuius naturā magis affecuta sunt, adeo ut ea in quorꝝ mixtura ignis aeris ve, aut amboꝝ natura ꝑstiterit, alta conscendāt, contra illa quæ terræ aquæ ve, aut vtrorūꝑ natura ꝑæ alijs elementis ꝑicipant, ima non deserant, ꝑ si illa in imis, hæc in summis generata fuerint, ꝑmutata vice subito eo se referant, vbi ꝑprie est locus, quare grauia statim centrum petunt, leuia discedunt a centro, & migrant ad conuexa superiora. ¶ Atq; hinc cognati. ab elementis huiusmodi sub nostrę sensum cadūt impuris, solis calore trahūtur vapores ꝑ reꝝ diuersitate diuersi, ꝑcipat̃ at̃ vnū quodꝑ elemētū suapte natura, duplici qualitate, siccitas & caliditas in est igni, a terra abest caliditas, siccitas non abest. Sed ea & frigiditate quoꝑ ꝑdita est, quā possidet aqua, & ꝑter hęc humiditatē qua simul addita caliditate pollet aer, nō tñ æq̃ oēs ip̃is qualitatibus ꝑcipāt, nam vnū alio vel frigidius, vel siccius, vel calidius humidius ve. Tollunt̃ igit̃ ab elemētis cognati vapores hm̃ōi a Solis lumine, duæꝑ exhalatōes habent̃, quæ illa quæ humida vapor nūcupat̃ ab Aristotele in Meteoris, siccæ vero nomē nō habuit quod referret, sed fumi nomine exp̃ssit, ex qua ventū fieri ita ꝑnunciauit, quæadmodū ex humida pluuias gigni. Cæterę aeri tribuunt regioneꝑ plures, mediā, imā & superā, q̃ loco sint diuersoꝝ effectū, q̃ pariant̃ & ferant̃ in terrā aquarꝝ, imbrū, niuū, grandinū, cometarꝝ, uentoꝝ, & similiū, de q̃bus oꝑe ꝑrecium nonnulla differere. Fumi itaq; & vapores, ꝑ regionū q̃bus suscipiunt̃ diuersitate, diuersa pariunt. Adeo ut fumi & vapores, q̃bus aqua & venti cōflant̃, q̃ꝑꝑ inter se differunt specie, vt scribit Aristoteles in. ij. Meteor. eoꝝ tñ natura eodem auctore, cedit inuicem, & ꝑ humidum exiccari potest, siccum humido frigidōꝑ misceri. Definit̃ at̃ Aristot. vētum multitudine siccæ exhalatōis, quæ de terra ꝑdeat, &

HYMNVS

Questio.

circa terrā moueat, cuius principiū motus supne depēdet, origo ꝑo de terra. ¶ Cur ꝑo trāf
uerſim spirēt v̄ti, nō aut aſcēdant, cū tñ illa exhalatio ſuapte natura, ſupna petere debeat, ad
hāc diē nil ꝑbe explicatū me legiſſe memini, nā nullū intraneū obſtaculū in ꝑmptu eſt, nec itē
extrinſecus impedimētū ſe offert rōi, nā ſiue id dicat qd qbusdā placuit, ut exhalatio. ſ. illa cir
cularē motū recipiat ab aere, q̄ rotat̄ in orbē, ex motu celi ſupioris, improbat̄ idip̄m ab Auer
roe. tum q̄ miſceret̄ illi hmōi
exhalatio, tum q̄ ſuapte natu
ra ad motū illū ſuſcipiendū ē
aptior, tum q̄ maximū illud
coelū (ut ait) mouet̄ ab oriente
ad occidentē ſolū, tum q̄ v̄
tus (ut eius vtar ꝑbo) nō eſſet
ita fortis. Si ꝑo illud, qd̄ puta
uit Auerrois, affirmaueris, q̄
voluit ventū circulariter mo
ueri, qm̄ exhalationes illę cali
dæ, vbi ſurſum aſcēderint, oc
currāt loco frigido & hūido,
atq; ita humefiant & frigeſcāt,
indeq; illis in eſſe inclinatio in
inferiora, ex quo ſeq̄ dixit ex ne
ceſſitate motū circularē, q̄ nō
oīno neceſſarius ſeu coactus
elemētis, neq; naturalis, quicq;
nō ita remotus ſit ab illarū ex
halationū motu, quē admodū
illarū motus inter ſe, ſi hoc in

Nam quę de ambobus miſta eſt natura, nec alti
Lucida tecta poli cōſcendit, nec grauis imi
Antra petit ſtygij ſemp̄ tenebroſa barathri,
Sed motu leuior magnū circūerrat olympū
Tranſuerſum ſpirās, Boreas hinc defurit, illinc
Nubiſer aſtrali ꝑrumpens Aphricus axe.
Eurus ab auroræ populis nebulofus anhelat,
Occiduo Zephyrus mollis deſcendit ab orbe.
At quæ de radijs ſolaribus humida quōdam
Materies ſurſum ꝑuecta eſt frigida coeli
Cū tetigit, calido non concita iāq; gelascens
Denſet̄, liquidæq; fluunt ꝑ inania guttæ.
Quod ſi frigidior celi q; rigētior ora,
Nix inde, at tenui leuior plata vapore
Nubes paulatim noctis confinia terrens
Hybernæ in gelidā torpeſcit cana pruinam.

q̄ affirmaueris, ut mittā qd̄ obliquus ille motus dicēdus ē magis q̄ circularis, nā ꝑprie nō
mouet̄ in orbē v̄tus, ut mittā q̄ ip̄emet cōſutauit eoꝝ opinione, q̄ aſſeruerūt motu coeli id
ventis fieri, quod in elemētis ꝑter terrā cōtingit, ut moueant̄ in orbē. Multa certe ꝑter ea ſunt,
q̄ eius opinione, mihi aut labefactare, aut infirmare vident̄. nam quodcūq; deſt̄ in frigida regi
one impedimētū, aut adeo potēs erit ut exhalatōem deprimat, aut ibecille adeo ut remora im
pedimētūq; nō aſſerat, aut reſiſtet qd̄, & ſuis nixū virib; cōtraſtabit, ita ut nō aſcēdat qd̄, ſed
nec deſcēdat, ꝑdeat ꝑo libratus ī medio, & v̄i pugnacis vtrinq; nature q̄ dammō furcillatus,
adeo ut paululū ꝑtis cōſiſtat, ſi æq; fuerint vires & neutro moueat̄ tā ſp̄, dū aut calidi natura
potētiori uī frigoris debelleſt, atq; deſcēdat, retroq; cedat, aut frigido ip̄o uī caloris euictō, deſt̄
aditus ad ſup̄a, & veluti diducto peſſulo, & q̄ prius obnitebat̄ inimico cedēte, admittat̄ q̄ ſui
natura ꝑgebat, ſumme qd̄ mauiſ, nulla erit cauſa qua obliq; ferat̄ ip̄uſille, q̄ ex duob; oppoſi
tis motib; aſcēſus & deſcēſus coaleſcat, circularis motus eis multo violētior, q̄ ſi dixeris, aſcē
deret ille qd̄em ni vī cōtraria ꝑꝑediret̄, q̄re dū erumpē nitit̄, eo q̄ illū nature inclinatio duce
bat, offeſus ab aduerſario ſummo illo conatu trudit̄ in latus, & aditū obtinet, ſi inq; hoc di
xeris, tum illud ſoluas opus eſt, quo ꝑactō motus ille vehemēs, a ꝑprio ꝑricipio ꝑdeat, ſi nō
ꝑdeat ab alio, q̄ a frigido & humido, qbus v̄i aduerſis & cōtrarijs circularē motū cōmiſce
ris, qd̄ qd̄em eſſet ex accidēti, nā leue ſurſum mouet̄, graue deorſum, q̄ differūt ſp̄, & q̄q; ma
gis cū circulari motu cōueniūt q̄ inter ſe, eoꝝ tñ diuerſa natura, & ꝑpterea coelū Ariſtoteles
ceſſuit diuerſam h̄re naturā ab elemētis, q̄ hęc circulari motu, illa recto mouerent̄, ſi at̄ hoc eue
nit ex accidēti, aut uentū ꝑnūciaueris, opus nō eē nature, aut ip̄am naturā ꝑ ſe uentū nō effice
re. Mitto & illud q̄ magnā cām ip̄etus nō potes inuehere ex ea reſiſtētia, qd̄q; æſtate crebriores
eēnt v̄ti, nā eoꝝ materia crebrior, & antiꝑiſtiſis maior, hęc ei ad ꝑns ſint ſatis, al̄s fortatte hac
de re plura diſſeremus. ¶ Boreas hinc, uocant̄ em̄ v̄ti q̄ ab arcto ꝑdeūt Boreæ, ut Ariſtot. ut
aliq;. ¶ Aphricus, q̄ ab Aphricis ex oppoſito Boreæ. ¶ Eurus ab oriēte Ouid. Eurus ad auro
ram Nabateaque regna reſſit. ¶ Zephyrus, eo q̄ vitā ferat̄ dic̄, ab occidēte flat. q̄ tuor me
minim; v̄tor; reliq; iter hoſiꝑos ſpirāt, eoꝝ aliq; ꝑſes nūerāt, aliq; v̄ndecī, duodecī ab alijs, xvi
ab alijs aſſerūt. ¶ Atq; de ra, pluuiā deſcribit̄, vapor ei ſurſū delat̄, calore deſtituit̄ ob regione

Boreas
Aphric⁹
Eurus
Zephyr.

frigidā aeris frigescit & liquescit in pluuiā. ¶ Quid si frigidior, ex eisdē vaporib⁹ nubes fiūt, q̄ ob frigidam illā plagā, quo solis radij nō resiliūt, gelant. si em̄ ut Aristot. ait, congelet nubes nix est. si v̄o vapor, pruina, ppter qd̄ inqt. aut t̄pis, aut regionis frigide signū est, ipaq; pruina, cū ex vapore fit, cū prius cōgelat q̄ cōuertat in pluuiā, pluuiā em̄ ex multo vapore frigescente pauco ros coalescit. ¶ Sed placidū rorē. Vere v̄o & estate ros, nā tēperies fit & sereno, tranquilloq; aere, ut Aristot. decernit in primo li. Meteororū, nā si abfuerit serenitas eodē auctore, nō poterūt eleuari vapores, ex qbus cōstat, neq; vtiq; cōstare poterit si v̄etus flauerit. ¶ Sed oli dū Iudæa

Sed placidū rorem verno liquefacta tepore
 Cignit, si pullis nebulis nox ipa refulsit.
 Hæc etiam semen coriandri imitata rotundū
 Cogitur & ramis frondosæ stirpis adheret,
 Flauam corpibus bilem eductura, sed olim
 Dum Iudæa cohors sitientibus exul harenis
 Degeret in pastū cecidit diuinitus, inde
 Attoniti patres manhu dixere vetusti.
 At cum iam superis, imiscq; caloribus alte
 Cluditur, attracti terrestris massa vaporis
 Aduerso frigus bellans se colligit, atq;
 Effugit infenso p̄ceps per inania nilu
 Vastant frondes, messes, virgulta, racemi,
 Armenta effugiūt lapidosæ grandinis ictus,
 Et centone caput redimens magalia pastor
 Proxima contendit, coelestia damna posus.
 Spiritus at contra feruens cū plurimus vdam
 Cludit in nebulam, cū vis contraria bellat,
 Atq; latus gelidę molitur frangere nubis
 Stipatus, strepitūq; ciet vastocq; fragore

fusi (qd̄ aiūt) gelat, & descēdit conflatus in grandinem, qm̄ cōtrahit se frigus, & a calore circumclusus fortior fit, adeo ut v̄tat in gelu, sic & Aristot. decernit ex at̄perissis calidi & frigidi grādine quā, nihil aliud eē q̄ Chrystallū glaciēve, decernit gnari. ¶ Cludit claudit p̄ syncopē, Papinius in. iij. cū tu dudā minaci casside. ¶ Spūs at cōtra. De fulminis natura qdam subnotāda sunt, aduertendūq; nō affirmari a nobis eiusdem p̄sus naturæ esse fulmen, atq; tonitru, quoz; Auerois vnum eoz; genus dicit esse cū fulgure, differentijs tñ aduentibus dirimi, siqdem Aristoteles de tonitru differens, in. iij. Meteororū, Spūs inqt, excretus & minute, sparlimq; diffusus, sæpiusq; conflatus & p̄flans, q̄ subtilior est, tonitrua facit & fulgura. De fulmine vero scribens, illud gigni dicit, si multus & subtilis spūs ex nube trusus fuerit, quapropter tonitru illo, strepitum qui in emissionē fulminis paritur, intelligimus, p̄cutiunt autem nubes latera, dum fit sonitus, q̄q; superius & inferius etiam exire posse voluit Auerois. Fit autē fulmē exhalatōe sursum plata, & ex cōflictu aduersarū qualitātū p̄mit, sic & ip̄ius Aristotelis discipulus Theophrastus, in lib. de igne, quē v̄timus in latinū, scribit, cōcursum in nubes & collisionē fieri, cuius vi corruscatōes pariantur & fulmina. Horū autem duo genera ex poetis sumpsit Aristoteles, vnum cui nomen argete fecerūt, longe, tenue, adeo ut comburere neqat Aliud quod nigrorem inferat, qd̄q; uocēt psoloenta, q̄q; postea fecit mēdem Ephesini templi, qd̄ cōflagrauit fulmine, cuius ictum p̄ueniri dixit a spū, q̄ eūdē etiā seq̄ret, tumq; oculis videri posse confirmauit. Memini & biennio anteq; tu es natus, fulmē, quod paulopost Ticinensem arcem, in qua eramus, p̄cussit, me conspexisse, visumq; mihi currus ignei spēm p̄ se ferre, occidit autē Neapolitanā puellā, q̄ ad lineam rectam superioris tabulati, p̄pe rimosam se

cohors. signat historia q̄ h̄ xvi. sacrae Exodi capite. ¶ Manhu hu. ibi ei scribit. Mane q̄q; ros iacuit p̄ circuitū castrorū, cūq; operuisset sup̄ficiē terræ, apparuit in solitudine minuūt, & q̄ si pilo tōsum, in similitudine pruinae sup̄ terrā, qd̄ cū vidissent filij Israel, dixerūt ad inuicem, manhu: qd̄ significat, quid est hoc, ignorabāt em̄ qd̄ esset, q̄ bus ait Moses. Iste ē panis, quē dñs dedit vobis ad vescendū. Alij nomē a manādo duxerūt, ut in sequētis hymni cōmentarijs latius. ¶ At cū iā sup̄is. Dicitū est supra calore Solis trahi in sublime vapores, n̄ & humiditate pollēt & calore, q̄ & facilius ascēdūt, nā si ip̄a terrestris exhalatio terræ solū, q̄ frigida & sicca est, naturā saperet nec ita traheret, nec eas pareret, q̄ descēdūt pluuias, niues, grādines. h̄mōi v̄o vaporis humiditas, ex sup̄is, imiscq; caloribus, q̄ clausus est antiperi

Manhu

Fulminas

Fulminis
 duo gnar

HYMNVS

nestram morabat, mortuæ nullū reliquit signū. p̄terq̄ vsulatae spinę, & bombicini veli, q̄ pe-
 ctus operuerat. Meminit & Seneca fulminis qđ infulcet, dissipet & vrat, & p̄ter hæc Auicēna
 ex terrea exhalatōe euenisse mādauit memoriæ, ut corpa inuētā sint similia ferro & aeri, q̄ nū-
 q̄ ip̄e aut liq̄ facere, aut accēdere potuerit, utpote q̄ paulatim dissoluerent in ignē. Idem est au-
 ctor, Cordubæ magnū lapidē, qđ sulphur & sal armoniacū oleret, cœlo sereno cecidisse. Est &
 in Germania magni pōderis lapis in oppidi Enseimi tēplo, quē dicūt incolæ ab hinc fere de-
 cennū magno ipetu ruisse de
Enseim cœlo, & ingenti fragore dū ca-
 deret, vrbes vicinas territasse.
 Sed hæc satis de fulmine, qm̄
 & alia in interptamētis sequen-
 tis hymni sup illo carmine. Et
 trifidū sguos fulmē iacularis in
 hostes, dicturi sumus. ¶ Partu-
 rit hūanos, ex vapore illo de
 nubib; extruso, & crepitus fit
 tonitrus, & corusca p̄mit flā-
 ma, & ictus fulm̄s p̄dit, & fit
 allusio ad Nafonis Ouidij car-
 men, & satyrici Iuue. ¶ Ex illo
 supas, metu fulminū q̄ alio,
 qn̄ deū hūana nō curare puta-
 bāt cōmoti ad supplicia & im-
 portāda tēplis mītera cōfuge-
 rūt, sed demonib; decepti, cul-
 tū q̄ vni debet deo, mōstris &
 ianimis reb; tribuerūt. ¶ Sed
 mortale genus, ex his q̄ supra
 narrata sunt creatiōe, puidētia
 dei, & cura, maior hois in illū i-
 gratitudo cōspicit, cui cætera
 seruiūt, p̄ter hoīem, q̄ nō cu-
 stodit voluntatē, & ip̄ia, a qb;
 cætera etiā ianima nō euariāt.
 ¶ Mortales nimitū ingrati, ingra-
 titudo ip̄a exq̄sitiū hic cernit,
 q̄ hō non mō obseq̄t deo sp̄
 u, cætera q̄ creauit, cū tñ & na-
 tura dignior, & p̄stet ceteris, q̄
 illius gr̄a sunt cōdita, atq; Dei
 subiecta aīantia, sed & volup-
 tatis locū hūit, & foelix oīno eē
 poterat nullo labore, seq̄mur
 at fomite, quē a p̄rio parēte cō-
 traximus, illecebras & blandi-
 menta vitiatę naturę, magisq;
 dei iussa, & qm̄ p̄ semis ppagatōem, ip̄m origis p̄ctm̄ incurrimus, ex q̄ in alia ruimus, ni dei
 gr̄a subueniat viuoꝝ optimū remediū de ip̄a origie p̄cti differimus, & de ingratitudine pri-
 mi parētis. ¶ Cui locus Eoi, describit̄ at voluptatis paradysus, q̄ latine hortus dī, q̄ trifariā accipi
 solebat. Alij ei rē dūt axat corporeā significare nomē eꝝ voluerūt. Alij spiritalē tm̄. Alij vtro-
 q; mō paradysū sumebāt, q̄ qđ sn̄ia placuit Augusti. Hūc at terrestre paradysū in orientis regione si-
 tū, Isidorus, Tho. aliq; decreuere, nobilissimū ei orientis & qđā q̄si cœli dextera, ut placuit Aristo-
 teli, libr. de cœlo. ¶ Aeriō p̄cellēs culmine, opinatus est Beda, p̄tigisse illum sua altitudine ad usq;
 lunarem glōbum, quod non recepit Thomas, si eminentia summatur, non similitudo regio-

Parturit humanos motura tonitrua sensus,
 Extrususq; ruit flāmasq; & fulmina iactat.
 Quis iuga & aeris labunt culmina turris.
 Ex illo superas te princeps flectere sedes
 Credidit, his telis quondam obsecrata vetustas
 Quæ coluit lapides, q̄ diro armata veneno
 Portenta auratis templis male sana dicauit.
 Sed mortale genus miserū miseraq; retentū
 Compede te spernit, quē cœlū elemēta sequūt,
 Cui parent venti, cui semp fulmina & imbres
 Auscultāt, dictoq; adsunt cū grandine nimbi,
 Atq; etiam rores, nubes, gelidęq; pruinę,
 Quę illis p̄petuo p̄scribis, iura capeffunt.
 Mortales nimitū ingrati, qui iussa tonantis
 Spreuimus, illecebras & blandimenta secuti,
 Quę pater in plem primo transmisit ab æuo,
 Cui locus eoi non longe a sinibus orbis
 Ponit, aeriō p̄cellens culmine nubes.
 Illic nec plantis foelicibus officit Eurus,
 Nec pluuijs Auster nimitū violentus inundat,
 Nec gelidi labes Rhiphęa Aquilonis adurit.
 Exulat hybernis nox intempesta pruinis,
 Nec candens potis est illuc admittier estus,
 Veris, & autūni concordā foedere leges
 Seruant, floresq; noui de gramine manant,
 Semp & æterno pmuntur stipite fructus,
 Canaq; diffundit ferratas messis aristas,
 Pandit & ingentes semp vindemia botros,
 Semp & alternis natura & honesta voluptas

Paradis

nis in qua sit aeris perpetua tranquillitas. ¶ Flores foelici e gramine, nam locus ipse, Damasceno authore, repatissimo, tenuissimoque aere circumfulgebat, spique floridae platae coma vestiebat. ¶ Pietasque recens, Virtutes sub noie foeminae describimus, quod qua rone fecerimus, tum ex alijs comentarijs, tum ex vltimi annotamētis hymni conspicias. ¶ Hic em in deū erat parētes primi an pētū, simplici cultu, si nō potius nullo, nā & nudi erant, viuudaque & floridissima aetate & spe. ¶ Ast nimium rigidæ, nondū em mors erat, poterat em Adamus nō mori si voluisset, nam & aer, ut an dictū est, tempatissimus erat in paradiso, quo extrinsecus offendi non poterat, & vitæ lignū aderat, quod in eius fuit facultate, ni peccasset, & humor, cuius pabulo natu-

Virtutes
describūt

Inter se certant, longe metus omnis & ira
Ocia non subeūt, sequæque cupidinis œstrus
Deicit, pietasque recens ad sidera palmas
Protendens facili foelicia secula iussu
Orsa, chaos tetrū ridet, pfecta iuuentus
Perpetuū meditata genus p opaca vireta
Blandit sibi met, sibi met spes florida gliscit
Simplicitas adopta comam velata pudorē
Frontis & agrestis strophio succincta papillas
Ludit candidulas inter iucunda sorores.
At nimium rigidę dira inclementia mortis
Circūerrabat iners medio nam consita campo
Inter frondentes platanos, myrtosque salubres
Et virides inter laurus, oleasque, pyrosque
Inter odoratos foelicia germina citros
Quis etiā veteri consurgūt pcoqua pomo
Poma nouo placidi flatu rediuiua Fauoni.
Arbor erat foelix, fructus quæ leta volumos
Prebebat vitę, vitamque in sæcla ppagans,
Hanc ppe surgebat ramis stondētibus arbos
Cuius erant hominis pscripta obsonia gustu,
Ille tamen vetitū facinus commisit amatae
Coniugis obtentu stygio suadente dracone.
Tum pater omnipotens excludit sede beata
Humani patrem generis pfugūque retrudit.
Cui spinas, tribulosque parit iam Dgdala tellus
Sponte sua, victū duro sed fossa lacerto
Præbet, & immitti semp lacerata ligone.
Ex illo, labor, atque operę patientia manat

ralis calor vitę, quibus potuisset effugere senitū. Nec aderat que nocere possēt aialia, nā q̄ irrō nalia dñr, & bruta, locū ipm nō inhabitāt, auctore Damasc. tametsi diuio illuc nutu fuerit adducta, quō noia Adam? iponeret, & serpes opatōe demō nū illuc irrepserūt, & suberāt e iperio, nec parere recusassent aialia, si ipse a tea deo paruisset. ¶ Myrtosque salubres, quā medicā vim hñt, auctor est Dioscorides, q̄ inter cetera, pdit domesticā Myrton nigrā, maxime & mōtanā, cū vino mederi φαλαγγιο λευκοιο και σκοριοπ λευκοιο. hoc est a phalangio morsis, & scorpio ne percussis. Mitto plura q̄ Plin. xy. & xxij. lib. nat. histo. de Myrto scribit. ¶ Quis etiā veteri, addim? hoc ut notarem? illa Homeri carmina, quibus in Odyssea hortos regis descripsit Alcinoi, q̄ ipi, inter y tendū i nostrā linguā Iustini martyris libe pariter ytimus. eā y o horti sp virētis imaginem sumpsisse Homerę ex sacris literis de paradiso terrestri discernētibus, ipse martyr asseruit q̄ at diximus pcoqua, nōnulli pcoquia dixerunt, secunda pducta, seruauimus ipi analogiā ybi, & syllabæ q̄ritatē, quā & Martialis seruauit, & Calphurnius, ille, Vilia maternis fueramus pcoqua ramis, Calphurnius y o in Bucolic. In sita pco-

Myrtus

cibus surrepere plica prunis. ¶ Amatae coniugis obtentu, secundum illud sacre, ne cōtristaret delicias suas. ¶ Cui spinas, tribulosque, dictum em homini a deo post peccatum, in tertio Genes. capite. Maledicta terra in opere tuo, in laborib; comedes ex ea cūctis dieb; vitę tuę, spinas & tribulos germinabit tibi, & comedes herbas terrę, i sudore vultus tui vesceris pane tuo, donec reuertaris i terrā, de q̄ scriptus es, s; a tea nullo penit? laboꝝ macerat? fuisse, & si ei scd'o Gene. capi, scriptū ē, Positū a deo hoīem in paradiso voluptatis, ut oparet & custodiret illū, itelli

HYMNVS

gitamen id vbum operandi & custodiendi, bifariam posse, voluit & Augustinus & Thomas, atq; ad deum & hominē posse referri, nam & in homine iustificando deum inquit operari, quo cessante illum obtenebescere, quemadmodū amota luce, tenebris aer obducit. Custodire vō illum a corruptōe & malo, q; si opatio ipa & custodia ferat homini accepta, opationem ipam nihilominus laboriosam nō esse, quēadmodū peccato ppetrato, sed iucundam ob experientiā virium naturæ. Custodisset quoq; paradīsum non ab hoste, aut fure, sed sibi ipi, ne illum peccando dimitte

Dædala
tellus.

ret. dictum aut a nobis tellus Dædala, alludendo ad veteres. q; & terrā Dædalā, ut Lucetius, Palladem Dædalā, ut Ennius, Circem Dædalā, ut Vergilius, ne alios citē, vocauerūt. Dædalū aut id quod ingeniosum & varium summebat, vnde & fabro illi decē tato, nomē fuisse Dædalū qdā putarūt, q; q; sunt q; malint ab eius nomine, q; varia pollebat inuentōe, Dædali nomē alijs rebus cōmunicatū. id aut quod de parate diximus & nouerca ad illud Plinij referimus, de q; agit in septio. ¶ Et vario subiit, nam & intrinsecus & extrinsecus mille causę mortem fere semp intentant, & si eas vitare rimus, vnam tñ effugere non possumus, quam inuehit senium. indeq; necessitate naturæ excedimus vita, cū nihil relinquit humidū illius, quē vitalis fructus ligni suffecisset. ¶ Nā postq; extorris, nōnullę subdunt mortis causę, q; extrinsecus adueniūt. vbi em primus parēs pulsus est e paradiso, deus collocavit (inquit Moses) an paradīsum voluptatis, cherubin & flāmeū gladiū atq; vtilē, ad custodiendā viam ligni vitę. ¶ Amīssum imperiū sed & imperiū quod hō habuisset in bestias, amīssum est peccato. adeo em nō obediūt hōi feræ, ut & insidient & noceāt, cuius rei afferimus exēpla, & ex aqua pariter & terra, & aere excursu quodā, ut ostēdam, rebellasse pecudes hōi, q; deo rebellavit. ¶ Quin etiam corpus non modo autem pecudes homini postq; peccavit indixerunt plia, sed & in ipso hominē crudelius multo pugnatum est. nam sensilis eius pars, aduersus rōnalem insurrexit, & caro ipa rebellavit mētī, q; deo atea rebellat, q; de re August. & ceteri theologi multa disserere.

Ex illo cœpit tellus scæua esse nouerca,
Quæ fuit ante parens, ex illo cura, famelq;
Humanū pressere genus, morbiq; metusq;
Venere, & vario subiit mors improba gressu.
Nā postq; extorris, summoq; e culmine lapsus
Terrenus genitor, postq; romphæa tremendi
Præsidis omne aditū scelicis destruit horti
Atq; elata truces cinxerunt moenia flammæ,
Amīssum imperiū est, quo cāpi armēta virētis
Quo cœli volucres, quo vasti bellua fluctus
Cessissent homini, tumq; omnis turba ferarum
Multiplici assultuq; horrenda, & voce rebellis
In genus humanū struxit crudelia bella.
Hinc leo marmaricus Libycas dū calcat harenas
Institor horrifono fremituq; & vberē caudæ
Colligit, & subito collectas exprimit iras,
Ingeminatq; necem dentisq;, vnguiscq; cruenti.
Atq; Hyrcana fero pastore tigris hiatu
Deorat, & miseri crepitāt subdentibus artus.
Hinc vndis pelagi iactatus nauta, carinæ
Demersu, monstris subito fit præda marinis.
Atq; hinc humanos oculos & viscera vultur,
Nigrantescq; petūt piecta cadauera corui.
Sic genus omne auiū & pecudū, gen' oē natātū
Infestū est homini spernenti iussa tonantis.
Quin etiam corpus stygio de fomite traxit
Aduersas menti vires, subitoq; rebellis
Extitit infenso cupiens contraria nisu.
Namq; rebellat mens ipsa, & vindice poena
Actutum expta est pugna cem libera sensum.

¶ Cuius & aduersæ vires. Vires aut̃ ip̃æ corporeæ, non solū mentis viribus sunt aduersæ, sed inter se quoq; decertant, quo fit ut mortis quas diximus causas inuiti persentiamus, & suggerūt menti vitia sensiles ip̃æ potestates, remurmurātq; cū bonū ip̃a molit̃, quare dixit Ap̃us, uidere se aliam legem in mēbris suis, repugnantē legi mētis suæ, cōsentiūt ṽo se penumero in malū, cū trahit̃ stimulat̃ ve animus, a sensu ad cōmittēda flagitia, quo fit, ut & libidine, & inuidiā & malis cæteris, mūdus abūdet, ex q̃bus violenta mors p̃dit. ¶ Ferro illatæ, non synā loepha abijcit̃ hoc loco. o. q̃d mille exēplis patet, & p̃cipue Vergilij & Lucretij. ¶ Nā primū pfugus genitor, exemplis p̃bat̃ quod añ narratū est, & a primo hoīe exordientes, fune stam eius domum, seu maui spelūcam, agnouimus, cum a Chaino ex inuidiā occisus est Abel iustus, mox & paulatim ex habendi dominādiq; cupidine, & lites & iurgia, & bella & cædes adoleuere, q̃ omnia ex cursu q̃dam enarrant̃. ¶ Frat̃erna cæde nouales. Noualis

Cuius & aduersæ vires, aduersa minantur,
Inq; vicem bellant, morborū hinc mille caterug
Tristiaq; incuruæ surrepūt damna senectē,
Que tristi referāt morti seuiſſima claustra.
Inde metus, terrorq; & cura immanis habendi
Et fraus & ficti mores, & pallida semper
Inuidia, & rabies Veneris male sana nefandē,
Inde neces ferro illatē, inde aspera bella.
Nam primū, pfugus genitor spelga ferarum
Dum peteret, victūq; sibi vatīq; pararet
Calloſis nitens manibus, multoq; labore,
Non potuit nati non tristia funera chari
Aspicere, & madidos fraterna cede nouales.
Paulatim lites creuere, & iurgia, & agri
Pugnatū est parui multū, p̃ limite paruo,
Diuisa imperia, & populis cognomina mille
Indita, & ex puncto primæuo nomine gentis
Inductū est, multo queſitū sanguine nomen
Quin & terrigenæ celū sperare gigantes
Coepere, & summo votis certare tonanti,
Cū superas vecta est Babylonica turris ad auras
Et confusa modis restarūt impia miris
Labra, nouosq; aditus mens cōsternata petiuit.

¶ Nouale. Nouale est ager nunc primū p̃scissus, q̃d & in libris Decretaliū tralatū est. Festus ṽo scribit, q̃ nouale est ager noue relictus semēti. Noualia appellantur a Seruio, loca vñ silua tollit̃, & noua rura, q̃ p̃ singulos ānos renouant̃, in ip̃o aut̃ initio colēdi agri, in ip̃oq; agro, occisus Abel, cumq; essent in agro, in q̃t Moses, cōsurrexit Chaym aduersus frat̃rē suū Abel, & interfecit eū. ¶ Populis cognomina. Vt supra de Sicilia & Italia. Verg. Tum manus Ausonia & gentes venere Sicanæ. Sæpius & numē posuit Saturnia tellus. ¶ Quin & terrigenæ.

Noualis
Nouale

Noualia

nec hominibus solū hoīes ex p̃tō fuerunt infensi, sed ip̃i p̃p̃modū deo bellicū cecinere, vbi eis cōuenit, ut ciuitatē & turrē ædificarent, cuius culmen vsq; ad cælum p̃tingeret, quæ adm̃o dum in. xi. libri Genesis capite narratū, dictū aut̃ gigantes id tentasse, qm̃ & gigantes primo illo tempe fuisse, in sacris literis legimus, & gentes ip̃æ, gigantes bellū indixisse Ioui non aliūde traxerūt, primus em̃ q̃ de eis cecinit Homerus. Perotū & Ephialten allegoria q̃dam, turris ip̃suis ædificatōem ostendit, si Iustino philosopho & martyri credimus, cuius pene ṽba, de eius quē in latinū ṽtimus libro, & Homericos etiā quos citat ṽsus, in nostrā linguā pariter trāstos subiiciam, si q̃s ṽo turris ædificatōem cōtemplari voluerit, cuius structura, tempestat̃is illius hoīes, aditum sibi in cælum parere posse putauerūt, certior vtiq; fiet, & hanc ip̃am Perotū & Ephialten allegoria quadā poetā imitatū, de illis em̃ ita cecinit. Hi siq̃dem bellum decernūt ip̃e magno Cœlicolis, Ossam statuit̃ p̃ponere Olympo, Et folijs tremulū cōponere Pelion Osse Terrestriscelū ut referaret semita cælū. Hęc ip̃e Iustinus. ¶ Et confusa modis, in cæ

HVMNVS

po Senaar scriptū est a Mose, cōuenisse tēpestatis illius hoīes, ut turrim illā aedificatē, diuisosq; illos, q; opīntēdebāt a deo in vniuersas terras, subiectūq; est vocatum nomē loci illius Babe-
 li, q; ibi cōfusum esse labiū vniuersae terrae, & inde dispsos eos a dño sup facie cūctar; regio-
 num. ¶ Vnde Schytā, vagant; & Libes & Schytā, & pascua q̄ritant subinde noua, ut eor; ar-
 mētis, in vasta illa cāpor; latitudine, pabula ministrēt, & ob id vtraq; in ora Nomades ex re
 ip̄a nūcupati, hos diximus nō intelligi cū loquunt; ab accola Hydaspis, hoc est oriētales non
 cōicant linguā cū hīs, q; meridi

onalē incolūt plagā, ad quam
 porrecta est Libya, nec eis pa-
 riter voce cōueniūt q; ad Ar-
 ctō p̄tinēt, sub qua iacet Schy-
 tia. Nec itē Syri Orontis acco-
 le, eos q; ex occidēte illuc p̄gūt
 q; sibi velint voce p̄cipiunt.
Scythae. multae at Schytar; gētes, nā &
 i Europa & Asia degūt (ut fer-
 tur) q; habitant Maotim, ut
 Dionysio & alijs placuit, Scy-
 thae vocāt, Herodoto placuit
 trans Tanaim nō esse Scythas,
 ad indū eos etiā posuit Diony-
 sius Libys. canens Ἰσθμῶν Περ-
 ποταμοῦ νοτιοὶ σκυθαὶ ἐνναίουσι.

Vnde scythaeq; libynq; vagos nō nouit hydaspis
 Accola, nec mollē lymphā q; spectat Orontis.
 Et p odoratos Arabas sua cinnama carpit
 Occiduo nouit quos illuc p̄tulit orbe.
 Auri sacra fames p mille pericula ponti
 Perc; venenatę ter mille pericula terre.
 Mox foeda immisti passim connubia tentant
 Et peragit quodcunq; placet male sana libido;
 Propterea omnipotēs versis cœlestibus vrnis
 Et magni ruptis pelagi, & fluitantis abyssi
 Fontibus imergit pecudesq; hoīesq; subvndis,

Orontes

de quo etiā a s; Syriae fluius, cuius aquā mollē vocauimus, qm̄ ex eo luxūrin Italiā venisse, eū
 demq; fluuiū in Tyberim in fluisse cecinerūt, p̄ Apamæor; fluit regionē ab oriēte in caua Sy-
 ria natus & mersus sub terrā, post emergēs qd; & alijs cōtingit flumīnib; plabit Antiochiā, nō
 ut Tarsum Cydnus, sed potius eā p̄terfluit, ut inq; Eustathi. eū antea Typhonē dictū, ob fabu-
 lā Typhonis fulminati, mox nomē accepisse Orontis, ab eo q; e ripas ponte coniūxit, Stra-
 bo cōfirmat, hiatū facit inter Apameā & Antiochiā, cui Charybdis nomē (ut inq; Eustathi,
 & in mare Seleuciaē defert. ¶ Et p odoratos arabas, Cinnamū qd; & cinnamomū dī, aucto-
 re Plinio, in Arabia nasci p̄ditū est, q; Arabū autoritate scripsit Herodot. locū & modū q;
 gignat incomptū esse, nisi fabulosa q̄dam cōiectura Alitib; q̄busdā cōstrui nidos, p̄dit ex
 luto in cacuminibus montū inaccessis, eoq; cinnamomū ferri, arte v̄o qdā enīci, hoc ē car-
 nib; sub nidos positis, q̄bus vbi alites eas rapuerint nidos corruere memorāt, qd; Plin. sp̄nit
 aligeros serpētes nō admittit, sed addit q; apud Herod. me legisse nō memini, de phenicis nido
 a quo decutiāt cinnamomū plūbatis sagittis. Legi tñ apud Eustath. in cōmentarij Dionysij Li-
 bys, sup illis carminibus ορνιθεσ λετεροθεν κοικητων αττονησων κληθ φυλλαφερωντες
 ακηρασιων κυναμωμων. legi inq; & ea q; Herod. scripsit recitata, & addita pleraq; ex Aristot.
 inter q; illud potissimū, de hīci plumbatis sagittis cortices festucas ve cinnamomi ex nidis aui-
 um. apud eūdē legi Porphyriū, decreuisse cinnamomi germē Arabicū esse fructicē sifem vidi,
 eumq; q; illi nares admouerit, p̄ voluptate lachrymas emittere, amari autē a capris, & ea de re
 puerbiū emeruisse in eos q; ardēter cōcupiscūt κ αιξ π κυναμομον. cōsensit Philostratus in
 iñ. de vita Apollonij. Cinnamomū p̄bari capra, q; illi narib; admoto tanq; catellus admur-
 murat, nasci q; id ad radices Caucasiae in pte, q; ad rubr; mare porrigit, & nouis sarmētis assī-
 milari, nasci v̄o in Aethiopia voluit Plin. & a Trogloditis pari mōstrosa nauigatōe, & fruti-
 cē eē duor; cubitor; altitudine, amplissimū, palmic; minimū q̄tuor digitor; crassitudis, fo-
 jio eē origani, nec odoratū esse cū viret. ¶ Mox foeda imisti, p̄sequimur ea q; p̄cti primi occasiōe

**Cynna-
momū.**

**Capra
cynamo-
mum.**

deriuata sunt. ex quibus libido illa in foeminas, vñ & diluuiū qđ accidit sexcētesimo anno, vite Noe, cū rupti sunt, ut Moses ait, oēs fontes abyssi magnæ, qđ fluitatē appellauimus ex crebro motu, & facta est pluuia sup terrā qđraginta diebꝫ & xl. noctibꝫ, & perierūt aiantia terræ, remāsitqꝫ solus Noe, & qđ cū eo erāt in arca. ¶ Post grāde admissum facinus, in infandæ postea libidinis vitū, igne & sulphure aīaduersum est. ut. xix. Genes. libri capite narraī a Mose, & pte rea in signū & monumētū posteris, lacū dirū natura ibi esse, vbi vrbes fuerāt, memorię pditū

Atqꝫ illeſa natat renouandi seminis arca
 Post grande admissum facinus, nā mascula v̄so
 Ordine naturę cupiens venus abdita claustra
 Attulit infames coitus, scelus igne piandum.
 Nec mora, nec reges, nā summo e culmine cœli
 Sulphureusqꝫ latex descēdit, & igneus hymber,
 Flāmiuomasqꝫ vndas v̄ſant de nubibus austri,
 Inde hoies, pecudes, fata læta, & moenia quinqꝫ
 Urbis in exemplū cunctis mortalibus æui
 Diruit, & tenues ignis committit in auras.
 Fœtidatqꝫ infectā tellurem amplectit vnda,
 Non tamen a fœdo cessatū crimine, cuius
 Authorem statuere louem, qđ p̄p̄ete nixu
 Venantē abstulerit puerū, & supra astra locarit
 Sic genus humanū delusit p̄fidus hostis,
 Cui primęua prius mater delusa deorum
 Nomine decepit maleſanū ignara maritū,
 Ille qđem indignās superas cōscendere in arces
 Humani patrem generis verſutus iniuit
 Conſiliū pomi, sed eī qui p̄fidus hausit
 Poſſe ip̄m crimen lachrymas abolere calentes
 Innumeras ſtruxit fraudes, quas p̄tinus auxit
 Vana ſupſtitio. Nam mille in crimina diuos
 Impia deduxit fictos, temploqꝫ dicauit,
 Atqꝫ dei cultū v̄ſurpans, bellare tonanti
 Decernit cæſarū ouium ſibi ſacra parari
 Mandat, & ingentes tauros p̄cūbere ad arā,
 Vtqꝫ hinc fumantis fibre cōſultus haruspex
 Et pulſu & membris ſalientibus abdita pandat.
 Vtqꝫ hoīm genus, ignarū, cupidūqꝫ futuri
 Horreat aduerſos ſubita formidine caſus,
 Euentuſqꝫ bonos nulla ratione ſequatur.
 Quis non contentus, pollutū oracla p̄ orbem

eruciſi molato, aperi cognouit cœli ianuā, illo p̄tō clauſam, innūeras ſtruxit fraudes, & ido-
 lolatrię ſcelus extulit, eadē p̄cit iuidia. ¶ Vtqꝫ hic fumantis fibre idololatrię vitū fouit, p̄ſeſa fu-
 turoꝝ p̄ſcia qđ haruſpicina, & mille nugis cōtineri cōmētus ē, qđ i hymno ſeq̄nti cōfutabūtur.

D ij

est, qua de re Plin. & alij. qđqꝫ
 miraculi mēōem nō faciūt. qđ
 inuitus qđammō fatei Corne-
 lius Tacitus, aſſerēs li. xxi. in Iu-
 dæa cāpos olim vberes, ma-
 gniſqꝫ vrbibus habitatos, ful-
 minis iactu arſiſſe, & manere
 veſtigia, terrāqꝫ ſpē torridam
 vim frugiferā pdidiſſe, & alia
 qđ p̄tereo, clarius tñ a Iulio So-
 lino explicant, qđ ſcribit, lōgo
 ab Hieroſolymis reſſu triſtē
 ſinū pandi, quē de cœlo tactū
 teſtē humus nigra, & in cinerē
 reſoluta, duo qđ ibi oppida So-
 domū noiatū alterꝫ, alterꝫ Go-
 morꝫ, apud qđ pomū gigni,
 qđ habeat ſpēm maturitatis,
 mādi tñ nō poſſe, qm̄ fuliginē
 intrinſecus ſauillatā ambitio
 tñ extremæ cutis cohibeat, &
 leui p̄ſſa tactu fumū exhalet, ſa-
 tiſcatqꝫ in vagū puluerē. ¶ Nō
 tñ. hoc fœdū crimē gētes a ſuo
 loue cōmiſſum dixerūt, & ra-
 ptū ab eo Ganymedē, de qđ in
 hymno ſequēti p̄ſa, inter cōſu-
 tādā gētiū vanitates. ¶ Sic ge-
 nus. epilogoſ qđā eoꝝ quæ dī
 ſta ſunt, ex p̄tō primi partū
 deriuari. Deoꝝ noie. nā dicitū
 illi a ſerpēte, eritis ſicut dī, quē
 locū alij aſs interpretati ſunt, &
 Iuſtinus martyr nouo qđam
 mō, ide idololatriā traxiſſe inī-
 tiū putauit, uti aſs diximus.

¶ Ignara. qñqđē ignorauit ſe
 decipi. ¶ Ille qđē. cā v̄o ſubſe-
 i. dæmonis aſtus ex iuidia pul-
 lulās. ¶ Sed eī p̄fidus. vbi v̄o
 ſuſpicatus a p̄tō, qđ primus
 parēs cōmiſerat, eū ip̄m peni-
 tudine poſſe qđtū ad hoc neig-
 nē ſubiret cternū p̄tinebat re-
 ſurgere, & Chriſto demū i ara

HYMNVS

¶ Quis non cōtentus, clarius autē, p̄sciētiā signa p̄mere cupiēs, oracula instituit, q̄ in hymno q̄
q̄ sequēti & e^o interpretamētis explodēt. ¶ Illa q̄ dē, factus eī hō ad imaginē & silitudinē dei, vt
nos edocēt sacræ l̄ræ, vbi imago ibi & silitudo, sed nō ecōtra silitudinē imago conseq̄t, q̄ il-
lā videlicet claudit in se, nec vicissim claudit. imago v̄o ad imitandū, est id ex q̄ depromit, q̄
fit ut in hoīe sit imago dei, nō tñ oīno p̄fecta, qm̄ lōge distat ab exēplari, quapropter auctore
Thoma, sacræ l̄ræ p̄nunciāt, primogeniā oīs creaturæ imaginē dei esse p̄fectā illud e^o est ima-

Imago
triplex in
homine.

gō p̄fus implētē, q̄re eī ima-
ginē nō at ad imaginē dici, vt
hō, q̄ tametsi p̄pter silitudinē
vocet imago, imp̄fectōe tñ si-
militudis, ad imaginē d̄r fact^o
docetq; in illo imaginē esse, uti
regis imago in filio eiusdē na-
turę. In hoīe at̄ sicuti i argēteo
nūmo, ut voluit Augu. Trifa-
riā v̄o imaginē posse in hoīe
cōsiderari, scribit Tho. primū
aptitudine naturæ, q̄ ad intelli-
gendū & amādū deū est p̄di-
tus. Secūdū (ut ei^o vtar v̄bo)
cōformitate gr̄æ, cū actu habi-
tuve ip̄um deū cognoscit &
amat. Tertiū gr̄iæ silitudine,
dū actu ip̄o deū cognoscit, a-
matq; p̄fecte, nō autē solū ad
imaginē dei, q̄ ad naturā diui-
nā p̄tinet factū hoīem censent
theologi, sed q̄ ad trinitatē etiā
p̄sonarū. ¶ Qua trinitū inuitus,
hoc em̄ q̄d dicimus hoīem fa-
ctū ad imaginē dei, ostēdi p̄so-
narū diuinarū pluralitatē cēsu-
it Hilarius, in. iiii. li. de trinitate,
& Tho. censuit, q̄ ad silitudinē

diuinæ p̄tinet naturæ, videri res creatas q̄ rōe pollēt imitari deū, nō solū eo q̄ sunt, qd̄ viuūt,
sed eo etiā q̄ itelligūt. qd̄ v̄o attinet ad p̄sonarū trinitatē, quē admodū v̄bū ē a dicēte, & amor
ab vtroq; ita in eis p̄duci v̄bū ab intellectu, & amorē in voluntate, sed nō mō mēs ip̄a deū per
imaginē imitat, sed & in reb; nō aiatis mō, sed rōe carētib; imago, v̄estigij & effectus cuiusdā
rō cōspicit, eo em̄ q̄ substantiā suis limitibus clausam possidēt, a principio qdā p̄dere vident
eoq; q̄ forma faciētis v̄bū indicat, ut domus forma, cōceptū mōstrat artificis, ordo v̄o p̄du-
cētis amorē, p̄ se fert q̄ effect^o dirigē ad bonū, sicuti viso ædificio artificis, voluntas agnoscit.
¶ Dū meminit mens ip̄a. Dictū est de imagine & silitudine trinitatis, q̄ scd̄m mentē est, sed q̄
niam ip̄ius mētis & potētis sunt & actus & habitus, suspicari posset q̄spiā, quo pacto cōside-
rari ip̄a imago deberet. Thomas eā modis oībus cōsiderādū cēset, sed ab actib; potissimum,
cū ex noticia quā habemus interius, formamus v̄bū & ex hoc in amore p̄cipimus, nō no-
stri aut rei alterius p̄ter deū. Siqdem Augustin. xiiij. de trinitate lib. scribit nō p̄pterea dei ima-
ginē esse in mēte, q̄ sui illa meminit, sed q̄ diligit & intelligit, sed qm̄ deū a quo facta est, memi-
nisse, intelligere, & amare p̄t, quo factū, ut cēluerit Thom. diuinā ip̄am imaginē, cōsiderari in
hoīe scd̄m v̄bum de noticia dei cōceptū, & amorē exinde deriuatū, possumus autē dei quan-
dā imaginē in anima cōtueri. Nā dū mens sui meminit, patrē referre p̄t, dū se intelligit, filiū, dū
amat sp̄m̄ sc̄m, qd̄ & August. ip̄e in eodē, quē supra citauimus de trinitate, libro disseruit. Mēs
inqt meminit sui, intelligit se, & diligit se, hoc si cernimus, cernimus trinitatē, nō dum qdē de
um, sed iam imaginē dei, quare ut ait Thomas, mens nō ob id in seip̄am absolute fert, sed ex
eo potest in deum ferri. ¶ Disperdere, non secundum substantiam, nam hoc fieri ab eo

Plurima diffudit, pauci q̄bus æthere ab alto
Illuxit verum, pauci quibus impia sortis.
Carmina cū modulis nō imposuere maligne,
Carmina q̄ furuis dæmon fundebat ab antris.
Luderet vt domitū varijs ambagibus orbem,
Et genus humanū directo tramite nunq̄
Duceret ad cęlli secreta palatia cœli
Que tua de triplici flāma splendet imago
Illa q̄dem primo nobis que assistit ab ortu,
Qua trinū inuitus testat quisq; tonātem.
Nā te sancte pater memores excepimus. & te
Hauimus o genite omnipotens rōne capaci,
Te quoq; supremū flamē magno ipete amoris
Excolimus, trinūq; deū veneramur & vnum
Dum meminit mens ip̄a sui notat illa parētem.
Atq; refert natū dum cogitat, afflat amorem
Dum cupit, atq; tui, sic trina resultat imago.
Summe parens, nullo genitus æterna potestas
Et vero semp verum de lumine lumen,
Atq; horum æterno sacrū spiramine flamen,

non potest, sed scdm actus qbus diximus, deū a nobis cōsiderari. ¶ Atq; hoīm simulachras
 quēadmodū dī ab Apō in ep̄la ad Romanos, cōmutasse gātes inuisibilis dei glām in silitu-
 dinē quadrupedū & serpentū. ¶ Syrj̄ p̄ris. Abrami q̄ ex Chaldea p̄fectus. Syria autē & Assy-
 ria, & Chaldea sibi inuicē noīa q̄nq; cesserūt, & Syriā noīe ps̄. Asyā, scdm̄ varias acceptōes Syrias
 cōphendit, ut in interptatōe sequentis hymni p̄spicies. huic autē Abramo datū est p̄phetiē lū-
 mē. ¶ Qui tecū ferj̄t, facto sacrificio, quod deus imp̄auit Abraē, ut. xv. Genesis capite scriptū

Hanc speciem æterni vultus dispendere dæmon
 Dū parat, atq; hoīm simulacra, & mille figuras
 Quadrupedū, tēplis, lucis, arisq; reponit,
 Consulis omnipotens orbi, p̄q; intima lapsō
 Lumine collustras Syrii p̄æcordia patris,
 Qui tecū ferj̄t scēdus, qui valle beata
 Te vnū agnouit trina sub imagine regem.
 Hinc natū illustras fœcit cui nomina risus,
 Et qui nascenti strinxit vestigia fratri,
 Et pauit fœceri pecudes deuinctus amore
 Coniugis, & luxit natum, quē forte pemptum
 Dum credit Nilo imperitat, regēq; sup̄bum
 Aegyptū regit, solio dominatus in ipso,
 Mox illū inflammas Pharij q̄ in fluminis alueo
 Delituit iunco intexto conclusus, & hæres
 Reginae ascitus, nomencl̄ assumpsit ab vndis
 At tandē cæso genitum demittis olympo
 Flamine q̄ matrē ingrediens, & ȳginis aluum
 Oculam linquens, nostra se in carne fideli
 Monstrauitq; hoīm turbæ, tecq; ipse retexit
 Vna trias, victorq; suam remeauit ad arcem.
 De quo iā superest numerosum subdere carmē.

sa, sed spe dūtaxat cœlestes eēt diuitias assecutus, idq; p̄ eo accipi, q̄ & bñ auctū accipim⁹, studi-
 osi linguæ latinæ p̄didere. ¶ Fecit cui noīa risus. Abramū dixim⁹ a deo sup̄no lumine collu-
 stratū, iter totḡtū tenebras. Nūc & de filio idip̄m dicim⁹, cui nomē Isaco fuit, qd̄ significat ris-
 sum. dixit ei Sara, auctore Mose. xxi. Geneleos cap. risum fecit mihi de⁹, & q̄cūq; audierit, cor-
 ridebit mihi, rursūmq; ait. Quis auditorus crederet Abraā. ¶ Sara lactaret filiū, quē pepit ei iā
 fenī. ¶ Et q̄ nascētī. Iacobū Isaci filiū itelligimus, q̄ Esau fratris nascētis, nā gemelli erāt, plantā
 manu tenebat egrediēs. hic seruiuit fœcero. xiiij. ānis amore cōiugis, & Iosephū quē pemptum
 putabat, Aegypto p̄sidere cōpit, nota historia ē ex sacro Genesis lib. ¶ Mox illū i flām̄is. Reu-
 limus p̄iarchas illos vnus veri dei cultores, an̄ legē scriptā, nūc & Mosē q̄ dei p̄cepto legē Isacus
 tulit, adducimus, q̄ i filcella cōclusus, & i rīpa flumis expositus, a Pharaonis filia, in filij locum
 adoptatus, & qm̄ ex aq̄ elatus eēt, Mosēs nūcupatus, ut ex. ij. sacre Exodi ca. legere potes. ¶ At
 tādē, scdm̄ illd̄ Ap̄li. At vbi venit plenitudo t̄pis, misit deus filiū suū, factū sub lege, ut eos qui
 sub lege erāt redimeret, ut ad optōem filiorū recipemus. itaq; vnigenitus filius dei, despū sc̄to
 cōceptus, & de Maria ȳgie natus, q̄ in ptu q̄q; & post ptū ȳgo p̄māsit, aluo clausa, hoc eis cœ-
 mineo gñe Verg. curuā aluūq; canit, q̄q; Plaut. masculino gñeid ptulit. aluū inq; vterum ve Moses
 clausam relinq̄s, in terris visus ē, & cū hoīb; cōuersatus ē, & trinitatē sc̄tissimā, q̄ trias a græ-
 cis dī. discipulos docuit & cū dæmone bellauit & vicit, & morte de morte triumphauit, & vi-
 ctor in cœlū ascēdit, de q̄ in hymno seq̄nti latius, ip̄o op̄ferēte, differemus, Aluus

TEΛΟΣ.
 D ij

HYMNVS

¶ Io. Francisci Pici Mirandulæ domin & Concordiæ comitis, in eum quem Christo cecinit hymnū interptamenta. Io. Thomæ filio dicata.

¶ Quoniam in fronte prioris hymni, præfati sumus omnia, quæ & omnibus simul hymnis, & huic maxime prænosceda erant, ipsum enarrare aggrediemur. ¶ En rapit, de diuinis rebus locuturo, opus est ut a sensibus eleuet. multæ autem eleuatōis species, inter quas raptus præcellit ut ab alijs dictum, & a nobis alias, hæc autem nunc ponitur tanq̃ gradus, & ex fi- de & quadam quasi admirati- one consurgit, quæ amore fo- uetur & augetur alia tamē spe- cies raptus apud Aristotelem in. viij. Politicorū lib. ponit. id est affectio animæ circa morē & abstractio. ¶ Ardentem sup æthera. Rapit numen sup ar- dentem æthera, sup ignem sup- mum, inter elemēta generatio- ni & corruptōi obnoxia. æther

Eleuatōis
spēs rapt.

Ioannis Francisci Pici Mirandulæ domini,
Concordiæq; Comitiss, Hymnus ad Christū.

N rapit ardentē trinū sup æthera mentē
e Numē, ab hūanis sublatā flamie vinclis
Illa qdē molli quōdā sub pōdere sensus
Aspera bella tulit sæuo labefacta tyranno

Aether

Numen.

Ternum
Trinum.

Flamen

aliquando p aeris pte puriores sumit, sic Cicero in primo de natura deorū cū ait. Nam locus q̃ dem his etiam naturis, quæ sine animis sunt, suus est cuiq; pprius, ut terra infimū teneat, hanc inundat aqua, sup mum æther ignibus altissima ora reddat. & Verg. Tum pater omnipotens fœcūdis hymbribus æther. p igne etiānum potest accipi supmo elemēto, & lunari globo p- ximo. Dicebat aut æther, & masculino olim & fœminino gñe, nūc masculino tm pferit, æ- thra fœminō, vñ prius nos in elegia, ut aeritū clauerit æthra globū. Nūc masculino pnūcia- uimus ætherē, dictū ab ardore, ut aliq̃ voluerūt. i. ab αἰθέρα ut Aristo. ab αἰθεῖν, quod est sp- currere sup eū itaq; dicimus rapti a numine. ¶ Mentē sublatā ab hūanis vinclis. i. a spū diuino rapti. dant em̄ in diuina cognitōe gradus, quare primo diximus mētē a corpe sublatā, mox sup æthera raptā, flammī aut & spū id opus tribuit, cui sc̄tis cādī munus adscribit, q̃ q̃ indi- uisa sint trinitatis sc̄tissimæ opa, quo ad res creatas p̄tinet. ¶ Numē qd significet, in priori dixi- mus, & hoc etiā loco p id intelligimus diuinitatē, q̃ tribō inest psonis, & de vnaq; deus p̄ dica- tur, nā dicimus pater est deus, filius est deus, spū sc̄tus est deus. & tres psonas vnū deū affirma- mus. Numē quoq; de qualibet psona dici potest, in quo significato etiā sumptū, nam de filio q̃ & deus est, numē dictū est. Dicit̄ at. ¶ Trinū numē vsu cōi, ternū em̄ & trinū idē significāt, sed hoc est receptū magis. Nā deus trinus & vnus d̄r trinus psonis, vnus essentia, de q̃ re in hym- no superiore multa, & q̃ q̃ ternū in vsu sæpius auctorū latinæ linguæ, tñ & q̃ q̃ trinū. Propri- us, Armaq; de ducib; trina recepta tribō, & Nemesianus. Nā me iōm trini petuerūt ordine Sō- les. & iter. Nulla meæ trinis tetigerūt gramina vaccæ Luciferis, nullocq; biberūt amne liq̃res. quo etiā vocabulo frequēter vsus est Ausoni. in Gripho. & Sene. etiā in Hyppolito, trina vo- ta noīat. Vt Vergiliū p̄tereā in. viij. canentē. Trina arma mouenda. Ternū itē tametsi idē qd & trinū significet alio etiā significato sumit, rapit itaq; numē mentē sublatā, erectā, eleuatā ab humanis vinclis, a corpis sensib; a terrenis cogitatibus. ¶ Flamie. spū in eccl̄a flaminis fre- quēs mētio, vñ & baptismus flammis, nā flamē & spū idē significāt, alter; afflādo, alter; a spirā- do & de spū sc̄to pferit, q̃ patris & filij spiratōe pcedit, & nostras mētes a sensibus eleuat, gratiā q̃ pflat & infundit. vñ eccl̄a nostra ad deū yba faciēs inqt. Deus q̃ corda fidelīū sc̄tis spū illu- stratōe docuisti, cui qdē nil p̄t resistere, cū vult obices criminū reuellerē, vñ & de illo itē dictū ē q̃ nescit tarda molimina. idē (q̃ q̃ trinitatis opa in his q̃ ad inferiora & res creatas p̄tinet, indi- uisa sunt) euocare mentē d̄r a sensibus, q̃ p hūana vincla, q̃ illa. s. p̄pedit designant. de q̃ sensu Ap̄ls. Video aliā legē in mēbris meis, repugnātē legi mētis meæ, & captiuantē me in lege p̄c̄ti q̃ propter illā p tyrannū exp̄ssimus. ¶ Sublatā flamie. Casus ē septimus, de q̃ Serui. & Dio- me. plura. Nā ablt̄s ē sine p̄positōe. p̄tereā syncopē figura est vinclis p vinculis, a qbus subla- tā diximus aīam, q̃ tametsi in corpe manet, volucrit tñ cōtēplatōe ad æterna cōscēdit & inarde- scit, quē ad modū in P̄sal. scriptū ē. & i meditātōe mea exardescit ignis. Has at figuras & tropos

loquēdi, nō explicabimus, qm̄ te in grāmatico & rhetorē monumētis didicisse, qd̄ ad hoc genus lraꝝ p̄tinet, putamus. Innuemūs at̄ qñq; nec ab re, qñ eiusmodi etiā lraꝝ rudimēta, isīgnis auctōr Cassiodor. in cōmēt. in Psalm. frequētissime citauit. ¶ Sæuo tyrāno, nā q̄diu non hæret aīa deo glutine fidei, a q̄ spes & amor q̄dam mō pendēt a sensu, q̄q; molli & illecebroso oppugnat, & qñq; in seruitutē redigūt tyrānicā, q̄ ei (ut in euāgel. scriptū est) facit p̄ctm̄, seruus est p̄cti. qd̄ trāsmittit in seruitutē Dæmonis violētissimi tyrāni. Tyrānus at̄ eo differt a re-

Tyrānus Rex

**Mox placidā fieri rutilanti lampade pacem
Nacta, procellosas nubes disiccit amoris**

ge, q̄ hic ad subditū populi, ille ad p̄p̄riū cōmodū rē curat & administrat. ita Aristot. phūs. & q̄ e^o doctrinā secuti sunt the-

ologi, decreuere, q̄uis antiquus nōnulli p̄ tyrāno regē intelligebāt, q̄ exēplo Vergil. cecinit. Pars mihi pacis erit dextrā tetigisse tyrāni. & Euripidis extat in hūc p̄positū vsus, quē in Isagogico vsurpauit Porphyri. Πρωτον μὲν εἶδος ἀξιον τυραννίδος. primū qd̄ spēs digna ē tyrānide, q̄q; prauē legi solet priami, p̄ primū, Zezes sycophonē, quē enarrat hac i re, sicuti in alijs plenisq; rep̄hēdit. eo q̄ Laomedonte κοίρανον appellarit, cū βασιλεὺς dicere debuisset aut τυραννον. eum at̄ esse cœranon q̄ violētē dñat. Regē v̄o q̄ legitime & iuste p̄sit. κοίρανος em̄ inqt̄ οὐρανός. ostēdiat̄ differētiā Orphica sn̄ia εἶσται αὐτίς ἀνὴρ κοίρανος ἢ τυραννος ἢ βασιλευς τιμὸς εἰς οὐρανὸν ἰστῆται. κ. π. κ. v. Homerus cœranō, distinxit a rege cū eā sn̄iam, p̄tulit, quā vsurpauit libētē Aristot. in prima ph̄ia εἰς κοίρανος ἰσο εἰς βασιλευς. q̄bus ex v̄bis (ut mihi videt̄) nō in malā p̄tem cœranō sumpsit, sed v̄tūq; sit, vsus obtinuit tyrannū in malā p̄tē sp̄ accipi, & eū significare, q̄ posthabito & neglecto oī aliorū cōmodo, si b̄ijs s̄i dūtaxat, p̄spicit, & p̄pria mētis cupidine dñat. q̄ igit̄ sensui inseruit, in p̄cti & tyrāni dæmonis seruiētē redigūt. ¶ Sub pondere molli, dictū est ideo q̄ deprimere d̄r̄ sensus ab alienatā a rebus diuinis mentē, nō qd̄ rigore sed mollicia, q̄ postea nō mollia mitia ve, sed. ¶ Aspa-

Sæuus

Fero

Nāciscor

Impete
Amor:

Amoris
spēs.

HYMNVS

am innueret, sed quia id obscure dicebatur multis admistis fabulis, propterea puto Proclum philosophum Platonici in hymno suo in Lyciam Venerem cōiugium & hymenæum intel-
 lectilem expressisse canendo *συμβολεον νοεριο γαμουνοερων υμεναϊων*, sed de de sen-
 sili amore mentio frequentior apud poetas, quem finxerunt puerum alatum, nudum sagitti-
 ferum, ex affectibus amantiū, quoniam mutabilis sepe numero instar puerilis appetitus (ut in

Amoris
effigies.

quit Aphrodisæus) & imper-
 fectæ cognitionis (ut voluit
 Phurnutus) & tolluntur præ-
 ter hæc in altum, veluti volu-
 cres amantium desideria, & ra-
 dios emittunt veluti sagittas
 ex oculis, ex quibus Musæus

Impete, & ad magni pducta est regna tonantis.
 Quæ postq̃ triplici dudū speculata sub vmbra,

Amor
castus.

vulnus lubricæ labi dixit ad vsq; precordia. Nude quoq; & apte suos promunt affectus, qui
 capti sunt amore. Sed hæc instabilis & vani cupidinis conditōnes. Certe philosophi vetustio-
 res, castum amorem & ab omni turpitudine remotum putabant, cuius statua in gymnasijs
 ponebatur inter Mercurium & Herculem, quorum alterum rationis, alterum roboris deum
 autumabant. Zenon & ipse Citieus, ut Pontianus refert apud Athenæum, putauit amorem
 deum esse amicitia & liberalitatis, itemq; Creteneses, ut Sisicrates mandauit historiae, Samij q̃
 q; auctore Erxia gymnasium ipsi constituerunt amori. Thespj quoq; cupidinea celebrabāt,
 ut Athenienses palladia, Elienenses olympia, phæbea Rhodij. Qui vero lasciuium coluerūt amo-
 rem, incessuntur græco epigrammate, inter quæ dicitur, amorem deum non esse, quoniam
 malum a deo non proficiscit, hunc autem videlicet amorem humano gaudere sanguine, ita
 ille author versibus *της θεων ειπεν ερωτα θεου κακον ουδεν ορωμεν εργον οδανθεω-*
των κικατι κεισικει. Origenes autem vnum dumtaxat amorem visus est in Canticorum
 commentarijs ponere, qui ex re videlicet amata, naturam sumat & nomen, ita enim ille Hier-
 ronymo interprete. Vnus de animæ motibus amor est, quo bene vtimur ad amandum si sa-
 pientiam amemus & veritatem, quando vero amor noster in peiora conuertitur, amamus
 carnem & sanguinē. Nec aliud ipse sensisse Platonē existimo, cuius ille omnia sensa fuerat asse-
 cutus, ut scripsit Porphyrius (q̃q; eius hostis) utpote q̃ rerum quæ amatur diuersitate diuer-
 sa cognomina sortiretur amor, hinc etiam Lucianus cecinit ab amore non lædi genus huma-
 num, sed eo dumtaxat occasionem scelestibus animis præstari. Illud autem aduertendū, amo-
 rem in vniuersum cum dicimus intelligere desiderium eius, q̃ aut bonum est, aut bonum q̃
 q̃ non est, nihilominus apparet, quapropter ex diuersitate rerum quas appetimus, diuersi
 amores enascuntur, vnde & sensibus & intellectibus amor. Vnde & duplicis (ut arbitror) cu-
 pidinis mentio, apud Senecam Tragicum. Apud quem & illud. Concinit tædas geminas cu-
 pido. Ceterum amant omnia deum quæ ipse creauit, etiam inanima, deus itē omnia quæ fecit
 amat, sed diuersi h^o amoris diuersa rō, nā ille reamata nō idiget, oēs aliq̃ q̃cūq; amat egēt ama-
 to alioq̃ nulla causa desiderij. Sic illa quæ cognitōe deum amant, suam perfectionem deside-
 rant, & votis obsecrant, quæ vero cognitione carent, in eum quōquo modo feruntur incli-
 natione naturæ, ut Thomas, ut aliq̃, vt nos etiam ipsi aliquando monstrauimus, idq; intelle-
 xisse Aristotelem facile putauerimus, cum in primo Ethicorum libro scripsit, bonum esse
 quod appeterent omnia, & ante nos id ipsum credidit Ioannes Patruus, in libris quos lingua
 vernacula de amore ex Platonis dogmate, composuit, sic & qui res inferiores concupiscūt,
 eis egent, illas desiderant. Vnde & Plato in Symposio, definiuit amorem, desiderium pulchri-
 tudinis, & consentaneæ Plotinus putauit, amorem a visione deduci *ερω enim amor οφρασις*
visio, sed illa Platonis definitio, speciei est, non generis, nam quicumq; desiderant ob pulchri-
 tudinem, minime desiderāt, nec amicitia pulchritudinis sp̃ desiderij est, nec ambitio, nec auari-
 tia, nec pietas, & ita in reliq; Sed cum deus summum bonum sit, omni alia re trahere vehe-
 mentius ad sui amorem potest, ideo quod initio diximus facere ecstasim illius amorem Dio-
 nysius Ariopagita sanxit, quapropter impetus vocabulo vsi fuimus. ¶ Et ad magni, tanta at
 amoris vis, ut in cœlū ad deū ip̃m fruendum pducatur, eumq; tonantē diximus, more veterē
 scribentiū carmina, q̃ nec absq; rōne ducebant, si quē deum putabāt fulminū, etiā & tonitruū
 causam putarēt. Sedulius quoq; q̃ de ṽa religione carmina cudit, & cœli inq̃t de nube tonat.
 ¶ Quem postq̃ triplici, tanta est inter deū & humanū intellectū distantia, ut infinitū sit intersti-

cūm. & q̄a sensus deorsum trahit, libere & sincere deo in hac vita frui non datur. quod q̄dem in alia conceder. sed nec p̄fecte nunc illū intelligere quimus, tum q̄a intellectus noster infimus & se habet Aristotele auctore, ad manifesta naturæ, ut noctuæ oculus ad solem cōspiciendū. tum q̄a ut Aristoteles idē, & experientia docet, phāta smata intelligentē comitant. Ita fit ut cōmone mur vnde quaq̄ p̄cipe, q̄d in sacris l̄ris de deo scribit, sc̄d̄m hebreā l̄ram, posuit tenebras la

**Gestijt audaci præconia dia susurro
Nectere, cœnosa quantū caligine septæ
Fas fuit, ad Christi laudes nūc tollit amplas
Rex summe æterni soboles æterna parentis**

tibulū suū, ad cuius imitationē (ut opinor) Orpheus in ea hymni pte, q̄ a Iustino martyre citat, ita canit me interprete. Quē neq̄ cōspicio tectū caligine densa, caliginē q̄q̄ sed multo lucidiorē Dionysius Areopagita vestigās, ad eam in lib. de mystica theologia Timo

theū inuitat. dictū igit̄ est q̄ sub vmbra speculat̄ deum mens nostra, vmbra inq̄ triplici, p̄p̄te rea q̄ trinitatis imago in animis nostris est, & vestigiū etiā in rebus alijs elucet, sed illā veluti q̄dam vmbra rēp̄sentat, de q̄bus apud theologos in primo cōmentario & in snias, multa disputata sunt, nec sine cōtrouersia, q̄n aliq̄ imaginē sub alia rōne cōsiderat̄ q̄ priores effecerit, p̄ter illos v̄o. Io. Patruus, q̄ eo quo tu es natus anno de vita decessit, in heptaplo sua, aliū imaginis modū retulit, nos aliū addidimus in libris quos de p̄notōe rēp̄ p̄ veritate religionis, aduersus vanitatē sup̄stitionū, scripsimus. ¶ Gestijt. Ex speculatōe aut̄ desiderii accendit̄, p̄mēdi ea q̄ nota sunt, ideo dictū a nobis gestijt auiditatē exprimētibus, gestire em̄ ardēt̄ tētare, adeo ut corpis gestu animi desiderii monstrēt. Verg. studio gestire lauādi dixit, & Donatus voluit ut gestire sit motu corpis mōstrare q̄d sentias. tāta igit̄ volūtatis p̄p̄ensio, ut etiā corpus mouerit ad reddēdū ip̄i deo sacrificiū laudis, magis audacter q̄ digne, ideo subiūgit̄ gestijt. ¶ Audaci. gestijt aut̄ p̄ gestiuū syncopæ poetica. ¶ Præconia. laudes publicas. ¶ Dia. gr̄cū vocabulū est, & significat generosa, auctore Seruio, latinis t̄n antiq̄s in vsu, & ip̄o etiā Vergilio, etymologia nōnulli αἰὼς τοῦ Αἰῶς duxere, sed ei gr̄matico nō satisfaciūt, q̄m Αἰῶς correpta prima efferit, dia v̄o p̄ducit, lucis v̄o prima p̄ducta est, lucerna t̄n primā corripit. ¶ Susurro. allusio sit ad illud Grægorij, balbutiēdo ut possumus excelsa dei resonamus, id ēt̄ audaci susurro, Tapinosis figura est, q̄ humili vocabulo rem amplā exprimit. Serui. Donat. Diomed. cæteri, ¶ Cœnosa quantū fas fuit. i. q̄tū licet mortali, & sensus, & mūdi, & dæmonis lucta ac tenebris ignoratiæ p̄pedito, d̄f̄ aut̄ fas mihi hoc facere, ut Verg. Fas mihi Graio r̄ sacrata resolueri iura, & etiā fas me hoc facere, idē. Et nos fas extera q̄rere regna. ¶ Ad laudes Christi. Postq̄ de prima dictū eleuatōe, q̄d ista p̄ns sibi velit ostēdit̄. i. priorē raptū ad p̄conia trinitatis, sc̄d̄m hūc ip̄m ad Christi laudes p̄nere, & eodē sp̄ū m̄tem primo sublatā, nūc etiā tolli, & ideo subiectū est, ad Christi laudes. ¶ Nūc tollit amplas. fit deinde ad Christū iuocatio. ¶ Rex summe. Rex em̄ est cœli, terræ, aeris, aquæ, & rēp̄ oīm cōditar̄. summi aut̄ ei appellatio cōuenit, tū q̄a deus est, tū q̄a, ut diuina decernūt eloq̄a, princeps est oīm regū terræ, & iudex viuor̄ & mortuor̄, æterni soboles, secūda p̄sona sc̄t̄issimæ trinitatis, filius d̄f̄, q̄ & deus est, & sobolis ei nūcupatio tribuit̄ & plis, q̄ dictio theologis in vsu est. sic & diuina etiā p̄pago dei filius nūcupatur, tametsi p̄les, soboles, & p̄pago, q̄tū ad originē spectat vocabuli, Christo hōi magis congruat, ex Mariæ v̄ginis sanguine, p̄pagato, sed q̄m Christi nomē in diuina s̄p̄ & hūana natura, vnū suppositū denotat, ut Parisiēses theologo dicūt, ea p̄pter ei coaptat̄ appellatio sobolis, quē admodū & plis, ut in antiq̄r̄ etiā theologo r̄ monumētis cernit̄, q̄ppe Leo pōtifex de Christi natiuitate disserēs ait. Hic em̄ mirabilis sacre v̄gis p̄tus, v̄e hūanā, v̄e diuinā vna edidit p̄le naturam. Apud eundem quoq̄ sobolis nomen alio loco cum ait, simul enim per spiritum sanctum fœcūdata virginitas, sine corruptionis vestigio edidit, & sui generis sobolem, & sue stirpis auctorem. ¶ Æterna parentis. æterna vero quoniam æternus est pater, æternus filius, æternus spiritus sanctus, Siquidem ante tempus & æuum. Deus pater filium deum genuit, & ab vtroque spiritus sanctus, qui & deus est p̄cessit, æterna ille generatione natus, hic æterna vtriusque spiratione procedens. Nec tamen ob id tres d̄j, aut tres æterni habentur, sed vnus est deus æternus, tres scilicet personæ, & vna prorsus essentia. Figura autem quæ anaphora dicitur siue relatio, exprimit̄ illis verbis, æterni patris, æterna soboles.

Io. Pici obitus

Gestio

Dia

tapinosis

HYMNVS

**Aposio-
pesis.** ¶ Cuius opus terra & coelū, Figura hæc loquēdi aposiopesis vel eclipsis vbi dicitur, ea em̄ tacetur
vbi & deest orōni. Sed qd̄ attinet ad sniam, aduerte q̄ dicta sunt ad ip̄am p̄tinere diuinitatē,
ut in se ip̄a cōsiderat̄. q̄ sequunt̄ ad ea spectat̄ q̄ sunt extrinsecus, creatōem. s. & p̄uidētiam, quę
tamen in hymno superiore sunt explicata, tñ hic tātis p̄ repetunt̄, dñ & prioribus quoquomō co
pulent̄, & exordiū fiant eorū q̄ hoc ip̄o hymno, peculiari quadā rōe sumus p̄secuturi, ea sunt
opa diuinæ gr̄æ, p̄ Christū mūdo diffusa. Primo itaq; creatio his v̄bis innuit̄. Cuius opus ter
ra & coelū, quæ Genesis a Mo
se cōscripta initio adstipulant̄. **Cuius opus terra & coelum, cuiq; omnia curæ**
In principio inqt, creauit deus
coelū & terrā, quo loco hac di

Cura.

puidētia.

ctiōne principio (ut multi decernūt theologi) filius dei dat̄ intelligi, cuius in euāgelio istæ ver
ba sunt, ego principiū q̄ & loquor vobis. ¶ Cuiq; oia curæ, post reꝝ creatōem merito illarū
gubernatio seq̄t̄, q̄ spectat ad p̄uidētiam, cuius p̄tes sunt, & p̄cognoscere, & in finē dirigere, q̄
duo ad p̄ns curæ dictōe cōclusa sunt. Cura vt gr̄amatici volūt, amor d̄r, eo q; curat cor, nos
hoc loco curā, q; tū ad significatū p̄tinet, intelligi volumus p̄uidētiam, q̄ item ab amore p̄fici
scit̄. Deus em̄ curat oia, & etiā diligit oia q̄ fecit, qm̄ bona, ut sacræ testant̄ l̄ræ, q̄ pariter quo
q; testant̄, nihil eum odisse eorū q̄ fecit, ut aut̄ sensum carm̄is aptius noscere possis, p̄cipiendū
tibi est veteres phōs, p̄ter impiū Diagorā, & insanū Epicurū, & paucissimos alios dissensisse de
creuisseq; & curare deū hūana, & cōditis rebus p̄uidere atq; cōsulere, sic & Aristote. in Ethicis
ad Nicomachū censuit, curæ esse hoīes deo & p̄cipue sapiētes, eademq; fere de bona fortuna
differēs, repetit̄, q̄ & ip̄m deū in duodecimo primæ philosophiæ rōibus inuenit, & ut inquit
Simplicius p̄ipateticus, coluit. Notū quoq; apud eiusdē sectæ phōs est illud, opus naturæ op̄
esse intelligētiae, & causa finis ab eorū principe, in. ij. phisicæ auscultatōis posita & celebrata est
ab eodē. Item in Metaphysicis statutū est, in vno q; gñe dari oportere vnū maximū, qd̄ alia
rum causa est, q̄ sub eodē gñe cōtenēt, cuius illud addat̄ Procli primā causam plus in effectū
qua secūda influere, nōne illud colligimus, Primā cām & maximā, seu mauius naturā dicere,
seu intelligentiā, p̄pter finē agere q̄cunq; agit etiā minima, quod v̄o agit p̄pter finem, nū il
lum agnoscit, ut mirari satis neq̄am esse posse p̄ipateticū hoīem, q̄ finis curā abneget reꝝ cō
ditori, q; & si qñq; alienus a p̄uidētia decernēda videat̄ Aristoteles, pensanda sunt q̄ clare &
extra cōtrouersiā posita sunt, & cēsēdū est ea ip̄a ambiguis p̄ponderare debere, tñ & illud ad
uertēdū est, aliqñ eum ut naturalē phūm loq; q̄ sensus videlicet vestigia sequat̄, aliqñ ut mora
lem & theologū, q̄bus cōuenit magis religionē cure esse, qd̄ quod & vrbibus & regionibus,
locales & ip̄e deꝝ cōstituit, auctore Clemēte & Isidoro antiquore & statuas ēt uouit p̄ salute Ni
canoris, ut scribit Diogenes, & Pythiæ auscultauit oraculo, ut eius interpres Philoponus p̄dit
q̄bus de rebus etiā sup̄sticiosus dici & existimari p̄t Aristoteles tñ abest ut oēm p̄fus fidem
rebus, quæ supra sensilem naturā sunt, abrogauerit, idem ip̄e auguria respuisse nō videt̄, q̄ res
ad religionē sup̄uacua, hoc est sup̄stitōem p̄tinet, dum em̄ in primo libro de natura aialū de
naribus loqueret̄, vñ & spiratio & respiratio, & sternutamentū, ita scriptū reliq̄t καὶ ὀπτὰς
μῶς αὐτῶν τῶν πνευμάτων ἀφ' οὗ ἐξῆλθε τὸ σπέρμα τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐξ οὗ
ἐξῆλθε τὸ σπέρμα τῶν πνευμάτων, & sternutamentū inqt ea p̄tehit quod est collecti spūs exitus signū au
gurale & vnū inter omnes spūs sacrum, sic & Auerrois (neq; em̄ citat̄ Plato & sectatores, qui
p̄ij extra cōtrouersiā habiti sunt) in paraphrasi de diuinitatē p̄ somnū q̄ naturalē facultatem
quo quomodo p̄cellit, immitti a deo censuit hoīnibus insomnia, ex speciali quadam beni
uolentiā, ut iam blaterones cessent Aristotelē & Auerroem philosophos, quali suæ impieta
tis scutum p̄tendere, sed eos in libris de reꝝ p̄notōe, & in theorematib; de fide, taxauimus, acu
tiorib; tñ stimulis purgebim; nec vnq; melegisse recordor boni noīs auctore, nō mō phū
& oratorē, sed nec poetā, q̄ dei p̄uidētiam ad res inferiores etiā minutas nō p̄dicauerit. Home
rus, Hesiodus, Orpheus, Pindarus, tragici oēs, & comici gr̄ci, q̄s latini emulati sūt, q̄s ei nescit
vel mediocriter eruditus, apud Homere oia, etiā minutissima belli opa, q̄ fortunę & casui so
lēt adscribi, diuinitus regi & gubernari. Orpheus p̄pterea supplicatōes & hymnos deis istituī
& q̄ usui eē credebāt̄ efflagitauit. Hesiod; a deis hūana opa deriuauit. Pindari carmibus ago
nū victoriæ, deis referunt̄ acceptæ. Trajci, calamitates regū i deos referūt. Comici, deo nota
eē oia p̄dicāt. Epicharmus Siculus, ad cuius exēplū vt v̄bo vtar Oratij, Plautus p̄perauit, &
q̄ post eum Phormo fecit in comedia fabulas, ut in poetica scripsit Aristot, ita scriptū reliq̄t.

οὐδὲν ἀδικεῦναι τὸ θεῖον τούτου γινώσκειν ὅτι αὐτὸς ἐσθμῶν ἐποπτεῖ ἀδίκων
 τεῖλε οὐδὲν θεῶν. hoc est si latius interpretemur. nihil deum effugit. hoc te oportet cognoscere.
 ipse nostrum spectator est. illi nihil impossibile. Sed & Diphilus item comicus. consona diui-
 nis literis de providentia dei differuit. quā & ad futura & q̄ vitę statū ppagavit οἱ εἰς τὸν τῶσθε
 νοῦτασ ὡ νικηθεατε τρυφῆσ ἀπασῆσ μεταλαβοντασ ἐν βίῳ πεφενγεναι τὸ θεῖον ὡσ
 λεληθοτασ ἐσὶ ἀδικισ ὀφθαλμοσ ὅσ πανθορα καὶ ἀδικαὶ καθαροῦ αἵμο τριβουσ νομιζο

Cuius & ad nutum legio famulatur olympi

μὲν μίαν μὲν ἀδικαίων ἐτερον
 δε ἀσεβῶν. hoc est si latine lo-
 cutus esset. putas tu mortuos
 o Nicecrate q̄ omnibus delicijs

in vita fruebant tanq̄ traditos obliuioi diuinū iudiciū effugisse. iustus est oculus qui videt
 omnia. atqui & apud inferos duas esse semitas existimamus vnam quidem iustorum impio-
 rum alteram. & paulo post subiecit μᾶλλον πλανῆσις ἐσὶ ἐναλοῦ κρισίσ ἢν περ ποικίλ τε
 ὅσ παντων. ἀεσποτῆσ. i. nihil decipit quod est in inferis iudicium. quod quidem faciet deus
 omnium dominus. Hęc adduximus quoniam rara sunt. quę omnibus nota citare supfluum
 est. q̄ si Plinius in secundo naturalis historię libro. & puidentiam abnuat. & soli diuinitatem
 quoquo modo tribuat. id non solum p̄ iudicij loco esse. sed nec alicuius momenti sententię
 debet. q̄ q̄ doctissimum eum quandoq̄ probati scriptores nuncupant. quę quidem appella-
 tionem lingua illi erudita & multa lectio concessit magis q̄ iudicium. q̄ subtilis rerum inda-
 gatio. q̄ bonorum delectus. homo certe parum philosophus a doctissimis hominibus sem-
 per habitus. In inuestigandis autem diuinis rebus nulla nixus ratione. diuersis vsus auctori-
 bus. nullo delectur. cum saepe illum probatissimis scriptoribus posthabitis. viles atq̄ minutos
 imitatum videmus. & posthabito Platone. Aristotele. Theophrasto. Diagoram. & ceteros
 sensibus emancipatos. & nullius nisi in malum nominis secutum nouerimus. Quare debent
 qui autoritate in puidentia decernenda nitunt. pręter theologos homines. pręponere Pli-
 nio Platonem. Plotinum. & sectatores. atq̄ ipsum etiam Aristotelem. ut oratores & poetas
 taceam. ut taceam quoq̄ medicos. a quorum principe Hippocrate tantū abest. ut ad impieta-
 tem ducant. ut etiam ad supstitutionem inuidentur. & in libro de infomnijs maxime. vbi ad va-
 rios gentium deos. id est dęmones. ut auertant imminetia mala supplicatōnes decernit. quę
 pluribus verbis in opere de puidentia. quod est adhuc sub incude disputabimus. nec solū de
 puidentia quę alij solent differemus. sed addere multa cōsiliū est. & ante oīa magno studio
 monstrare. nō recte Aristotelis sensum pcepisse. q̄ eum in puidentia decernēda impiū cōstitue-
 re. eosq̄ nō philosophos esse. sed philosophastros. q̄ deū res inferiores nō curare cōtendūt.
 quos & Aristotelis v̄bis & argumētis cōfutandos credimus. ¶ Cuius & ad nutū. Beatissimę
 illę mētes. quas gręci philosophi sepatas substātijs. theologi Angelos ex officio. hoc est nū-
 cios appellāt. q̄ q̄ pprie angeli in infima hierarchia. infimū etiā locū obtinent. quod in supi-
 ore hymno declaratū. a dei nunq̄ volūtate euariant. sed seruentissime illius nutui famulātur.
 ¶ Legio. perilepticon nomen est. latine cōphensiuū vel collectiuum dixere. auctor Priscia-
 nus. Legionis v̄bo vsus est Christus. cum ad Petrū ait. An putas q̄ non possim rogare patrē
 meum. & exhibebit mihi plusq̄ duodecim legiones angelor̄. militant illi deo iussa illius exe-
 quētēs. hinc & in euāgelio h̄. Multitudo celestis exercitus. & deus ip̄e exercituū dñs in veteri le-
 ge nūcupat. Cōstabant exercitus ex legiōib̄ q̄ tuor apud Romanos. & vnaq̄q̄ legio q̄ternis
 milib̄ peditū & ducētenis eq̄tib̄ absoluebat. auctore Polybio. si vrgebat necessitas mille pe-
 ditū. & eq̄tes cēteni ad h̄ciebāt ex socijs. Cicero q̄q̄ in Paradoxis. cōstitui exercitū ex q̄tuor le-
 gionib̄. & eq̄tū peditūq̄ auxilijs subindicauit. T. Liui. de militib̄ q̄ Rhegiū occupauerāt. ad
 ē p̄sidiū missis loquēs ait. ppter qđ facin̄. tota legio milia hoīm q̄tuor. i foro Romano se-
 curi pculli sunt. Mutabat nūerus aliq̄n. nā bello Punico decretū ē octo legiōib̄. q̄z singulę
 ex q̄nq̄ milib̄ cōflarent. rēgeri debere. Alij referūt i legiōe fuisse cēturias. lx. manipulos. xxx.
 cohortes. x. Serui. v̄o. xxx. manipulos antiquus in legiōe fuisse voluit. & sex cohortes. lx. cētū-
 rias. q̄ q̄ accessu t̄pis ducū varietas disciplinā mutauit. Noster Hiero. legionē apđ veteres sex
 milib̄ hoīm cōpleri scriptū reliq̄t cōmēt. sup Matt. Veget. scribit i sinḡis legiōib̄ sena milia
 & iterdū apli militare cōsueuisse. Modest. nūerz militū. mcv. eq̄tū. dcc. xxvij. i vnaq̄q̄ legiōe
 minorē noluit ēē. ¶ Olympi. coeli. ολυμπος a gręcis. ὡσ ἀνεὶ ολολαμπος. i. q̄ si totus splē
 dēs. Altissimi v̄o mōtes olympi dicti. sex at nūerari olympi cōsuevere. Macedonię. Arcadię.

Olympi
quattuor

HYMNVS

Theſſaliae in quo ſcripſit Apollodorus fieri olympia. Myſia, Cilicia, Elidis, & in Aſia quoq; Olympus eſt. Scribit graecus hiftoricus, cui Arriano nomē, Myſios q̄ i Aſia ſunt olympinos dictos, ab Europaeis deductos, q̄q; Herodotus eos q̄ ſunt in Aſia a Lydis deriuatos putat, & olympinos nūcupatos ab aſiatico mōte Olympo. Fuit at rex Miſiae, cui nomē Olympus, de q̄ Dionyſius & alij, ex quo forte mōti Myſorū nomē obortū eſt. Innumera, dicta eſt a nobis legio innumera, qm̄ aliaq; oīm rez̄ numeroſam multitudinē ab angelorū nūero excedi Dio

nyſius Areopagita cēſuit, quē ex Pariſienſib; Thomas, Albertus, alij ſecuti ſunt. ¶ Et tetri metuūt quē mōſtra barathri. Deo igit̄ illē beatē mētes famu

Innumera, & tetri metuūt quē mōſtra barathri
Cui vario erroneſ curſu, cui ſidera parent,

Metuo te
& ubi,

Barathr;

Errones.

Planetæ.

Sidera
Stella.
Aſtra.
Aſter.

Pareo.
Paro.
Parentes

lanē, aduerſant̄ dæmones praua volūtate, ſed eius iuſſa formidāt, illæ obſeruāt amore, hi pauore trepidāt. & ut inq̄t Ap̄ls, credūt & cōtremiſcūt, vbi. ſ. exules cœleſtis patriæ facti, & ad infernas ſedes relegati ſunt, q̄ barathri noīe exprimunt̄. Sane diximus metuo te & timeo, idq; varia, vñ metuo te ut hoſtē, metuo tibi ut amico, ne q̄d piā videlicet aduerſi cōtingat, dicim̄ itē cū abltō iūcta p̄poſitōe, metuo a te, timeo a te, uti apud Terentiū, hei mihi timeo a Chryſide. Barathr; locus pfundus & vaſtus intelligit̄. Verg. in. iij. Aene. atq; imo barathri ter gurgi te vaſto. eadē cā hoīem cupediūorā & gulæ deditū, vocauit Oratius barathr; macelli, qm̄ inq̄t. Quicq̄ q̄ſierat v̄tri donabat auaro. d̄r aut̄ barathr; & barathr;, uti tenebra & tenebra, pharetra & pharetra. Deniq; barathr; pfundū designat locū & foſſam apud Ariſtophanem ἀπαξ̄ παντᾱ εἰς τὸ βαρᾶρον ἐμβλεῖν. & alibi. οὐκ οὐνυπολοιπον σοι τὸ βαρᾶρον γινεται. quod enarrator eius p̄tractās, inq̄t chafma fuiſſe in formā putei tenebroſum i Attica regione, in eoq; p̄nciſolere maleficos, idēq; Dio medes grāmaticus putauit. addit graecus ille, vncinos ſurſum & deorſum appoſitos fuiſſe. Ferūt alij barathr; dici a ſimilitudine loci, q̄ erat in Aegypto pfundiſſimi, vñ puto traxiſſe Seruiū barathr; eſſe immēſæ altitudis nomē, quē ut arbitror, ſecutus PL. Lutatius, barathr; dixit ſqualloſis altitudinē. mōſtra ꝑo & qa volūtate naturę aduerſa deformat, & qa varia & mōſtroſa deſumūt corpora, ni deꝑ vetet ad formidinē inferēdā. ¶ Cui vario erroneſ curſu. poſt naturā itellectilē, quā deo famulari & ſubuenire diximus, ſenſilis deinceps natura merito ſeq̄t̄, ea cū & corruptōi obnoxia ſit ex pte, ex pte ꝑo incorrupta, de nobiliori pte primū dicimus, de orbibus. ſ. cœleſtibus, & ſideribus a corruptōe p̄ſus alienis, ſubiectis aut̄ mutatōi ſc̄dm̄ locū. Erroneſ planetę ita a Figulo Nigidio primū appellati, cuius rei & Gellius, & noſter meminit Auguſt. Dicebat̄ & idiꝑm̄ vocabuli non de ſtelliſ tm̄. ſed etiā de hoībus, idq; Horat. in Ser. ſingulari numero ptulit inq̄ens, fugitiuus & erro & Tibul. Atq; itez̄ erroneſ ſub tua ſigna voca. q̄d & in Elegia d̄r ad Phaonē, q̄ ſub noīe Sappho legiſt̄. At uos erroneſ tellure remittite noſtrę. Definitū aut̄ eſt iure cōſulti Labionis auctoritate, erroneſ eſſe q̄ frequēter & ſine cā vagat̄, ſeruiſq; ad dñm̄ reuertit̄. Nigidius at̄ Planetę vocabulū in hūc ip̄m̄ cōuertit̄ πλᾶνῆ q̄ppe error, & ideo illos erroneſ nūcupauit, q̄ iugiter errēt & dilabant̄ p̄ cœli ſpatia. hi ſeptē numero ſunt, ut eſt noſſimū, tametiſ nō ſatis cōſtet ut Phauorinus putauit, nec etiā cōueniāt Mathematici de iſtoz̄ inter ſe ordine, ut ap̄s dictū, & i opis, p̄ceſſu dicēdū. parēt̄ ip̄i planetæ deo, qm̄ diuinæ volūtatis terminos nunq; egrediunt̄. In telligēt̄ q̄ppe illæ q̄bus cura eſt cœlorū motis, planetarū orbes penniter motos eo ſlectunt, q̄ ſlectēdoſ eſſe diuino iuſſu p̄didicerūt. Qui diſcurſus & ſi varius & indephēſus nobis ſit & appareat, certus tñ & ſtatus mētibus illis ſup̄cœleſtib; cōſpicit̄. ¶ Cui ſidera parēt. poſt ſeptē planetarū ſphęras, octaua ſeq̄t̄, innūeris ſideribus coruſcans. Sidera & ſtellę dñr & aſtra. Sidera a ſidēdo, tametiſ id nōnulli de graeco ſermone deriuēt. Stellę a ſtādo, Varro, Seruius, alij. Aſtra ꝑo, ut inq̄t Phurnutus, q̄ſi ἀστᾶτᾱ εἰσι. hoc eſt inſtabilia ſint. ſed em̄ differt ἀστρον καὶ ἀστρον, qm̄ illud plures, hoc vnā ſtellā ſignificat, ut graeca teſtant̄ monumēta. & apud latinos Aurelius, Macrobius aduertit, q̄ inter ſidus & ſtellā idiꝑm̄ q̄q; diſcrimis adnotauit. Theon q̄ſdā voluiſſe ſcribit ut ἀστρον vnā ſit ſtella, q̄ nec ſc̄dm̄ ſe moueat, uti Saturni & Iouis, ἀστρον vero collectōem eſſe pluriū ſtellarū, ut Leo, Cācer & ſiſia. Inuenio tñ Solē ἀστρον pp̄rie dictū eſſe, quē Pindar. vocat ἀστρον ὑπερτάτον. i. ſupremū aſtrę. Ceterę ſidera p̄ ſtelliſ & aſtriſ, & ecōtra ſepe ſumūt̄, q̄ natura nō diuerſa eſt ab orbe in q̄ ſidūt, dēſior tñ, ut Ariſtoteli placuit. Aduertēdū at̄ q̄d attinet ad ꝑbū pareo, p̄ducta prima ſyllaba id ip̄m̄ p̄ferri. Paro vero & pario correpta, vñ parentes ſi obediētes ſignificat prima p̄ducta efferitur, alioq̄n correpta.

Sydera flammiferæ. Anaphora est frequens apud nobiles carminū scriptores, ab alijs dī etiā anadiplosis, & q̄q̄ sunt q̄ velint anadiplosim a primo solū reddi. Plutarchus tñ & a meo dio voluit. sydera inq̄ quę videlicet sub cœlo flammifero, hoc est empyreo labunt. Inter octauam tñ sphæram & empyreū cœlū nona ab aliq̄bus posita est, quæ citata non est hoc loco. Quia rōne quadā non oīno certa dephensa putat. Namq̄ apparentes motus sine eius ministerio, in suas causas redigi posse multi contendūt. Nec auctoritate philosophorū, pr̄sus indu-

Anadiplosis.

**Sydera flammiferæ subterlabentia cœlum
Qui lucis noctisq̄ vices, qui tempa motu
Deducis, suauiq̄ manu qui cuncta gubernas
Et trifidum sæuos fulmen iacularis in hostes**

bia introducit, siq̄dē eius nulla mentio tpe Platonis & Aristotelis. Ptolemæus quoq̄ illius nō meminit, si recte ppendat. quod & a Ioanne Pico Patruo meo in octauo aduersus astrologos patefactū est, & a nobis in q̄nto de rerū p̄notio-

ne repetitū. Recensiores tñ theologi, neotericos quosdā cœlorū dimensiones secuti, illius mentem faciūt, q̄ & nos fecimus in hymno superiore, vt cumq̄ sit sub empyreo cœlo sydera fixa in octaua sphæra labunt, aut nullo medio si nonus orbis sit nullus, aut nono intermedio si sit aliqd. Subterlabentia cœlum. Labi aut subter cœlum vetus dictū, hinc Lucretius, celi subterlabentia signa, postea Vergil. ad aliud id transtulit. Fluminaq̄ antiquos subterlabentia muros. hyphen est subterlabentia ut ante malo, facit at hyphen illa ut accusandi casui nectamus illi cœlū, nisi em̄ ip̄a cōpositio p̄positōis esset, cœlo diceremus, q̄q̄ subter iungatur & cū accusandi & cum auferendi casu. Qui lucis noctisq̄ vices. Ex accessu & recessu solis ad nostrū finitorem circulū quę græci dicūt οριζωντες dies sit, & nox nō nihil etiā luminis nocti ex Luna cōicat cū plena est, vel diuidua, vel etiā cornicularis. itaq̄ modo dies & nox, modo lux, modo tenebræ, quasi vicaria successione pseuerant. Merito igit post syderū cursus, diei & noctis mentio facta est, q̄ de cursu maiorū syderū p̄deunt, q̄ officij illis ab initio conditi orbis p̄scriptū est, scribente Mose facta luminaria, ut diuiderēt diem a nocte, lucem a tenebris. Qui tempa motu deducis. ex reuolutōe primi mobilis cœli tempus orit, est em̄ motus mensura, ut Aristoteles decernit. iij. lib. Physicæ auscultatōis. Idip̄m quoq̄ August. in libris confessionū, mira solertia longoq̄ discursu, & ut mihi q̄dem videt, seip̄o non Aristotele duce, & indagauit & nouit. Deducta igit tempa sunt ex motu, cuius successum animo p̄cipimus, cōputamus statuimus, nec id factum est absq̄ dei iussu. Indicauit em̄ Moses constituta esse sydera illa in signa & tempa, & dies & ānos, ut in hymni superioris cōmētario fufius declaratū, p̄pterea q̄ op̄i nor ab Aegyptijs secula, Lunæ, & Solis imaginibus significata fuisse, ut p̄dit Orus Niliacus in Hieroglyphicis, ut ex hac pte nil possent Genethliaci ut somniāt lucrari. Siq̄dem facta sunt in signa, nō vana, sed vitæ vlibus necessaria, qualia nautæ, agricolæ, & id genus artifices obseruant, ut etiā aduertit & docuit August. cui si nolunt habere fidem fabulis dediti Aratū audiāt iter multas fabulas hāc etiā v̄itate docētē, facta videlicet ea signa de q̄b̄ canit ουτος γαρ τα τε σμυχτων εν ουρανω σημεια. i. (me interp̄te). Ip̄e em̄ signa hęc celso firmavit olympo, facta inq̄ p̄pter terræ cultū, p̄pter vitæ vsum, quod postea, manifestius ostēdit, cū de ip̄is differit signis. & Germanicus Cæsar, apte indicauit inter initia sui operis εις τα φαινομενα. qd̄ nam illa sibi signa vellent. Nauita (inq̄) qd̄ caueat, qd̄ vitet doctus arator, qn̄ ratem ventis, aut credat semina terris. Suauiq̄ manu. in sacris lris s̄apenūmero inuenies membra ip̄i deo p̄ metaphorā tribui, sic dei brachiū, deī manū frequēter leges. p̄ illud potestātē, p̄ hanc op̄ationes intellige. nam incorporea est penitus diuina natura, & ab omni cōpositōi, pr̄sus immunitis, gubernare itaq̄ suauī manu cuncta dī, q̄ volūtate illius, ordine, p̄munt vniuersa, nec error aut tumultus obrepit, simile est quod in sapientiæ libro scriptū. Fortiter & disponit omnia suauiter. Et trifidū sæuos. Nihilominus errores humanos corrigit, & p̄cna sceleratis hominibus infligit, ab ip̄o etiā æthere petita, fit em̄ ut illa ip̄a q̄ subseruire debent homini, & cōmodo illi ac emolumētō esse, in exitiū suū vtant. iuxta illud eloq̄m. & pugnabit orbis terræ cōtra insensatos, ut em̄ hōi si dei mādāta custodisset, subiecta fuissent oīa, ita oīa isensa cōtemp̄tori, adeo ut, p̄pria caro mēti rebellaret, postq̄ mens ea patrati criminis rea deo rebellis fuit, qd̄ August. in libris de ciuitate dei late disseruit. Fulmē. igit qn̄q̄ in cōtemp̄tores deus mittit, non ita tamē ut olim fingebāt gētes, q̄ fulminib̄ eiacularis lassari dicebāt, sed eius descēdit nutu & volūtate, qua de re, lo, Picus Patruus in Elegia sua de p̄catoria canit, Cuius ab imperio

Hyphen.

E

HYMNVS

fulmina missa cadunt, sed quoniam impetu ea magno turbatoque aere videbantur ferri, propterea iaculari ea Iouem, quem pro aere multo sumpserunt, affirmabant, non ut Plinius voluit, arbitratus a tribus supernis sideribus decidos ignes mitti, sed maxime ex medio cui nomen Iuppiter, unde Iouem traditum fulmina trifida & trifurca ioculari. Huc accedit illud Senecae in questionibus naturalibus. Magna inquit vi illos excuti argumetur est, quod oblique ferunt, & propter rapida celeritate, apparet illos non ire sed proici, ita ille de ignibus in vniuersum loquens, quanto magis fulminibus id conuenit, quam maiore impetu ferunt quam fulgures, quos Graeci fellas, quibus globi, quibus trabes, haedi, capreae, faces, ardores & similia quae generantur in sublimi. Dicitur autem a nobis fulmen trifidum non propterea quod de Plinio retulimus, aut ob id quod in usu scriptorum, aut quia aliud afflare dicitur, aliud incidere, aliud scindere, aut quoniam minime abhorrere a vero nonnulli suspicari possent, quod lapides dicitur reperisse trifurcos, ubi fulmine aliquid ictum aut conflatum fuerit. Aut quia ille dicit, quod in eo conflando Cyclopes tris imbris torti radios, tris nubes ad se. Addiderunt rutuli tris ignis & alitis Austri, minus autem propterea quod dixerunt gentes postularia parentalia pestifera, minime item ut aliquibus crederemus tribus fulminum arte consistere, interpretando, exorando, explorando, minimus minimo ut cecine auscultaremus tria fulminum genera statuendis consilij auctoritatis status, aut ut tres quoque manubias Hetruscorum intelligeremus, quod omnia primum irrifimus olim, primum confutauimus, sed ut triplicem naturam eorum indicaremus, ex diuersitate vaporum coalescentem, quibus proprie fulmen illud est quod maioris impetus & amplioris subtiliorisque materiae, ut Aristoteles voluit in 3. Meteororum libro, & eius quoque discipulus Theophrastus in libro de igne (quod de Graeco in nostram linguam vertimus) conspectu & compressione fulmen exprimit scribit, in nubes inquit ipsas concursus fit atque collisio, quae cum violentae motus sint, ex illis coruscationes & fulmina suboriuntur. Seneca quoque tria fulminum genera non tacuit, aliter tamen explicata, quam tenebratae, dissident, vrant, qua de re supra diximus quamquam in exponendis primi hymni, carminibus illis. Spiritus autem contra feruens cum plurimus videntur cludit in nebulae cum vis contraria bellat. Atque lauis gelidae molit frangere nubes. Stridens strepitumque ciet vastoque fragore Parturit humanos motura tonitrua sensus Extrususque ruit flammisque & fulmina iactat. Quis iuga & aerie labuntur culmina turris.

F Cui tellus, aer, pontus, post deum & spiritalem naturam & caelos, ad elementa descendimus, terram, aerem, aquam, & ea quae ex illis confluunt, ignis autem facta merito videtur, cum fulminis meminimus quod ignis concludit, quod si terram etiam nominamus eadem id fuit, nam pro caelo & terra, spiritalis simul corporeaque natura & caelum quoque & prima materia primum intelligi, ut alia plerumque omittit a Io. Pico Patruo citata in sua Heptaplo, ubi septena expositio mundi Geneseos abdita dogmata patefecit. Tellus autem pro terra ponitur, & metonymia est. Nam pro dea terrae sumitur a gentibus, quod de re multi, & nos Augustus, non parum multa in libris de ciuitate dei. Vnus etiam obtinuit, ut pro tellure terra daretur intelligi. Cui militat omnis natura, pro omnem naturam creatam omnia quae veluti epilogo colliguntur, & quae de deo natura dici solet a quibusdam, hoc tamen loco condita natura, quod non agit sed agit innato motu, exprimere volumus, quod & sequentia manifestant, videlicet. **E**t stabili reparatur laeta recursu, quod significant & variae simul & statuae vices generantis atque corruptiois, seruato tamen ordine, & varij quoque motus syderum, pro eadem caeli puncta recurrunt, recurrit enim quoddammodo natura in semet varia prole, varijque nouatibus rebus sibi inuicem succedunt, quod forte Vergilius aduertens cecinit. In se sua per vestigia voluit annus.

Conspicitur vagos, quod stabiles simul & variae mutationes, inordinatos & vagos tumultus, non enim illud tumultus dici quod si timor multus, quo certe redduntur anxia peccata mortaliu, quod ordo ille atque (ut sic dixerim) securitas naturae monet etiam tacens, & pro posterita facta hominum corrigit, nam & caeli & elementa, & quae ex eis etiam conflant & coalescunt, animalia zoophyta stirpes inania deo militat, & nos, quibusque muta sunt, clara voce commouent, ut saltem naturam suam, quibus nobis inferior non pigeat respicere, quod deo seruientes ab inditis legibus non euariat, & sane propter insuetam nobis a natura cognitionem, quam vultus diuini lumina propheta nuncupauit, propter scriptam legem, & mandata diuina, identidem sub oculos habemus etiam leges & precepta naturae, quibus ad virtutes sectandas ad vitia declinanda, commouemur. Quo fit ut totum hoc vniuersum sit explicatum naturae volumine, in quo Antonium illum procellentem desertae solitudinis habitorem, legisse proditum est, a caelorum cursu discere possumus, totius humanae reipublicae statum & ordinem, quod cum multiplices sint, & in se ipsos multifariam reuoluant, praecedant, subsequantur, retrocedant, nulla tamen illis turbatio, nullus tumultus.

Fulminū
genera

**Cui tellus, aer, pontus, cui militat omnis
Natura, & stabili reparatur laeta recursu.
Compescitur vagos hominum taciturna tumultus.**

Tellus

tumultus

tus obrepit. Ab elemētis ad iusticiā, prudentiā, & v̄tutes alias inuitari ph̄m̄ hoīem Themistij in physicos libros p̄cemiū docet. siue illud Theophrasti, seu magis Simplicij, aut alterius fuerit. Seneca in primo naturalium q̄stio. lib. anteq̄ de ijs q̄ fiunt in sublimi, tonitrua, fulgura, fulmina differeret, p̄pensionē vniuersi cū ad alia dignissimā cēsuit, cū ad hoc maxime p̄tinere, vt eo cognoscamus, oīa esse ut inq̄t, v̄sus deū angusta, cæterę ab aīalib; qd nō possumus disce-
 resi naturā eorę cōsideremus: nū a formica puidētā: nū in sacris l̄ris scriptū est. Vade ad for-

micā o piger. nū a turture fidē viduati lecti: cū ea iugiter isico arboris trūco lamētā, quade cā olīm a nobis. Nō tm̄ arē

Qui Mariæ castum voluisti habitare cubile,

is cōsiders v̄tice fagi Amissos q̄rit viduatus turtur amores. Nū a ciconia & cornice cōcordi am: a canib; ad seruādā fidē in d̄nos serui p̄nt excitari. Nū a pauone, q̄ elatus distētū gēmatae caudæ, vbi pedū rugas aspexerit, colligit sese pulchritudis p̄priæ negligēs, ambitōem compe-
 scere sub monemur: certe & ab aq̄la ad liberalitatis v̄tutē excitari quimus, q̄ p̄dæ p̄tem imbecillioribus derelinq̄t, ab alijs alia, q̄ iustū p̄ se volumē exigerēt. sic a zoophytis, q̄ petris haren-
 tia, media sunt inter brutum & plantā, necessarijs dūtata motibus vtunt ad trahēdum alimē-
 tum, p̄cipe valemus, paucis vitam nostrā cōtentam esse debere, ac nec petrā nostrā. i. Chri-
 stum, vllō motu relinquēdam esse, ita & a plantis q̄ terræ hærent, succū ad cōseruatōem & p̄-
 paginē idēdem extrahētes, eliciamns, standum nobis esse radicib; fidei in terra viuētū, & fru-
 ctus nihilo minus esse p̄mendos, ne tanq̄ steriles & sicce, ut in euāgelio scriptū est, igni tradā-
 mur sempiterno. Nec secus ab inanimis saxis, lapidibus cæteris eruerē id vtilitatis poterimus,
 ut loci & sortis nostræ cōtenti, nil p̄ter rōem, p̄ter dei naturā & scriptarę legum auctoritatē,
 satagamus. Militat igit̄ deo omnis natura, & nos ad illū colēdū inuitat. Aduertēdū autē, naturā
 ex vi vocabuli, p̄cessum quēdam subindicare, & Aristoteles ip̄e naturalium princeps philoso-
 phorę, in .ij. physicæ auscultatōis libro naturā definit, principium esse motus & q̄tis in eo cui
 inest p̄ se & non ex accidētī. ¶ Qui Mariæ castū. Ad gratiæ mysteria deuenimus, relicta natu-
 ra, & sit cōuersio ad Christū. hoc est v̄bum, ut inq̄t Hilarius, corporatū, eiusq̄; natiuitatis ex-
 primē mysteriū, quod q̄dem ab eccl̄a mirabile p̄nunciat. concepit em̄ in vtero Maria v̄go
 spū sancto fecūda, vbi assensa est Gabrieli archāgelo nūciantī matrē eam futurā filij dei, qui
 eius aluum habitauit, dictum etiā habitare aluo. vnde Ouidius in .xv. Corpa v̄tunt, nec q̄d
 fuimus ve, sumus ve, Cras erimus. fuit illa dies qua semina tm̄ Sp̄sc; hominū primæ matris
 q̄; habitauimus aluo. Verg. autem habitare casas dixit, & sordida rura, & interpret̄ eius Serui-
 us p̄bat accusandi casu iungi debere v̄bum habito, quoniam frequentatiū est, & habeo rē
 dicimus, vnde & habito rem dicere conuenit. Sed minuta hæc & trita relinquamus gramma-
 ticis, quæ male libenter referimus, nisi & occurrerent quodammodo sua sponte memorig, &
 indicio essent elocutōis p̄prietatē nos oīno nō neglexisse, partius autē vtemur, qm̄ te isthæc iā
 & legisse & edidicisse putamus. Habitauit itaq̄; Iesus (ita em̄ illi ab angelo inditū nomen) men-
 sibus nouem vterę v̄ginis, & q̄ semper ab æterno patre filius sine matre, ac ut Nonnus Pa-
 nopolitanus in metaphrasē euangelica dixit, υιοσ αμκτοσ de matre sine carnali patre natus
 est, matre inquam semp v̄gine, cui nomen Maria, quod q̄dem nomen q̄; q̄; ad Placitū poni
 posse dicat, q̄a nec græcum, nec latinum est, non secūda p̄ducta ponendū videt, ut pleriq̄; fe-
 cere, sed correpta, non tamē p̄pter analogiā, utpote q̄a Marius secūda breuis sit. Namq̄; ut di-
 ximus, nec latinū est nomē, nec græcum ab origine, sed hebræū, verę qm̄ a doctis cū græcis
 tum latinis ita positū, sic & Nonnus Panopolitanus in metaphrasi και μαριην στεναχασ
 & iterę, ελπομενοι μαριην, & etiā εσ μαριη. & alibi Claudianus q̄; ait. Formosus Mariam
 ducit Honorius, & in eorę epithalamio heroico, & in epigrāmate ad Christū eādē mēsurā
 obseruauit. Sedulius quoq̄; q̄; q̄; sapius mediam produxit, corripuit tamen interdum, vt il-
 lud. Quis fuit ille nitor Mariæ, verę alij fortasse a Mario deducūt, ut Romanū sapiat magis, q̄
 si non antiquius habeat initium ab hebræis, q̄ Mariam dicunt, quod etiamnum in græca euā-
 gelij pagina seruatum est, in quo pro Maria μαριαμ̄ legitur, ut illud Lucæ και ονομα της
 παρθενου μαριαμ̄, & nomen v̄ginis Mariam. Neq̄; enim Hebræi nomina inflectunt, qua-
 re in Græca lingua Lucas idipsum obseruauit, nam & in genitio Mariam posuit, sicuti in re-
 cto cum ait, ειπε δε μαριαμ̄ προς τον αγγελον, & iterę in vocatiuo μη φοβου μαριαμ̄
 Ne timeas Maria, & sane siue antiquitatem spectemus, siue sonum, siue significatum illu-
 stre, siue subiectas res quibus tributum est, maxima dignitate p̄æfulget.

Natura

Habito

Maria

HYMNVS

Induor hois veste ¶ Indutusq; hominē, & assumpta nostre natura, & vestitus nostra carne, v̄bum caro factum est, ut ait Ioannes in euāgelio, & habitauit in nobis, sic & nostra carne vestitū, eum Leo pontifex pronunciauit. Ineffabilis inq; natiuitas dñi nostri Iesu Christi, qua se nature nostræ carne vestit. & alio loco. Hodie v̄bū dei carne apparuit, vestitū. dicimus autē induor hāc vestē & hac veste, vt grāmaticus Diomedes notat. ¶ Vt nos eripes, ab æterna miseria, quā ex pctō Adami primi parētis incurreramus, figura hęc loquēdi Eclipsis dici p̄t, qm̄ silet inferno a principi

pe, vel etiā Hypozeugma, nā id ab inferiore intelligit. ¶ Sūmo ut flāmatus amore, amoris em̄ op̄ & qdē imēsi fuit, vt deus hō factus liberarit hoies pctō obnoxios, ac supplicijs dæmonū & æterno carceri mācipatos. ¶ Assereres, in libertatē, & adoptōem diuinā. Nā genus hoim̄ captiuū a dēmonē detinebat, ex pctō illo primi parētis, & iure qdē, utpote ī quo genus vniuersum cōclusū fuerat cū deligt, obnoxiiq; pctō remāsit, q̄ em̄ facit pctm̄, ut est in sacris lris, seruus est pcti. assereres inq; in libertatē, a grāmaticis assertores vindices dicunt, alienæ libertatis, & Terēti. Nam ego liberali illā assero causa manū liberares inq;. ¶ Domitas, suo imperio subactas dolis atq; fallacijs. ¶ Terras, terrenos homines & angustijs & erūnis expositos. Hō inq; Iob, natus de muliere breui viuēs tpe, repletus multis miserijs, eripes inq; & assereres. ¶ Ab inferno principe, a principe dæmonū, qbus subterraneus & infernus locus deputatus ē ad sustinēda supplicia, terras at̄ subegerat, ut in progressu oñdēt, adeo ut mūdi h̄ princeps diceret a Christo, Venit inq; princeps mūdi h̄, & in me nō habet q̄c̄p̄, & iter. Iam princeps mūdi h̄ eiicit foras, sed & sunt inter dēmones principatus, superiores em̄ alijs alijs sunt dignitate natura q̄ illis abolita nō est ppter pctm̄. ¶ Te canimus, Cano polysemū ē, ut notissimū apud Seruū, sed qd̄ attinet ad sensum hymni materia subindicat, i. Christi laudes, vocat̄ autē figura isthęc apud græcos προαναφωνημα et υπος χεσθ et προκατασκευη et προκατακοσισ et προσοχη & περιηγησις p̄dicat em̄ & promittit, & p̄parat, & p̄ponit, & colligit opis materiā Christi laudes futurā, te inq; Christe canimus, celebramus, laudescq; tuas ex gestis reb; cōspicuas, & supra q̄ dici possit admirabiles.

Assereres ¶ Prægestit, p̄sumit, auet, exoptat. ¶ Apisci, adipisci vt videlicet patefiat, figura est q̄ syncope d̄r, q̄ v̄si veteres in sibi v̄bo, uti Catullus, Animus p̄gestit apisci, & Lucilius añ, sed & Lucreti. Nec rōne animi quā q̄c̄p̄ possit apisci, sed & apiscēdus p̄ adipiscēdus d̄r, M. Manilio, Reb; apiscēdis. ¶ Sp̄s, animus ad differētiā corpis, q̄c̄p̄ & sp̄s etiā corporei sint tenuissima videlicet corpuscula & subtilissima, qbus veluti ministris v̄t̄ anima, in obēdis vitæ muneribus, ut ē apud medicos notissimū. ¶ Humano quem corpe, Animus at̄ corpis sensibus mix; p̄pedit, ne diuinis vacet & inuisibilibus reb; hinc illud Pauli ap̄i, Caro cōcupiscit aduersus sp̄m, & sp̄s aduersus carnē, & apud eūdem iter; legimus, Video aliā legē in mēbris meis, repugnantē legi mētis meæ, & captiuatē me in lege pcti. ¶ Nubes, sensiliū cogitationū q̄ spiritalē impedit haustū, q̄ppe nubes ex crassiori vapore cōpacta, p̄spicua illa meditata obūbrat, & tanq; ificit. ¶ Lurida, tristis, turbida, mortifera, vñ & apud Ouidiū, lurida dicunt̄ aconita. ¶ Sep̄sit, circūclusit, coercuit, v̄bū a sepe deductū, Et implicitū p̄dura cōpede, vincitū sepe videlicet illa nō iucūda & facili, sed horrida, utpote pedica, aspa atq; difficili. ¶ Terret, terrefacit, formidinē incutit, pauorē immittit. ¶ Nec sinit, vbi em̄ mēs p̄pedita est frequēti terrenar; cogitationū insultu, pondere diurnar; cōsuetudinis, p̄mit̄ adeo, ut sui male compos euadat, nā ut illa diu inoleuit q̄dam ceu fastidiū rer; diuinar; parit, quod græci acediam dicūt, itaq; remora q̄dam fit mētī & linguæ adeo, ut nō sine magna difficultate, diuinās laudes animo concipe & lingua depromere possimus. ¶ Eliso, obstricto & obturato. ¶ Guttare, quo veluti instrumento lingua v̄t̄ur ad loquendum, eoque maior aboritur difficultas, quo res ipsa de qua dicendum est, celsior & maior inuenitur, ideoque molem diximus, magnitudinem exprimentes, Metonymia vero est molem laudis dicere, quoniam moles corpus indicat.

Syncope ¶ Indutusq; hominē mortalia membra subisti
¶ Vt nos eriperes, summo ut flāmatus amore
¶ Assereres domitas inferno a principe terras,
¶ Te canimus laudescq; tuas prægestit apisci
¶ Spiritus, humano quem corpore lurida nubes
¶ Sep̄sit, & implicitū prædura compede terret,
¶ Nec sinit eliso residem rex optime linguam
¶ Guttare præcellæ molem componere laudis.

Spiritus ¶ Prægestit, p̄sumit, auet, exoptat. ¶ Apisci, adipisci vt videlicet patefiat, figura est q̄ syncope d̄r, q̄ v̄si veteres in sibi v̄bo, uti Catullus, Animus p̄gestit apisci, & Lucilius añ, sed & Lucreti. Nec rōne animi quā q̄c̄p̄ possit apisci, sed & apiscēdus p̄ adipiscēdus d̄r, M. Manilio, Reb; apiscēdis. ¶ Sp̄s, animus ad differētiā corpis, q̄c̄p̄ & sp̄s etiā corporei sint tenuissima videlicet corpuscula & subtilissima, qbus veluti ministris v̄t̄ anima, in obēdis vitæ muneribus, ut ē apud medicos notissimū. ¶ Humano quem corpe, Animus at̄ corpis sensibus mix; p̄pedit, ne diuinis vacet & inuisibilibus reb; hinc illud Pauli ap̄i, Caro cōcupiscit aduersus sp̄m, & sp̄s aduersus carnē, & apud eūdem iter; legimus, Video aliā legē in mēbris meis, repugnantē legi mētis meæ, & captiuatē me in lege pcti. ¶ Nubes, sensiliū cogitationū q̄ spiritalē impedit haustū, q̄ppe nubes ex crassiori vapore cōpacta, p̄spicua illa meditata obūbrat, & tanq; ificit. ¶ Lurida, tristis, turbida, mortifera, vñ & apud Ouidiū, lurida dicunt̄ aconita. ¶ Sep̄sit, circūclusit, coercuit, v̄bū a sepe deductū, Et implicitū p̄dura cōpede, vincitū sepe videlicet illa nō iucūda & facili, sed horrida, utpote pedica, aspa atq; difficili. ¶ Terret, terrefacit, formidinē incutit, pauorē immittit. ¶ Nec sinit, vbi em̄ mēs p̄pedita est frequēti terrenar; cogitationū insultu, pondere diurnar; cōsuetudinis, p̄mit̄ adeo, ut sui male compos euadat, nā ut illa diu inoleuit q̄dam ceu fastidiū rer; diuinar; parit, quod græci acediam dicūt, itaq; remora q̄dam fit mētī & linguæ adeo, ut nō sine magna difficultate, diuinās laudes animo concipe & lingua depromere possimus. ¶ Eliso, obstricto & obturato. ¶ Guttare, quo veluti instrumento lingua v̄t̄ur ad loquendum, eoque maior aboritur difficultas, quo res ipsa de qua dicendum est, celsior & maior inuenitur, ideoque molem diximus, magnitudinem exprimentes, Metonymia vero est molem laudis dicere, quoniam moles corpus indicat.

Metonymia ¶ Guttare, quo veluti instrumento lingua v̄t̄ur ad loquendum, eoque maior aboritur difficultas, quo res ipsa de qua dicendum est, celsior & maior inuenitur, ideoque molem diximus, magnitudinem exprimentes, Metonymia vero est molem laudis dicere, quoniam moles corpus indicat.